

ΤΕΧΝΕΣ, ΤΑΛΕΝΤΟ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΛΙΑΡΤΟΥ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΜΗΜΑ Α2
Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2016-2017

Εργάστηκαν οι μαθητές του Α2 τμήματος του Γενικού Λυκείου Αλιάρτου.

Σύνθεση ομάδων και εργασίες που έχουν αναλάβει:

Ομάδες	Ερωτήματα που θα ερευνήσει κάθε ομάδα
--------	---------------------------------------

Ομάδα 1^η: ΧΟΡΟΣ	
Μαρία Χαλβατζή- συντονίστρια	<i>Τι είναι ο χορός Η σχέση του χορού με την ανθρώπινη νοημοσύνη Ο χορός σε ψυχοσωματικό, ιστορικό και χειροκίνητο επίπεδο Εμβάθυνση στην έννοια του χορού</i>
Ιωάννα Τόρο	
Παναγιώτης Μπατσαράς	
Νούνε Έλενα	
Τόσκα Μαριάννα-Λορέντα	

Ομάδα 2^η: ΜΟΥΣΙΚΗ	
Μαργώνη Δήμητρα	<i>Τι είναι η μουσική Η σχέση της μουσικής με την ανθρώπινη νοημοσύνη Η ανάλυση της μουσικής σε είδη Όργανα μουσικής που χρησιμοποιούνται σε κάθε είδος</i>
Μπουζίκας Μόδεστος	
Σπύρος Τσαρουχάς	
Βαγγέλης Χρυσικός	
Πτεινάρη Γαρυφαλλιά- συντονίστρια	

Ομάδα 3^η: ΘΕΑΤΡΟ	
Χρυσούλα Μπαμπαλή- συντονίστρια	<i>Τι είναι το θέατρο και ο κινηματογράφος Η σχέση του θεάτρου με την ανθρώπινη νοημοσύνη Το ευρύτερο φάσμα της υποκριτικής</i>
Άννα-Μαρία Πατσιαούρα	
Γιάννης Παππάς	
Μεγάλου Βασιλική	

Ομάδα 4^η: ΚΟΜΙΚΣ - ΓΚΡΑΦΙΤΙ	
Στελίνα Τόσκα- συντονίστρια	<i>Τι είναι τα γκράφιτι και τα κόμικς Η σχέση του γκράφιτι και των κόμικς με την ανθρώπινη νοημοσύνη Δημιουργία γκράφιτι και κόμικς</i>
Γεωργία Τσακίρη	
Αλεξάνδρα-Ιονέλα Πλοπεάνου	
Νίκος Μαργώνης	

Ομάδα 5^η: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ	
Παπαδόπουλος Παναγιώτης	<i>Τι είναι φωτογραφία Μερικές φωτογραφίες με τα μέλη των ομάδων να δουλεύουν</i>

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Χαλμούρδα Αγγελική-ΠΕ19-Πληροφορικός

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σε αυτό το τετράμηνο ασχοληθήκαμε με τις τέχνες, το ταλέντο και την πολλαπλή νοημοσύνη. Μελετήσαμε άρθρα σχετικά με την θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Howard Gardner (Gardner 1983), γνωρίσαμε την θεωρία του και μελετήσαμε τις εξής τέχνες: Χορός, Μουσική, Θέατρο, Κόμικς και Φωτογραφία.

Ομάδα 1^η: Το αντικείμενο με το οποίο ασχοληθήκαμε κατά την διάρκεια του 2^{ου} τετραμήνου είναι ο χορός ο οποίος συγκαταλέγεται σε μια ευρύτερη έννοια ‘τέχνες και ανθρώπινη νοημοσύνη’ τίτλος της ερευνητικής εργασίας μας, μαζί με άλλα είδη και εκφράσεις τέχνης. Σκοπός μας είναι η ανάλυση, η διερεύνηση του χορού αντικείμενο μελέτης σε ιστορικό, ψυχοσωματικό και χειροκίνητο επίπεδο. Από την ιστορική προέλευση μέχρι την εισαγωγή του στην εκπαιδευτική διαδικασία αποκτήσαμε την δυνατότητα να εμβαθύνουμε στην έννοια του χορού, αποδεικνύοντας την δίκαιη ανάδειξή του σε τέχνη.

Ομάδα 2^η Από το συνολικό θέμα του τμήματός μας για αυτό το τετράμηνο, εμείς ως δεύτερη ομάδα αναλάβαμε το κομμάτι της μουσικής. Αναλύσαμε κάποια είδη μουσικής όπως ροκ, ποπ, κλασική, jazz, ελληνική - καθώς επίσης και την ιστορία της μουσικής και τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται σε κάθε είδος.

Ομάδα 3^η: Η ομάδα μας, η Τρίτη ομάδα ασχολήθηκε στο β’ τετράμηνο με την τέχνη του κινηματογράφου. Καλύψαμε το ευρύτερο φάσμα της υποκριτικής. Αναζητήσαμε πληροφορίες για το θέμα μας, τις επεξεργαστήκαμε, τις συνθέσαμε κι έτσι καταλήξαμε στην τελική μας εργασία.

Ομάδα 4^η: Η ομάδα μας ασχολήθηκε με τα κόμικς, τα γκράφιτι. Προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε πληροφορίες για τα κόμικς και τα γκράφιτι και να φτιάξουμε δικά μας κόμικς και αντίστοιχα δικά μας γκράφιτι.

Ομάδα 5^η: Αντικείμενο ήταν η τέχνη της φωτογραφίας η οποία απασχολεί την πλειοψηφία των χρηστών σε διάφορα κοινωνικά μέσα όπως instagram και facebook.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	6
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	
ΚΕΦ.1ο: Χορός - Κινησθητική νοημοσύνη	
Εισαγωγή	8
1.1. Νοημοσύνη	8
1.2. Ορισμός Χορού	10
1.3. Ιστορία Χορού και Προέλευση	10
1.4. Είδη Χορού	12
1.5. Οφέλη χορού	20
1.6. Εισαγωγή στην εκπαιδευτική και ψυχαγωγική διαδικασία-προβληματισμοί	21
ΚΕΦ.2ο: Μουσική νοημοσύνη - Μουσική	
Εισαγωγή	23
2.1. Κλασική Μουσική	24
2.2. Μουσική Τζαζ	26
2.3. Μουσική Rock n' Roll	29
2.4. Μουσική Rock	31
2.5. Μουσική Pop	32
2.6. Ελληνική παραδοσιακή μουσική	35
ΚΕΦ.3ο: Θέατρο – Κινηματογράφος	
Εισαγωγή	39
3.1. Θέατρο	39
3.1.1. Είδη Θεάτρου	40
3.1.2. Οι ρίζες του θεάτρου	43
3.2. Το Θέατρο στην αρχαία Ελλάδα	
3.2.1. Η Καταγωγή της τραγωδίας και της κωμωδίας	43
3.2.2. Ποιητές- δραματουργοί	44
3.2.3. Σκευή (ενδυματολογικό σύνολο των υποκριτών)	45
3.2.4. Μηχανισμοί και Προσωπεία	46
3.2.5. Τα μέρη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου	47
3.2.6. Ο ρόλος του θεάτρου στη Θρησκεία - Εκπαίδευση – Πολιτική	48
3.3. Το Θέατρο στην σύγχρονη Ελλάδα	52
3.3.1. Το σύγχρονο Ελληνικό θέατρο στις αρχές του 20ου αιώνα	53
3.3.2. Η Ελληνική επιθεώρηση	53
3.3.3. Σύγχρονοι θεατρικοί συγγραφείς	54
3.3.4. Το Θεατρικό Δίκτυο στην Ελλάδα	54
3.4. Κινηματογράφος	
Εισαγωγή	57
3.4.1. Μετείκασμα	58
3.4.2. Βουβός κινηματογράφος	58
3.4.3. Οι πρώτες έγχρωμες ταινίες	59
3.4.4. Ο κινηματογράφος σήμερα	59
ΚΕΦ.4ο: Κόμικς - Γκράφιτι	
4.1. Κόμικς	
Εισαγωγή	61
4.1.1. Η ιστορία των κόμικς	62
4.1.2. Κατηγορίες κόμικς	68
4.1.3. Θετικές και αρνητικές συνέπειες	70

4.2. Γκράφιτι	
4.2.1. Τι είναι τα γκράφιτι	71
4.2.2. Είδη GRAFFITI	72
4.2.3. Τι υποστηρίζουν (Χώρος- Έκφραση)	80
4.2.4. Τι πρεσβεύουν (Χρώματα και Γραμματοσειρά)	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	85
Παράρτημα – Φωτογραφία	87

Πρόλογος

Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης και η επίδρασή της στην εκπαιδευτική διαδικασία

(απόσπασμα από άρθρο της Ιωάννας Κομνηνού, μέλους της ευρωπαϊκής παιδαγωγικής ομάδας του eTwinning European School με τίτλο “Νέες παιδαγωγικές θεωρίες στην πράξη: Πολλαπλή νοημοσύνη και eTwinning - Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης και η επίδρασή της στην εκπαιδευτική διαδικασία”)

Πριν από δύο δεκαετίες, περίπου, ο Howard Gardner (Gardner 1983) διατύπωσε τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης δημιουργώντας νέες προϋποθέσεις για την κατανόηση της ανθρώπινης ευφυΐας. Ο διαπρεπής καθηγητής του Πανεπιστημίου του Harvard ισχυρίζεται ότι ο άνθρωπος κατέχει περίπου εννέα διακεκριμένες δεξιότητες/ικανότητες, τις οποίες ονομάζει πολλαπλές νοημοσύνες. Η ύπαρξη αυτών των ειδών νοημοσύνης χαρακτηρίζει το ανθρώπινο είδος και ο συνδυασμός τους σε κάθε άνθρωπο είναι μοναδικός. Ούτε καν οι δίδυμοι ή οι πανομοιότυποι γενετικά κλώνοι δεν έχουν το ίδιο είδος νοημοσύνης, εφόσον η νοημοσύνη δεν καθορίζεται μόνο από τη βιολογική μας υπόσταση αλλά και από τα ερεθίσματα του περιβάλλοντος και από τον τρόπο που ο καθένας από εμάς τα προσλαμβάνει.

Σύμφωνα με τη θεωρία του Gardner ο άνθρωπος διαθέτει τις εξής νοημοσύνες: μουσική, σωματική-κιναισθητική, λογικό - μαθηματική, γλωσσική, αντίληψη του χώρου, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική, φυσιολογική και υπαρξιακή. Αν και η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης δεν απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς αλλά σε ψυχολόγους, η εκπαιδευτική κοινότητα αγκάλιασε τη θεωρία του Gardner, παρόλο που όπως ο ίδιος διαπιστώνει, την ερμήνευσε με το δικό της, κάθε φορά, διαφορετικό τρόπο.

Ο ίδιος ο Gardner θεωρεί ότι η πλήρη ανάδειξη των δυνατοτήτων κάθε ατόμου, μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία, προς το παρόν, είναι ένα μυστήριο και πιστεύει ότι είναι δύσκολο να μορφώσουμε ολόκληρη την κοινωνία, χωρίς να θυσιάσουμε τη διαφορετικότητα. Αυτή η διαφορετικότητα θέτει αναπόφευκτα κάποια ερωτήματα σε όλους τους εκπαιδευτικούς, ανεξάρτητα από το αντικείμενο το οποίο διδάσκουν: should we cultivate the differences among individuals? Or, as in a totalitarian society, should we attempt as much as possible to eradicate these differences and produce a society of clones or, perhaps, a ‘brave new world’ featuring a hierarchy of types of clones? Όσο και αν αυτά τα ερωτήματα φαίνονται ακραία, εφόσον όλοι θα βιαζόμασταν να αρνηθούμε την προοπτική μιας τέτοιας κοινωνίας, η καθημερινή σχολική πράξη επιβεβαιώνει έναν τέτοιο προσανατολισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η σχολική πραγματικότητα για τους περισσότερους ταυτίζεται με το παραδοσιακό σχολείο. Σε αυτό οι μαθητές μαθαίνουν τα ίδια πράγματα, με τον ίδιο τρόπο και αξιολογούνται με τις ίδιες μεθόδους. Το σχολείο αυτό φαίνεται να είναι απολύτως δίκαιο, εφόσον προβλέπεται ίδια μεταχείριση για όλους τους μαθητές. Στην ουσία του, όμως, είναι ένα άδικο σχολείο, γιατί ευνοεί τους μαθητές που διαθέτουν γλωσσική και μαθηματική ευφυΐα. Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner είχε επιπτώσεις σε τρία εκπαιδευτικά πεδία: στην εξατομίκευση της μάθησης, στην αποσαφήνιση της εκπαιδευτικής στοχοθεσίας και στην πολύπλευρη παρουσίαση των βασικών εννοιών.

Αντίθετα με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, η εξατομίκευση της μάθησης προσβλέπει στην παροχή όσο το δυνατόν περισσότερων και διαφορετικών μαθησιακών ερεθισμάτων, έτσι ώστε οι μαθητές να κατακτήσουν το μαθησιακό αντικείμενο με τις ιδιαίτερες γνωστικές δεξιότητες που διαθέτουν. Στις μέρες μας αναγνωρίζεται, επίσης, ένα πλήθος από εκπαιδευτικούς στόχους: καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της δημιουργικής σκέψης, της κοινωνικότητας, της γνώσης βασικών στοιχείων και γεγονότων κάθε επιστημονικού πεδίου, διεπιστημονικές προσεγγίσεις του μαθησιακού αντικειμένου, κατοχή

τεχνικών γνώσεων και ανάδειξη αντιστοίχων δεξιοτήτων, προσέγγιση των τεχνών και ανθρωπιστικών επιστημών, καλλιέργεια των πνευματικών αναζητήσεων, καλλιέργεια δεξιοτήτων και κλίσεων.

Για τον Gardner βασικός στόχος της εκπαιδευτικής διαδικασίας δε θα πρέπει να είναι η κατοχή πολλών γνώσεων αλλά η εις βάθος κατανόηση και ερμηνεία των επιστημονικών πεδίων. Είναι ζήτημα αν κάποιος μαθητής μπορεί να κατανοήσει ή να ασκήσει κριτική σε κάποιο πείραμα, το οποίο, όμως, μπορεί με ακρίβεια να περιγράψει. Το ίδιο συμβαίνει με τα ιστορικά γεγονότα. Πόσοι μαθητές μπορούν να τα ερμηνεύσουν και να κατανοήσουν τις αιτίες και τα αποτελέσματά τους. Πόσοι μπορούν να εντοπίσουν αναλογίες σε παρόμοιες ιστορικές περιστάσεις; Το παραδοσιακό σχολείο επιμένει σε γεγονότα και πληροφορίες και λιγότερο στην κατανόηση και ερμηνεία αυτών. Ο Gardner ισχυρίζεται ότι η εκπαίδευση σε όλο τον κόσμο τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να μεταβάλλεται και να ξεφεύγει από την ανάδειξη κάποιων ευφυών μαθητών, στους οποίους έχει εξασφαλίσει θέση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και να προσανατολίζεται, κυρίως, στη μόρφωση ολόκληρης της κοινωνίας, εφόσον «we cannot afford to waste any minds.»

Η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης αποτελεί μια κριτική θέση απέναντι στην άποψη σύμφωνα με την οποία γεννιόμαστε με μόνο μια νοημοσύνη την οποία δεν έχουμε τη δυνατότητα να αλλάξουμε και την οποία οι ψυχολόγοι μπορούν να μετρήσουν.

Τα 4 σημαντικότερα σημεία της θεωρίας του Γκάρντνερ είναι:

1. Κάθε άτομο έχει ένα συνδυασμό των εννέα ή και περισσότερων ειδών νοημοσύνης. Αυτή η τυχαία κατάταξη των δυνάμεων και αδυναμιών καθιστά κάθε πρόσωπο μοναδικό με αποτέλεσμα κάθε τάξη να διαθέτει μια ποικιλομορφία σκέψης.
2. Κάθε άτομο μπορεί να αναπτύξει τις νοημοσύνες του σε επαρκές επίπεδο. Με ενθάρρυνση, εμπλουτισμό και κατάλληλη καθοδήγηση, οποιοσδήποτε μαθητής ή άτομο, μπορεί να αναπτύξει τις νοημοσύνες του.
3. Οι νοημοσύνες συνεργάζονται. Πάντα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.
4. Καμία νοημοσύνη δεν μπορεί να μόνιμη της. Εξαιτίας γενετικών καταβολών και του περιβάλλοντος, δεν υπάρχουν δύο άνθρωποι που να έχουν το ίδιο προφίλ νοημοσύνης-ούτε ακόμη και οι απάλλακτοι δίδυμοι επειδή οι εμπειρίες τους είναι διαφορετικές και η νοημοσύνη τους συνεχώς εξελίσσεται.

ΚΕΦ.1^ο: Χορός - Κινησθητική νοημοσύνη

Εισαγωγή

Το αντικείμενο με το οποίο ασχοληθήκαμε κατά την διάρκεια του 2^{ου} τετραμήνου είναι ο Χορός, ο οποίος συγκαταλέγεται σε μια ευρύτερη ενότητα «Τέχνες, Ταλέντο και Πολλαπλή Νοημοσύνη» που είναι ο τίτλος της ερευνητικής μας εργασίας, μαζί με άλλα είδη και εκφράσεις τέχνης. Σκοπός μας είναι η ανάλυση και η διερεύνηση του Χορού, ως αντικείμενο μελέτης, σε ιστορικό, ψυχοσωματικό και χωροκινητικό επίπεδο. Από την ιστορική προέλευση μέχρι την εισαγωγή στην εκπαιδευτική διαδικασία, θα αποκτήσουμε την δυνατότητα να εμβαθύνουμε στην έννοια "χορός", αποδεικνύοντας την δίκαιη ανάδειξή του σε Τέχνη.

Εικόνα 1 : Ο Χορός ως έκφραση

<http://mmcs1.uop.gr/epaper/index.php/our-staff/2015-10-26-12-58-10/52-2016-02-22-12-48-44>

1.1. Νοημοσύνη

Αφορά την ικανότητα του ατόμου να χρησιμοποιεί το σώμα ή μέλη του προκειμένου να εκφράσει ιδέες, πληροφορίες και συναισθήματα ή να κατασκευάσει χρηστικά αντικείμενα, ή να λύσει προβλήματα. Πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι η

κιναισθητική νοημοσύνη δεν συμβάλλει μόνο στην αξιοποίηση της κατεχόμενης γνώσης, αλλά αποτελεί και άριστο μέσο νοητικής ανάπτυξης και μάθησης. Οργανισμοί που δεν κινούνται δεν αναπτύσσουν εγκέφαλο. Η εξάσκηση είναι πρωταρχικό στοιχείο της κιναισθητικής νοημοσύνης και γίνεται όχι μόνο όταν επαναλαμβάνουμε μια κίνηση, αλλά και όταν παρακολουθούμε κάποιον άλλο να την κάνει. Τα άτομα με αυτό το είδος νοημοσύνης αρέσκονται στο να κινούνται, να αγγίζουν, γενικά να χρησιμοποιούν την γλώσσα του σώματος. Ως μαθητές ξεχωρίζουν στις κατασκευές, εμπλέκονται σε αθλητικές δραστηριότητες και χορευτικοθεατρικές παραστάσεις, συνοδεύουν τον λόγο τους με παραστατικές κινήσεις και αρέσκονται σε παιχνίδια κίνησης. Σε αυτά τα άτομα ταιριάζουν διδακτικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν δραματοποιήσεις, κατασκευές, συναρμολογήσεις, πρακτική αξιοποίηση υλικών, γενικότερα αισθησιοκινητικές δραστηριότητες. Αποτελεσματικές είναι τέτοιου τύπου μαθησιακές δραστηριότητες.

Είναι ο τύπος νοημοσύνης που χαρακτηρίζει χορευτές, αθλητές, μίμους, τεχνίτες, ηθοποιούς, χειρουργούς κ.α.

Εικόνα 2 : Χορός

https://www.google.gr/search?q=xoros&safe=strict&espv=2&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi57fCL2fjSAhUJBMAKHYYOiAywQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgsrc=zKKUN86bULXHuM:

1.2. Ορισμός Χορού

Ο χορός ως πηγή της τέχνης ενέπνευσε τη μουσική και το ρυθμό σε όλο τον κόσμο. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην τάση του ανθρώπου για ενασχόληση του με το χορό, απ' τις πρώτες κιόλας στιγμές της ζωής του. Ο ορισμός του χορού διατυπώνεται ως εξής: "Χορός είναι η έκφραση της ψυχικής κατάστασης του ατόμου μέσω ρυθμικών κινήσεων".

Μ' άλλα λόγια ο χορός είναι η ομιλία της ψυχής, το αποτέλεσμα αρμονικής συνεργασίας σωματικών κινήσεων, ψυχικού κόσμου και ρυθμικών συνδυασμών.

Στοιχεία του χορού είναι :

1. ΜΕΛΟΣ: Ο ρυθμός είναι το βασικότερο στοιχείο του χορού, εφόσον ολόκληρη η ζωή μας είναι ένας παλμός, κίνηση, οπότε και ρυθμός.
2. ΛΟΓΟΣ: Είναι ο στίχος, το τραγούδι, που μαζί με τη μουσική συνοδεύουν το χορό.
3. ΚΙΝΗΣΗ: Λέγοντας κίνηση, εννοούμε όλες τις κινήσεις που εκτελούνται βάση του χορού, όπως των χεριών, της κεφαλής ή του κορμού.

1.3. Ιστορία Χορού και Προέλευση

Ο χορός από αρχαιοτάτων χρόνων, είναι συνδεδεμένος με πολλούς τομείς της ζωής του ανθρώπου. Με την δουλειά του, τη διασκέδαση, τη λατρεία, τον πόλεμο, την ειρήνη, τα έθιμα, τις ανθρώπινες σχέσεις, την έκφραση συναισθημάτων κ.α. Ο χορός ως τέχνη έχει ενσωματωθεί σε μέρη από όλον τον κόσμο και γενικότερα στην κουλτούρα πολλών οργανωμένων κοινωνιών, αρκετές χιλιετίες π.Χ. Όσον αφορά την Ευρώπη, τα θεμέλια του χορού φαίνεται να έθεσαν οι αρχαίοι πολιτισμοί της Ελλάδας και της Ρώμης.

Στην κλασική περίοδο του 5ου π.Χ. αιώνα με επίκεντρο την Αθήνα, στην ακμή των γραμμάτων και των τεχνών, θέση ανάμεσά τους φαίνεται να κατέχει και ο χορός. Η ιδιαιτερότητα της τέχνης του χορού σε συνδυασμό με τα μέσα της εποχής δεν επιτρέπουν την ακριβή γνώση του είδους του χορού που άκμαζε εκείνη την περίοδο, μολονότι είναι βέβαιο πως κατείχε ιδιαίτερη θέση στο πολιτισμικό γίγνεσθαι.

Ο χορός βρισκόταν και βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο όλων των σημαντικών γεγονότων, όπως ο γάμος, η γέννηση και η βάφτιση ενός παιδιού. Υπάρχουν χοροί για διάφορες περιστάσεις με βάση την ιστορία όπως για τη σπορά, για το μάζεμα της σοδειάς και για τη βροχή (κυρίως στην Αφρική και Ιθαγενείς λαοί της Αυστραλίας). Ο χορός, τα τραγούδια και οι ρυθμικοί ήχοι των τυμπάνων και άλλων μουσικών οργάνων συνθέτουν ιεροτελεστίες που ενώνουν τους ανθρώπους.

Εικόνα 3 : Ο Χορός στην Αρχαιότητα

https://www.google.gr/search?q=%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%85&safe=strict&espv=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjf1Pnd2fjSAhXIDsAKHfyUDA4Q_AUIBigB&biw=1024&bih

Εικόνα 4 : Ο Χορός στα ελληνικά εδάφη

https://www.google.gr/search?q=%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%85&safe=strict&espv=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjf1Pnd2fjSAhXIDsAKHfyUDA4Q_AUIBigB&biw=1024&bih

1.4. Είδη Χορού

1. Zumba

Η Zumba είναι ένα πρόγραμμα γυμναστικής, το οποίο προέρχεται από την ομώνυμη κολομβιανή λέξη που σημαίνει «γρήγορη κίνηση» και είναι το μοναδικό πρόγραμμα χορού-γυμναστικής που συνδυάζει λάτιν μοτίβα από τη samba, τη salsa, το cha cha, το mambo και τη merengue με δυναμικές κινήσεις από το σύγχρονο hip hop με τους ανατολίτικους ρυθμούς του belly dance .

Εικόνα 3 : Zumba

<http://www.iator.gr/2015/01/27/zumba-gymnasteite-me-xefreno-xoro/>

2. Hip-hop

Το hip-hop είναι ένα κίνημα υποκοουλτούρας που εξελίχθηκε στις αρχές του 1970, με πρωτεργάτες έφηβους αφροαμερικανούς και λατινοαμερικάνους ως ένα μέσο εκτόνωσης. Χαρακτηρίζεται από 4 ξεχωριστές εκδηλώσεις κουλτούρας : μουσική rap (λεκτικά), Djing(ακουστικά), b-boying (σωματικά) και graffiti (οπτικά)

Εικόνα 4 : Hip-hop

<https://gr.pinterest.com/pin/566538828099511576/>

3. Street Dance

Το Street dance αναφέρεται σε στυλ χορού-ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης-που εξελίχθηκε έξω από στούντιο χορού σε οποιοδήποτε διαθέσιμο ανοιχτό χώρο, όπως σε δρόμους, πάρτυ, νυχτερινά κέντρα και σχολεία. Συχνά είναι αυτοσχεδιαστικού και κοινωνικού χαρακτήρα, ενθαρρύνοντας την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία με τους θεατές και άλλους χορευτές. Αυτοί οι χοροί είναι ένα μέρος της κουλτούρας της γεωγραφικής περιοχής που προέρχονται. Δύο παραδείγματα του street dance περιλαμβάνουν το B-boying (breakdancing), το οποίο προέρχεται από την Νέα Υόρκη και το Shuffle Μελβούρνης από την Αυστραλία.

Εικόνα 5 : Street dance

<http://tophdimgs.com/450750-street-dance.html>

4. Freestyle

Το freestyle είναι ένας σφαιρικός όρος που καλύπτει τις μορφές του χορού που δημιουργήθηκαν έξω από το στούντιο χορού. Χαρακτηρίζεται από τον αυτοσχεδιασμό και ένα επιθετικό στυλ.

Εικόνα 6 : Freestyle

<http://wide-wallpapers.net/free-style-dance-wide-wallpaper/>

5. Σύγχρονος Χορός

Ο σύγχρονος χορός σε συνδυασμό με τις γνώσεις του κλασικού χορού, εφοδιάζει τον χορευτή με μεγαλύτερη εκφραστικότητα και καλύτερη τεχνική.

Εικόνα 7 : Σύγχρονος Χορός

http://dancecategories.blogspot.gr/2015_03_01_archive.html

6. Παραδοσιακοί Χοροί

Οι παραδοσιακοί χοροί παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία. Λόγω της ποικιλίας που παρουσιάζουν μπορούν να ταξινομηθούν σε διάφορες κατηγορίες. Αυτές είναι :

- i. Ανάλογα με το θέμα: Θρησκευτικούς, Πολεμικούς ή Πυρρίχιους, Ερωτικούς
- ii. Ανάλογα με το σχήμα: Κυκλικούς, Αντικριστούς χορούς
- iii. Ανάλογα με τον τόπο: Εθνικούς ή Τοπικούς

Εικόνα 8 : Παραδοσιακός Χορός

<http://www.paparousi.gr/php/index.php?pg=fotsyl08pita>

Πανελλήνιοι Παραδοσιακοί Χοροί είναι ο συρτός, ο καλαματιανός και ο τσάμικος. Τοπικοί Παραδοσιακοί Χοροί είναι οι : Ηπειρώτικοι, Θρακιώτικοι, Νησιώτικοι, οι Κρητικοί, οι χοροί της Μακεδονίας, Ποντιακοί και άλλοι.

Οι Αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι ο χορός είναι δώρο των Θεών προς τον άνθρωπο.

7. Cha-Cha

Παιχνιδιάρικος χορός που στου ανεβάζει την διάθεση στο λεπτό. Η ωραιότερη αίσθηση αυθορμητισμού. Η ιστορία του CHA-CHA ξεκινάει το 1952 από τον Pierre Lavalle, ιδρυτή του τμήματος λάτιν χορών του I.S.T.D. , ο οποίος ανακάλυψε αυτό το κουβανέζικο στυλ του mambo και το έφερε στην Ευρώπη.

8. Rumba

Είναι ένας χορός που έχει καταγωγή από την Κούβα. Έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής γύρω στο 1980 στην Αβάνα. Είναι χορός του έρωτα και της αγάπης, είναι ρομαντικός, απαλός, μαγευτικός χορός, γεμάτος συναίσθημα με ευχάριστο ρυθμό σε συνδυασμό με την ερωτική και απαλή κίνηση των γοφών.

Rumba

Εικόνα 9 : Rumba

[https://www.google.gr/search?q=rumba+dance&safe=strict&espv=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi17sb32_jSAhWLI8AKHVHICeUQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgsrc=rKjG3BChPjtF7M:\]](https://www.google.gr/search?q=rumba+dance&safe=strict&espv=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi17sb32_jSAhWLI8AKHVHICeUQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgsrc=rKjG3BChPjtF7M:])

9. Paso Doble

Έχει υιοθετήσει πολλά κινησιολογικά στοιχεία από τον παραδοσιακό ισπανικό χορό FLAMENCO. Το PASO DOBLE είναι ο μόνος λάτιν χορός με το 'υψηλότερο' κράτημα και με ανύπαρκτη κίνηση γοφών.

Εικόνα 10 : Paso Doble

https://www.google.gr/search?q=paso+doble+dance&safe=strict&espv=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiL_eGo3fjSAhVhDMAKH8DMgQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgsrc=oF7qgMBmvRQ2rM:

10. Jive

Ο πιο γρήγορος, ο πιο ενεργητικός και ο πιο παιχνιδιάρικος Latin χορός. Κάνει όλο το σώμα μέσο έκφρασης, με κινήσεις γεμάτες δύναμη, ευλυγισία και εφευρετικότητα.

Εικόνα 11 : Jive

<http://www.danskurslari.com.tr/wp-content/uploads/jive-dansi-2.jpg>

11. Ballroom

Ο όρος «χοροί ballroom» έχει αποκτήσει κατά καιρούς διάφορες ερμηνείες, ενώ υπάρχει διάσταση απόψεων πάνω στη σημασία του όρου ακόμα και ανάμεσα σε ειδικούς. Κάποιες εκδοχές προβάλλουν τους χορούς Ballroom ως χορούς που χορεύονται σε μεγάλες αίθουσες. Η αρχική ερμηνεία ήταν ο χορός για ζευγάρια (παρτενέρ) σε μεγάλη αίθουσα χορού. Εκείνη την εποχή Ballroom χοροί θεωρούνταν οι απαλοί χοροί με προοδευτική κίνηση στο χώρο, όπως το Waltz.

Εικόνα 12 : Ballroom

https://www.google.gr/search?q=%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82+%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%85&safe=strict&espv=2&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUK EwiU7cnl0vjSAhUBuSwKHfmbAHUQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#safe=strict&tbn=isch&q=ballro

12. Tango

Δημιουργήθηκε από τους τοπικούς λαϊκούς χορούς της Αργεντινής τον 19ο αιώνα, η διαμόρφωση του στυλ του περιέχει πολλά στοιχεία από Βραζιλία , Ισπανία και Μεξικό . Εμφανίστηκε κατά την διάρκεια του 1919 στην Αμερική, αλλά απαγορεύτηκε το 1930 , καθώς θεωρήθηκε άκρος προκλητικός και ερωτικός χορός, εξαιτίας της στενής επαφής των σωμάτων και ορισμένων φιγούρων .

Εικόνα 13 : Waltz

<https://www.google.gr/search?q=waltz&safe=strict&espn=2&source=Inms&tbn=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwiz7caR1PjSAhUqJ5oKHdpiAUUQ>

13. Fox-Trot

Το fox-trot πρωτοεμφανίστηκε το 1912 όταν το παρουσίασε ο Χάρρυ φοξ. Το fox-trot είναι ακόμη και σήμερα ένας από τους δημοφιλέστερους χορούς στην Αμερική.

Foxtrot

Εικόνα 14 : Fox-Trot

https://www.google.gr/search?q=foxtrot+dance&safe=strict&espn=2&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiz-8no1PjSAhWHC5oKHSFxAcoQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgrc=tWQYk4UC8knbnvM:

14. Viennese Waltz

Είναι η πιο γρήγορη εκδοχή του γνωστού waltz. Απαλή, συνεχόμενη κίνηση, ισορροπία, ωραίο παρουσιαστικό, έντονο, αρμονικό ύψος-βάθος. Γεννήθηκε κατά το 1812.

Εικόνα 15 : Viennese Waltz

https://www.google.gr/search?q=viennese+waltz&safe=strict&espn=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi93ZvK1fjSAhWoO5oKHVGBAxwQ_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgsrc=AfN9Q5Zg3_c0JM:

15. Quick Step

Είναι ένας μοντέρνος χορός δυναμικός, ευχάριστος και πολύ ζωντανός, ίσως ο πιο διασκεδαστικός από τους άλλους ballroom χορούς.

Εικόνα 16 : Quick Step

https://www.google.gr/search?q=quick+step+dance&safe=strict&espn=2&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjO7sfh1vjSAhUTM8AKHWMNBm4Q_AUIBigB&biw=1024&bih=662#imgsrc=X96DZses4_0Z6M:

16. Bachata

Είναι μια μορφή μουσικής και λάτιν χορού που δημιουργήθηκε στην επαρχία και της αγροτικές γειτονιές της Δομινικανής δημοκρατίας. Τα θέματα του είναι συχνά ρομαντικά, ιδιαίτερα επικρατούσες είναι οι ιστορίες αγάπης κα θλίψης.

Εικόνα 17 : Bachata

https://www.google.gr/search?q=bachata+dance&safe=strict&espn=2&tbm=isch&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKEwifwfzY1_jSAhVCKsAKHWzUD_0Q_AUIBygC&biw=1024&bih=662#imgrc=ZIMxT4X5yG0biM:

1.5. Οφέλη Χορού

Ο χορός ως ανεξάρτητο γνωστικό αντικείμενο, εμπεριέχει την διαδικασία της δημιουργίας, της παράστασης, της χορευτικής δεξιότητας, της ερμηνείας, της αξιολόγησης και, ως εκ τούτου, προϋποθέτει τους δικούς του διδακτικούς στόχους, καθώς και εξειδικευμένα και σαφώς προσδιορισμένη διδακτέα ύλη, διδακτικές μεθόδους και κριτήρια αξιολόγησης.

Για τον περισσότερο κόσμο ο χορός είναι ένας τρόπος έκφρασης και εξωτερίκευσης των συναισθημάτων τους, εκτός από μία ευχάριστη γυμναστική και ένας τρόπος καλλιτεχνικής έκφρασης. Σύμφωνα μάλιστα με πρόσφατες έρευνες κάνει επίσης καλό στον εγκέφαλο και το σώμα.

Συγκεκριμένα:

1. Βελτιώνει τις γνωστικές δεξιότητες και προετοιμάζει το μυαλό για μάθηση,

2. Μειώνει το στρες και την κατάθλιψη,
3. Χαρίζει ψυχική ανάταση και ευεξία,
4. Συμβάλλει στην σωστή στάση του σώματος και κατ'επέκταση στον έλεγχο του σώματος,
5. Ο χορός είναι φτιαγμένος πάντα για δύο ή περισσότερους ανθρώπους, που βιώνουν έτσι τη χαρά της επαφής και της ομάδας.
6. Βελτιώνει τη μυϊκή μνήμη,
7. Συνδυάζονται πολλές εγκεφαλικές λειτουργίες (ορθολογική, η μουσική, η κιναισθητική και η συναισθηματική) ,
8. Ανεβάζει τη διάθεση λόγω της έκκρισης ενδορφινών,
9. Βοηθά στην αυτοεκτίμηση και την αυτοπειθαρχία,
10. Η δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης ως δάσκαλος χορού ή η συμμετοχή σε διαγωνισμούς,
11. Η ενδυνάμωση των μυών, η βελτίωση της ευλυγισίας, της δύναμης και της αντοχής και η σύσφιξη.

Εικόνα 18 : Η ευεξία μέσα από τον χορό

<http://kosmoslarissa.gr/blog/%CE%9B%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B1/%CF%83%CF%85%CE%B3%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CF%82-%CF%87%CE%BF%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B5%CF%86%CE%B7%CE%B2%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BA%CE%>

1.6. Εισαγωγή στην εκπαιδευτική και ψυχαγωγική διαδικασία

Ο χορός, όντας ένας τρόπος έκφρασης, έχει διεισδύσει σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, σε πολιτισμικό, θρησκευτικό, εθνικό και κοινωνικό επίπεδο. Επιπλέον, κάνει αισθητή την παρουσία του και στην εκπαιδευτική και ψυχαγωγική διαδικασία. Από μικρή ηλικία, τα παιδιά και επί των πλείστων, τα κορίτσια, εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την συμμετοχή σε έναν χορευτικό σύλλογο ή μια λέσχη. Εδώ τίθεται και το ζήτημα των κοινωνικών στερεοτύπων και στεγανών, σύμφωνα με το οποίο οι γονείς οφείλουν να πραγματοποιήσουν εγγραφή των μικρών κοριτσιών τους σε μια σχολή χορού. Πάρα ταύτα,

στις εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών συμπεριλαμβάνεται σε μια ευρεία γκάμα χορών, με πιο συνηθισμένες επιλογές, το μπαλέτο και τους παραδοσιακούς χορούς. Μέσα από την συμμετοχή των παιδιών σε τέτοιες χορευτικές εκφράσεις, ενισχύεται το ομαδικό τους πνεύμα, αποκτούν την αίσθηση της ενότητας και της πληρότητας μέσα από την ομάδα τους και την προσπάθεια τους, διακατέχονται από πειθαρχία και οργάνωση.

Ωστόσο, και το σχολικό περιβάλλον οφείλει να εναγκαλιστεί την αξία του χορού και να την εντάξει ως διδακτέο και όχι απαραίτητα ως βαθμολογητέο, μάθημα εντός του σχολικού ωραρίου, με την προϋπόθεση της δημιουργίας του κατάλληλου σχολικού περιβάλλοντος από τον καθηγητή -

εισηγητή. Οι αρχαίοι ημών πρόγονοι επισήμαιναν : «Νους υγιής εν σώματι υγιή». Ίσως η διαχρονικότητα της συγκεκριμένης ρήσης δεν ενστερνίζεται από τους απογόνους. Ίσως πλέον το κέντρο βάρους να έχει μετατοπιστεί στην απόκτηση της γνώσης με σκοπό την ανταγωνιστικότητα, με αποτέλεσμα να παραμεληθεί η φροντίδα του σώματος, μέσα από την οποία ανυψώνεται η ψυχή.

Εικόνα 19 . Χορός και Εκπαίδευση

<http://www.ijea.org/v11n6/>

ΚΕΦ.2ο: Μουσική νοημοσύνη - Μουσική

Εισαγωγή

Πολλές είναι οι επιστημονικές προσεγγίσεις που αναλαμβάνουν να καλύψουν το θέμα του ταλέντου και της χαρισματικότητας, προερχόμενες από διαφορετικά επιστημονικά πεδία. Η σύγχρονη θεώρηση του τι είναι νοημοσύνη προκύπτει από την υιοθέτηση πολυδιάστατων θεωρητικών μοντέλων, όπως των H.Gardner, K.Heller, Fr.Gagne, J.Renzulli και άλλων. Οι θεωρίες αυτές βασίζονται στην αλληλεπίδραση και στη σύνθεση διαφόρων παραγόντων και όχι στη μονοδιάστατη ερμηνεία ενός φαινομένου.

Το 1983, στο βιβλίο «Τα πλαίσια του νου», ο Gardner διατύπωσε τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης. Θέτει υπό αμφισβήτηση την έννοια της νοημοσύνης ως μιας σταθερής παραμέτρου που μπορεί να μετρηθεί με κάποιο τεστ και εντάσσει τη θεωρία του στις πολυπαραγοντικές θεωρίες. Σύμφωνα με αυτήν, η νοημοσύνη είναι ένα κράμα από νοητικές ικανότητες που είναι διακριτές και ανεξάρτητες, αλλά δρουν αλληλοσυμπληρωματικά και έτσι μόνο καθιστούν το άτομο ικανό να επιλύει προβλήματα και να κατασκευάζει προϊόντα. Οι ικανότητες λοιπόν που συμπράττουν στη λειτουργία της νοημοσύνης είναι πολλές και διακριτές. Όσες μάλιστα πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια αποτελούν, κατά τον Gardner, ειδικό τύπο νοημοσύνης.

Τα κριτήρια αυτά είναι: α) Ύπαρξη ατόμων με επιμέρους ικανότητες, γ) Ύπαρξη σαφούς πορείας ανάπτυξης της νοητικής ικανότητας και δημιουργία συγκεκριμένων, προσδιορισμένων προϊόντων – δημιουργημάτων, δ) Ύπαρξη εξελικτικής ιστορίας στο ανθρώπινο είδος, ε) Ερευνητική στήριξη από ψυχομετρικές έρευνες, στ) Ερευνητική στήριξη από την Πειραματική Ψυχολογία, ζ) Ύπαρξη συνόλου επί μέρους γνωστικών λειτουργιών, η) Δυνατότητα αποκωδικοποίησης σε ένα συμβολικό σύστημα.

Μουσική νοημοσύνη

Αφορά στην ικανότητα του ατόμου να συλλαμβάνει, να διακρίνει και να μετασχηματίζει μουσικά σχήματα και να εκφράζεται με συνθέσεις ή αποδόσεις μουσικών έργων. Είναι ο τύπος νοημοσύνης που αναπτύσσεται από πολύ νωρίς. Τα άτομα με αυτό το είδος νοημοσύνης αρέσκονται στο να τραγουδούν, να ακούνε μουσική, να παίζουν κάποιο όργανο. Οι μαθητές συμμετέχουν σε χορωδιακές εκδηλώσεις, σιγοτραγουδούν, σφυρίζουν, κτυπούν ρυθμικά χέρια ή πόδια στο θρανίο, θυμούνται μελωδίες, αναγνωρίζουν από τις πρώτες νότες συνθέτη και ερμηνευτή, μελετούν με συνοδεία μουσικής, μεταφράζουν τους ήχους που ακούνε σε μουσική αίσθηση, θυμούνται περασμένες καταστάσεις και τις συνδέουν

με ήχους, παρατηρούν τον τόνο και το ρυθμό της φωνής στην ομιλία των άλλων, χρησιμοποιούν συχνά μεταφορικές εκφράσεις από τον κόσμο της μουσικής. Σε αυτά τα άτομα ταιριάζουν διδακτικές δραστηριότητες που επιχειρούν τη διάχυση της μουσικής, και μάλιστα σε όλα τα μαθήματα. Αντίστοιχες μαθησιακές δραστηριότητες είναι οι ηχητικές επενδύσεις, οι μουσικές αποδόσεις εννοιών ή καταστάσεων, καθώς και οι ρυθμικές εκφράσεις. Είναι ο τύπος νοημοσύνης που χαρακτηρίζει συνθέτες, μουσικούς, αλλά και τους λάτρεις της μουσικής και όσους απολαμβάνουν το ρυθμό και τη μουσικότητα της γλώσσας. Ως δεύτερη ομάδα αναλάβαμε να προσεγγίσουμε διάφορα είδη μουσικής(τα πιο διαδεδομένα), την ιστορία τους, τα κυριότερα όργανα που χρησιμοποιούνται σε κάθε είδος καθώς επίσης και κάποιους από τους σπουδαιότερους καλλιτέχνες. Ασχοληθήκαμε με την κλασική μουσική, την Jazz, το Rock n' Roll, το Rock, την Pop και την ελληνική παραδοσιακή μουσική.

2.1. Κλασική Μουσική

Από τον 18ο αιώνα και πέρα, η μουσική ζωή και κατά συνέπεια η ιστορία της αλλάζει ρυθμό και εμφάνιση. Το 1700 ο Ραμί είναι 17 ετών, ο Μπαχ και ο Χαίντελ 15.Θα τους ακολουθήσουν, σε απόσταση, ο Κλου, ο Χάυντν και ο Μότσαρτ, ολοκληρώνοντας την περίλαμπρη εξάδα των μεγαλοφυϊών, που θα δώσουν τον τόνο στον αιώνα τους. Όμως κάτι περίεργο κινεί την προσοχή μας. Μέσα στις έξι μεγαλοφυΐες είναι μία γαλλική και πέντε γερμανικές - δεν υπάρχει κανένας διάδοχος των ιταλικών δυναστειών, οι οποίες τα τελευταία διακόσια χρόνια είχαν δώσει τόσους κραταιούς μονάρχες. Οι λατινικές φυλές είχαν βγάλει μαθητές τόσο καλούς, οι οποίοι ξεπέρασαν τους δασκάλους τους. Μελετηροί, επιμελείς, ευσυνείδητοι, οι γερμανοί μουσικοί μελέτησαν με σέβας τη γαλλοϊταλική τεχνική. Η φύση προίκισε τη γερμανική φυλή με μουσικό αίσθημα γερό και βαθύ το οποίο οδήγησε στην κυριαρχία της Γερμανίας στη μουσική στο δεύτερο μισό του 18ου και στο μεγαλύτερο μέρος του 19^{ου} αιώνα.

Το επίθετο κλασική χρησιμοποιείται σήμερα για όλη, σχεδόν, τη δυτική μουσική, η οποία δεν είναι τζαζ, δημοτική ή λαϊκή. Η αναφορά στον αρχαίο κόσμο φέρνει στο νου τον Ανθρωπισμό ή το Νεοκλασικισμό, ένα από τα σημαντικά ιδανικά του τέλους του 18^{ου} αιώνα. Ο τίτλος αναφέρεται στον εκφυλισμό του όρου κλασική σε χρονολογικό όρο, που καλύπτει την περίοδο, περίπου από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα μέχρι το θάνατο του Μπετόβεν.

Το κλασικό πηγάζει από τη διαρκή αναγνώριση της αξίας ορισμένων μουσικών έργων περισσότερο, παρά από ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των έργων αυτών. Η σημασία του

κλασικού έναντι του ρομαντικού, εκλαμβάνεται συχνά, περισσότερο ως τάση προς τυπική πειθαρχία, παρά σαν δύναμη συναισθήματος.

Με τον όρο **κλασική μουσική** προσδιορίζουμε με μια ευρύτερη έννοια την έντεχνη ευρωπαϊκή μουσική από τον Μεσαίωνα και εξής. Η ιστορία της Ευρωπαϊκής έντεχνης μουσικής έχει την αφετηρία της στην εκκλησιαστική μουσική στον 4ο αιώνα μ.Χ. με βαθιές όμως ρίζες στην θρησκευτική μουσική των ανατολικών εκκλησιών και κατ' επέκταση στην μουσική τόσο της αρχαίας Ελλάδας και άλλων αρχαίων μουσικών πολιτισμών. Οι μονοφωνικοί Ύμνοι και οι Ψαλμοί της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας αποτελούν ένα αποφασιστικής σημασίας αντικείμενο για την μετεξέλιξη της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής.

Ο 19ος αιώνας είναι γνωστός και ως ο αιώνας του Ρομαντισμού και ουσιαστικά είναι η αδιάρρηκτη συνέχεια της κλασικής εποχής τόσο σε επίπεδο μουσικών μορφών όσο και σε επίπεδο διευρυμένης και συνεχόμενης αρμονικής σκέψης. Κατά την περίοδο του Ρομαντισμού ενισχύεται κοινωνικά η φυσιογνωμία του σολίστα-δεξιοτέχνη, η οποία βρίσκει την έκφρασή της και στα πρόσωπα συνθετών όπως ο Franz Liszt και ο Niccolò Paganini. Μερικοί από τους σημαντικότερους συνθέτες του 19ου αιώνα είναι οι: Franz Schubert, Robert Schumann, Frederic Chopin, Hector Berlioz, Johannes Brahms κ.α. Η όπερα ακμάζει και δημιουργούνται δύο πόλοι με σημαντικές διαφοροποιήσεις σε επίπεδο αισθητικής και συνθετικών τεχνικών: αυτός του ιταλικού belcanto και του βερισμού (Gioacchino Rossini, Gaetano Donizetti, Vincenzo Bellini, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini κ.α.) και του γερμανικού ρομαντισμού με τον Richard Wagner. Κατά την τελευταία περίοδο του Ρομαντισμού εμφανίζονται οι λεγόμενες 'εθνικές μουσικές σχολές' σε χώρες εκτός του πυρήνα της κεντρικής Ευρώπης, όπως π.χ. στην Ρωσία, στην Τσεχία, την Ισπανία, στην Φιλανδία, αλλά και στην Ελλάδα.

Κλασικά μουσικά όργανα - 'Κλασική' Ορχήστρα (Συμφωνική Ορχήστρα)

Στη μουσική πρακτική έχει επικρατήσει για τα όργανα της ορχήστρας μία διαφορετική κατάταξη. Ουσιαστικά, ένα μουσικό όργανο χαρακτηρίζεται κυρίως από το ηχόχρωμά του και από την 'οικογένεια' στην οποία ανήκει. Ξεκινώντας από την ορχήστρα κλασικής μουσικής, οι κατηγορίες μουσικών οργάνων είναι αυτές των εγχόρδων, των πνευστών, των κρουστών και 'άλλων' οργάνων, κυρίως πληκτροφόρων.

Πιο αναλυτικά:

1. Τα έγχορδα απαρτίζονται από τα πρώτα και τα δεύτερα βιολιά, τις βιόλες, τα βιολοντσέλα και τα κοντραμπάσα.

2. Τα πνευστά χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: στα ξύλινα πνευστά- πίκολο, φλάουτο, κλαρινέτα(σε Σι , σε ΛΑ κα), όμποε και φαγκότο και στα χάλκινα πνευστά- (γαλλικά) κόρνα, τρομπέτες, τρομπόνια και τούμπες.

3. Τα κρουστά ποικίλουν από σύνθεση σε σύνθεση, υπάρχουν διάφορα είδη τύμπανων, πατίνια, κύμβαλα, καστανιέτες, glockenspiel, ξυλόφωνα και πολλά άλλα.

Άλλα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται συχνά είναι η άρπα, το πιάνο, η σελέστα, το αρπίχορδο, η κιθάρα, το όργανο και άλλα.

Συμφωνική ορχήστρα

Ένα μουσικό σύνολο, μια ορχήστρα μεγάλης κλίμακας από προκαθορισμένα όργανα- χρησιμοποιείται συνήθως για την εκτέλεση έργων συμφωνικής μουσικής ή όπερας. Στην παρακάτω εικόνα φαίνεται η διάταξη μιας ορχήστρας μεγάλης κλίμακας.

2.2. Μουσική Τζαζ

Η Τζαζ ξεκίνησε σαν ένα μίγμα διαφόρων ειδών μουσικής και συνδύαζε στοιχεία από την Αφρική αλλά και από τη Δυτική Ευρώπη. Πιστεύεται ότι ξεκίνησε στη Νέα Ορλεάνη, περίπου στη δεκαετία του 1880, από τους Κρεολούς, οι οποίοι ήταν γαλλόφωνοι και ισπανόφωνοι μαύροι, με καταγωγή από τις Δυτικές Ινδίες. Οι Κρεολοί ζούσαν στη Λουιζιάνα έως το 1803, κάτω από την κυριαρχία των Γάλλων και των Ισπανών, όποτε έγιναν αμερικανοί πολίτες κι εγκαταστάθηκαν στη Νέα Ορλεάνη. Υπερηφανεύονταν για τις κοινωνικές και πολιτιστικές τους αξίες, και για τις γνώσεις τους πάνω στη δυτικοευρωπαϊκή μουσική. Αυτή η διαφορετικότητά τους, τους κατέτασσε σε μια ανώτερη τάξη, σε σχέση με τους υπόλοιπους

μαύρους, κι έτσι οι πόρτες της υψηλής κοινωνίας ανοίχτηκαν μπροστά τους. Η ερμηνεία είχε πάρα πολύ σημαντικό ρόλο στη μουσική τους και για αυτό έπαιζαν κατά κανόνα στην Όπερα και σε κοινωνικές εκδηλώσεις. Το 1894 μια νομοθετική μεταρρύθμιση διαχωρισμού λευκών και μαύρων, εκτόπισε τους Κρεολούς στη δυτική πλευρά της Νέας Ορλεάνης μαζί με τους φτωχούς μιγάδες. Εκεί οι δύο πολιτισμοί και τα μουσικά είδη, αφού ήρθαν σε σύγκρουση, αναμείχθηκαν, και έτσι γεννήθηκε ένα νέο είδος, η τζαζ.

Σπουδαίοι καλλιτέχνες της τζαζ

Charles Mingus (1922-1979)

Ο Charles Mingus υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους τζαζίστες όλων των εποχών. Ήταν ένας δεξιοτέχνης μπασιτίστας, συνθέτης, μάεστρος ακόμη και πιανίστας(περιστασιακά). Έγραψε περισσότερες από τριακόσιες συνθέσεις, ηχογράφησε περίπου εκατό άλμπουμ και είχε σημαντικό ρόλο στον εμπλουτισμό της παραδοσιακής μαύρης μουσικής με νέα στοιχεία.

John Coltrane (1926-1967)

Υπήρξε μάστορας της φορμαρισμένης και άψογα εκτελεσμένης μουσικής, ενώ οι συνθέσεις του είχαν κάτι θρησκευτικό, το οποίο έκανε κοινό και κριτικούς να μιλούν για έναν μουσικό ο οποίος είχε ανοικτό μουσικό διάλογο με τον θεό. Ο Coltrane ανέπτυξε μια πνευματική στάση, δημιούργησε μία προσωπική σύνθεση Χριστιανικών, Ινδουιστικών, Μουσουλμανικών και Ιουδαϊκών αντιλήψεων και με το σαξόφωνό του ερμήνευσε πραγματικά μουσικά “διαμάντια”.

Herbie Hancock (1940-)

Από τους μεγαλύτερους εν ζώή τζαζίστες, ο Hancock πειραματίστηκε με διαφορετικά ύφη και είδη μουσικής, ενώ στα πενήντα χρόνια δυναμικής μουσικής παρουσίας στον χώρο κέρδισε 12 βραβεία Grammy.

Nat King Cole (1919-1965)

Από τις πιο ιδιαίτερες φωνές της τζαζ, στα 50's ο Cole είχε ήδη καθιερωθεί ως ένας εξαιρετικός τραγουδιστής με χαρακτηριστική ζεστή, βελούδινη και μπάσα φωνή, ο οποίος

υπήρξε πολέμιος του ρατσισμού αρνούμενος να παίξει σε χώρους αποκλειστικά για έγχρωμους.

Miles Davis (1926-1991)

Δεξιότηχης της τρομπέτας και του φλούγκελχορν, ο Davis λάνσαρε ένα πιο χαμηλότονο στυλ παιξίματος το οποίο έγινε ευρέως γνωστό σαν ήρεμη τζαζ (cool jazz). Στα τέλη των 50s, ο Davis έκανε διάσημη τη Modal jazz, ένα είδος που δίνει μεγαλύτερη αυτοσχεδιαστική ελευθερία στον εκτελεστή, ανοίγοντας και πάλι νέους μουσικούς δρόμους.

Keith Jarrett (1945-)

Μάστερ του αυτοσχεδιασμού, ο πιανίστας Keith Jarrett καταπιάστηκε και αυτός με την κλασική μουσική (Bach, Mozart, Shostakovich είναι μερικοί από τους συνθέτες κομμάτια των οποίων ηχογράφησε), ενώ από το 1971 μέχρι και το 2005 ηχογράφησε συνολικά 19 κοντσέρτα και δύο άλμπουμ. Στο μουσικό του ιδίωμα ενσωμάτωσε πολλά και ετερόκλητα στοιχεία, με αποτέλεσμα οι αυτοσχεδιασμοί του να μην είναι μόνο «τζαζ», αλλά και blues, gospel, pop ακόμα και folk.

Thelonious Monk (1917-1982)

Ο Monk έμεινε στη ιστορία για το μοναδικό του αυτοσχεδιαστικό στυλ στο πιάνο, αλλά και για τις μοναδικές του συνθέσεις. Ο Monk γνώρισε την αποθέωση στα 50s και τα 60s, παρά το γεγονός ότι για αρκετά χρόνια ήταν στην αφάνεια λόγω χρήσης ναρκωτικών. Το έργο του άνοιξε το δρόμο σε δεκάδες μουσικούς, κάθε είδους, και επηρεάζει καλλιτέχνες ακόμα και σήμερα.

Wynton Marsalis (1961-)

Από τους πλέον αναγνωρίσιμους τρομπετίστες της τελευταίας τριακονταετίας, ο Marsalis προερχόμενος από μουσική οικογένεια κατάφερε με την τρομπέτα του να επαναφέρει σε μικρή ηλικία την τζαζ στο δισκογραφικό προσκήνιο, αποδεικνύοντας ότι μπορεί να είναι εξίσου εμπορική με τα άλλα είδη.

Kurt Elling (1967-)

Από τους σπουδαιότερους σύγχρονους ερμηνευτές της τζαζ – ίσως ο σπουδαιότερος – ο Elling παντρεύει αυθεντικούς στίχους με κλασικά τζαζ κομμάτια, σε μια καριέρα η οποία ξεκίνησε στις αρχές των 90s και μέχρι στιγμής του έχει εξασφαλίσει οκτώ υποψηφιότητες για Grammy και αναρίθμητες βραβεύσεις ως καλύτερο τζαζ τραγουδιστή.

Mary Lou Williams (1910-1981)

Κι όμως ένας από τους πρωτεργάτες του είδους ήταν γένους θηλυκού. Η Williams ξεκίνησε παίζοντας σε swing μπάντα και ανά δεκαετία μεταπηδούσε και σε μια διαφορετική αρένα μουσικής, εξερευνώντας διάφορα είδη και προσπαθώντας να συνδυάσει την τζαζ με την κλασική μουσική.

2.3. Μουσική Rock n' Roll

Το Ροκ εν Ρολ είναι είδος μουσικής που αναπτύχθηκε στις Η.Π.Α στις αρχές της δεκαετίας του 1950 και γνώρισε μεγαλύτερη επιτυχία στα επόμενα χρόνια . Θεωρείται πρόγονος της ροκ μουσικής αν και η ακριβής περιγραφή του είναι ένα μίγμα μπλουζ και κάντρι μουσικής. Το όνομα **Ροκ ν Ρολ** δόθηκε από τον Άλαν Φριντ από τον στίχο ενός τραγουδιού "rock,rock,rock everybody,roll,roll,roll everybody". Αν και πρωτεργάτες του Rock n' Rol θεωρούνται αμερικανοί τραγουδιστές όπως ο Έλβις Πρίσλεϊ, ο Μπιλ Χάλει, ο Τζέρι Λι Λιούις και ο Τζόνι Κας στην πραγματικότητα μαύροι καλλιτέχνες όπως ο Little Richard, ο Chuck Berry και ο Fats Domino ερμήνευαν τις πρώτες επιτυχίες του.

Η μουσική αυτή επηρέασε ιδιαίτερα τους νέους οι οποίοι θεωρούσαν πως αυτή είναι η μουσική της γενιάς τους. Προς το τέλος της δεκαετίας του 1950, η δημοφιλής μουσική της περιόδου ήταν γνωστή σε όλο τον αμερικάνικο πληθυσμό. Κοινό ανεξαρτήτως χρώματος, παρακολουθούσε συναυλίες ροκ εν Ρολ και οι οπαδοί της μουσικής ανακάλυπταν τους καλλιτέχνες της μουσικής αυτής από το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση.

Με το τέλος της δεκαετίας του 1950 η **Ροκ Εντ Ρολ** συνέτισε την παρακμή της. Η ξαφνική παρουσίαση του Έλβις Πρίσλεϊ στο στρατό των Ηνωμένων Πολιτειών καθώς και ο θάνατος πολλών καλλιτεχνών του συγκεκριμένου είδους μουσικής οδήγησε σε μια περίοδο καθόδου για το Ροκ Εντ Ρολ.

Σημαντικοί καλλιτέχνες :

Ελβις Πρισλι : (1935-1977) Ήταν γνωστός και με το όνομα «Βασιλιάς του Ροκ Εν Ρολ». Ήταν ηθοποιός , μουσικός και τραγουδιστής και από πολλούς θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες των τελευταίων 100 χρόνων.

Μπιλ Χάλεϊ : (1925-1981) Ήταν τραγουδιστής , τραγουδοποιός και επικεφαλής του μουσικού συγκροτήματος «*Bill Haley & His Comets*». Τεκός ήταν ένας από τους πρώτους ερμηνευτές του Ροκ εν Ρολ με το τραγούδι του «*Rock Around the Clock*».

Τζέρι Λιούις : (1926-) Είναι τραγουδιστής, σκηνοθέτης, κωμικός, ηθοποιός και ιδιαίτερα γνωστός για τα μουσικά του άλμπουμ στη Ροκ εν Ρολ.

Τζόνι Κας : (1932-2003) Ήταν τραγουδιστής , τραγουδοποιός, ηθοποιός και συγγραφέας. Έμεινε στην ιστορία ως ένας λαϊκός τραγουδιστής της καντρι μουσικής και ιδιαίτερα του ροκ εν Ρολ.

Τσακ Μπέρι : (1926-2017) Ήταν μουσικός του Ροκ εν Ρολ και ένας από τους πιο λαμπρούς εκπροσώπους του είδους του. Έγινε γνωστός για την ικανότητα του να παίζει κιθάρα και αργότερα στα φωνητικά.

Μουσικά όργανα :

Τα συγκροτήματα του Ροκ Εν Ρολ αποτελούνται κυρίως από ηλεκτρικά κρούστα και έγχορδα τα οποία έχουν διαφορετικό ήχο ανάλογα με το είδος τους. Από τις κατηγορίες αυτές χρησιμοποιούνται ιδιαίτερα :

Ηλεκτρική Κιθάρα	Σετ κρουστών (ντραμς)	Ηλεκτρικό Μπάσο	Αρμόνιο
			

Ο ήχος όλων των παραπάνω οργάνων υποστηρίζεται από ειδικούς ενισχυτές, ηχεία και μικρόφωνα για να τον κάνουν πιο δυνατό και να του προσδίδουν αυτό το ιδιαίτερο χρώμα.

2.4. Μουσική ROCK

Ο όρος ροκ στη μουσική, χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα είδη που προέκυψαν από την εξέλιξη του είδους του rock and roll. Η μουσική ροκ (rock) στο σύνολό της, αποτελεί ένα είδος δημοφιλούς μουσικής που χαρακτηρίζεται συνήθως από έντονο ρυθμό και από ευδιάκριτη, χαρακτηριστική μελωδία φωνητικών η οποία συνοδεύεται συνήθως από ηλεκτρικές κιθάρες, ηλεκτρικό μπάσο και ντραμς. Πολλές φορές χρησιμοποιούνται και πληκτροφόρα όργανα, όπως πιάνο συνθεσάιζερ. Εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1950 στην Αμερική που ουσιαστικά ήταν η έκφραση των λευκών μέσω των προαναφερθέντων ειδών αφροαμερικανικής προέλευσης.

Η μουσική ροκ επηρεάστηκε και επηρεάζεται ακόμη και σήμερα από τα άλλα είδη μουσικής που είναι δημοφιλή ανά περίοδο. Στη δεκαετία του 1960, η παραδοσιακή (folk) μουσική των λευκών κοινοτήτων των ΗΠΑ επηρέασε το υβρίδιο που ήταν γνωστό ως ροκ εκείνη την περίοδο, αλλά και επηρεάστηκε από αυτό με αποτέλεσμα τη δημιουργία του φολκ ροκ.

Βρετανικό Ροκ

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο δημοφιλές κίνημα που είναι γνωστό ως "παραδοσιακή" τζαζ, έφερε πολλούς Αμερικάνους καλλιτέχνες της μπλουζ και τζαζ στη Βρετανία, οι οποίοι μετέδωσαν τους ροκ εντ ρολ και ροκαμπίλι ρυθμούς εκεί. Έτσι το ροκ εντ ρολ έγινε γνωστό και στο ευρωπαϊκό κοινό και γνώρισε την αποδοχή του. Βρετανοί καλλιτέχνες όπως ο Tommy Steele, και Billy Fury έγιναν γνωστοί στα μέσα και τέλη της δεκαετίας του 1950, παίζοντας rock and roll και ροκαμπίλι.

Είδη της Ροκ:

1. Το folk rock
2. Το ψυχεδελικό Rock
3. Το progressive Rock
4. Το Heavy Metal

ΤΟ ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ ΤΗΣ ΡΟΚ

5. Το Arena Rock
6. Το soft Rock
7. Το κλασσικό Rock
8. Η μουσική Ντίσκο
9. Το Punk Rock
10. Το New Wave και Post-Punk
11. Το Hard Rock ,το Heavy Metal και το Instrumental Rock

Τα πιο γνωστά Ροκ συγκροτήματα:

1. Beatles
2. Rolling stones
3. Led zeppelin
4. U2
5. Radio head
6. Red hot chili peppers
7. Nirvana
8. Guns and roses
9. Queen
10. ACDC
11. R.E.M

2.5. Μουσική POP (ποπ)

POP είναι ένα είδος μουσικής που χαρακτηρίζεται από ελαφριές μορφές ελληνικών και ξένων μουσικών δημιουργιών που βασίζονται σε συγκεκριμένα πρότυπα μελωδίας και ρυθμού. Το όνομα POP προέρχεται από την Αγγλική λέξη “ Popular” δηλαδή δημοφιλής. Μερικά από τα πιο κοινά θέματα στα οποία αναφέρεται αυτό το είδος μουσικής είναι τα έντονα συναισθήματα ενός ανθρώπου καθώς και η ρομαντική αγάπη.

Κάποιες από τις κατηγορίες της POP είναι :

1. Σόουλ POP
2. Σύγχρονη R&B
3. Κάντρι POP
4. POP ROCK

5. Ηλεκτροπόπ
6. Ντανς POP
7. Λάτιν POP

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της POP είναι αρχικά το μήκος των τραγουδιών που κυμαίνεται στα 3'- 4'. Ένα μουσικό POP κομμάτι αποτελείται από δυο κουλέ, ένα ρεφρέν και τις περισσότερες φορές μια γέφυρα. Ο ρυθμός αυτού του είδους μουσικής είναι συνήθως απλός με περιορισμένη αρμονία. Τέλος οι στίχοι των τραγουδιών αυτού του είδους συνήθως αναφέρονται σε καθημερινά βιώματα όπως η αγάπη και οι ρομαντικές σχέσεις.

Οι σημαντικότεροι καλλιτέχνες της Pop μουσικής του 20^{ου} αιώνα:

Michael Jackson : (1958-2009) Ήταν τραγουδιστής, τραγουδοποιός, ηθοποιός και χορευτής. Έχει μείνει στην ιστορία ως « Ο Βασιλιάς της POP » καθώς με το στυλ και τη μουσική του έφερε την επανάσταση στο χώρο της μουσικής.

Elton John: (1947-) Είναι σύνθετης, τραγουδιστής και πιανίστας. Έχει εκδώσει πάνω από 30 δίσκους και έχει βραβευτεί με πολυάριθμα βραβεία.

Bob Dylan: (1941-) Είναι αμερικανός μουσικός και θεωρείται ένας από τους πιο επιτυχημένους συγχρόνους τραγουδοποιούς. Στις 13 Οκτώβριου βραβεύτηκε με το Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Bob Marley: (1945-1981) Ήταν τζαμαϊκανός συνθέτης, τραγουδιστής και κιθαρίστας. Κατά τη διάρκεια της καριέρας του είχε βραβευτεί πολυάριθμες φορές για το μουσικό του ταλέντο.

Frank Sinatra: (1915- 1998) Ήταν δημοφιλής Αμερικανός τραγουδιστής και ηθοποιός. Συχνά χαρακτηρίζεται ως ο πιο σπουδαίος Αμερικανός τραγουδιστής του 20^{ου} αιώνα.

Κάποιοι από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της Pop μουσικής του 21ου αιώνα:

Maroon 5: Είναι ένα Pop συγκρότημα που προέρχεται από το Los Angeles της Καλιφόρνια. Το συγκρότημα αποτελείται από πέντε άνδρες: Adam Levine – φωνητικά και κιθαρα, Mickey Madden – μπάσο, James Valentine – κύρια κιθάρα, Matt Flynn – κρουστά και τέλος Jesse Carmichael – αρμονιο. Το συγκρότημα καθώς και τα περισσότερα μελή έχουν βραβευτεί με πολλά βραβεία

Bruno Mars: (1985-) Είναι τραγουδιστής, τραγουδοποιός, μουσικός παραγωγός και χορογράφος. Παρόλο που έχει εκδώσει μονό τρία μουσικά άλμπουμ έχει βραβευτεί πολυάριθμες φορές και δεν είναι λίγοι αυτοί που τον θεωρούν βασιλιά της σύγχρονης Pop.

Mariah Carey: (1970-) Είναι τραγουδίστρια, τραγουδοποιός, μουσική παραγωγός και ηθοποιός. Στη διάρκεια της καριέρας της έχει πουλήσει περισσότερο από 200 εκατομμύρια μουσικούς δίσκους γεγονός που την καθιστά μια από τις καλύτερες τραγουδίστριες όλων των εποχών.

Ed Sheeran: (1991-) Είναι Βρετανός μουσικός, τραγουδιστής και σύνθετης. Αν και είναι ακόμα στην αρχή της καριέρας του, έχει εκδώσει τρία μουσικά άλμπουμ του έχουν απονεμίσει πολυάριθμα μουσικά βραβεία.

Madonna: (1958-) Είναι τραγουδίστρια, μουσικός, χορεύτρια, ηθοποιός, σκηνοθέτρια, συγγραφέας και επιχειρηματίας. Κατά την διάρκεια της καριέρας της έχει κυκλοφορήσει πληθώρα επιτυχημένων δίσκων και για αυτό ονομάστηκε από πολλούς Βασίλισσα της Pop.

Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της Pop μουσικής είναι κυρίως μελωδικά και ρυθμικά. Συνήθως ο ήχος του υποστηρίζεται από ειδικούς ενισχυτές, μικρόφωνα καθώς και κονσόλες που παραμορφώνουν τον ήχο ή δημιουργούν τα φημισμένα remix.

Τα όργανα αυτά είναι:

Ηλεκτροακουστική Κιθάρα	Ηλεκτρική Κιθάρα	Μπάσο	Κρουστά	Αρμόνιο	Κονσόλες
					

2.6. Ελληνική παραδοσιακή μουσική

Η Ελληνική παραδοσιακή μουσική περιέχει όλα τα τραγούδια, τους σκοπούς και ρυθμούς των περιοχών της Ελλάδας, της Κύπρου, της Αυστραλίας, των Η.Π.Α. και άλλων. Εκτός από τα κοινά μουσικά ακούσματα που συναντώνται σε όλη την Ελλάδα, υπάρχουν και χαρακτηριστικά είδη παραδοσιακής μουσικής ανάλογα με την ιστορία ή τις προτιμήσεις των συγκεκριμένων περιοχών. Επίσης γίνεται διάκριση των τραγουδιών με βάση το περιεχόμενό τους, την περίσταση στην οποία παίζονται και το μέτρο τους.

Το δημοτικό τραγούδι είναι ανώνυμη δημιουργία, προϊόν προφορικής παράδοσης. Κάθε δημοτικό τραγούδι δεν είναι δημιούργημα ενός ατόμου. Έχει συλλογικό χαρακτήρα και είναι κοινό δημιούργημα και κτήμα, πνευματικό εργαλείο και τρόπος έκφρασης του λαού.

Ένας αυτοσχέδιος λαϊκός δημιουργός, με στιχουργική επιδεξιότητα και αναπτυγμένο μουσικό αίσθημα, δημιουργεί από εσωτερική παρόρμηση κάποιους στίχους, προσαρμοσμένους σε μελωδία γνωστή ή που δημιουργεί ο ίδιος. Στη συνέχεια επαναλαμβάνει το τραγούδι άλλος, προσαρμόζοντάς το στα δικά του συναισθήματα. Έτσι τροποποιημένο το παραλαμβάνει τρίτος κ.ο.κ. Με τον καιρό το όνομα του αρχικού δημιουργού ξεχνιέται και το τραγούδι μετουσιώνεται σε πνευματικό προϊόν της κοινότητας.

Κάθε νέο τραγούδι είναι συνήθως ανασύνθεση γνωστών παραδοσιακών στοιχείων, τα οποία ο ανώνυμος δημιουργός διασκευάζει και εμπλουτίζει. Περνώντας από γενιά σε γενιά διαμορφώνεται, τροποποιείται ή προσαρμόζεται, σύμφωνα με τα τοπικά χαρακτηριστικά και τις ιστορικές συνθήκες. Εκτός από το γλέντι και τη διασκέδαση, το δημοτικό τραγούδι είχε και χρηστικό, λειτουργικό και τελετουργικό χαρακτήρα. Απλωνόταν σε όλες τις όψεις της κοινωνικής ζωής, συνδεόταν με τη λατρεία και διατηρούσε την ιστορική μνήμη.

Βασικό στοιχείο του δημοτικού τραγουδιού είναι η στενή σχέση ανάμεσα στον λόγο (στίχο) και τη μουσική, που γεννιούνται ταυτόχρονα. Οι στίχοι φτιάχνονται “τραγουδιστά”. Αντίθετα από το έντεχνο τραγούδι, όπου μελοποιείται ένα ήδη υπάρχον ποίημα.

Υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάνω από 20 χιλιάδες δημοτικά τραγούδια!

Στην παραδοσιακή μουσική υπάρχουν διάφορα μουσικά όργανα όπως:

Παραδοσιακά μουσικά όργανα

Τα μουσικά όργανα είναι κατασκευάσματα τα οποία, με τον μηχανισμό τους και τις τεχνικές χρήσης τους, χρησιμεύουν στην παραγωγή μουσικών ήχων. Στην πράξη, κάθε μέσο που μπορεί να παράγει ήχους μπορεί να χαρακτηριστεί ως μουσικό όργανο.

Η εμφάνισή τους τοποθετείται στα πρώτα στάδια του ανθρώπινου πολιτισμού, χωρίς ωστόσο να μπορεί να καθοριστεί ακριβής χρονολογία εμφάνισης του πρώτου οργάνου. Τα

πιο παλιά αρχαιολογικά ευρήματα αφορούν κάποιες πρωτόγονες φλογέρες ηλικίας 37.000 ετών, χωρίς όμως να θεωρούνται τα πρώτα όργανα που υπήρχαν.

Τα σημαντικότερα παραδοσιακά όργανα

Μπουζούκι: είναι ένα λαουτοειδές έγχορδο λαϊκό μουσικό όργανο, με αχλαδόσχημο αντηχείο (σκάφος) από επιμήκεις ξύλινες λουρίδες, τις ντούγιες, και μακρύ βραχίονα, το μπράτσο ή μάνικο με κλειδιά στην άκρη για το χόρδισμα (κούρδισμα). Κατά μήκος του βραχίονα υπάρχουν λεπτά μεταλλικά ελάσματα, κάθετα προς τον επιμήκη άξονα του βραχίονα, που σφηνώνονται σε μία λεπτή σχισμή και λέγονται τάστα. Τα διαστήματα ανάμεσα στα τάστα, οριοθετούν την απόσταση του ημιτονίου.

Το σύγχρονο μπουζούκι διαθέτει τρεις ή τέσσερις διπλές χορδές τις οποίες χτυπά ο μουσικός με ένα μικρό πλήκτρο την πένα. Αρχικά το μπουζούκι έφερε τρία ζεύγη μεταλλικών χορδών κουρδισμένες σε τόνους ΡΕ-ΛΑ-ΡΕ (υπάρχουν επίσης αναφορές για επτάχορδα ή και οκτάχορδα τριφωνικά μπουζούκια πάλι σε χόρδισμα ΡΕ-ΛΑ-ΡΕ, με τη διαφορά ότι η μπάσα ΡΕ και άλλοτε και η ΛΑ αποτελούνταν από 3 χορδές), ενώ αργότερα απέκτησε τέταρτο ζεύγος και κούρδισμα ΝΤΟ-ΦΑ-ΛΑ-ΡΕ (πάλι ανά ζεύγος). Παλιότερα τα κουρδίσματα (ντουζένια) άλλαζαν ανάλογα με τον μουσικό δρόμο (μακάμ) της εκτελούμενης μελωδίας. Οι τρόποι αυτοί διατηρήθηκαν μέχρι τον μεσοπόλεμο και χάθηκαν σταδιακά, οριστικά δε με την επικράτηση του τετράχορδου.

Μπαγλαμάς ή Μπαγλαμαδάκι: είναι ένα λαϊκό όργανο όπου το χρησιμοποιούν μεγάλοι μουσικοί συνθέτες σε διάφορα λαϊκά τραγούδια της παλιάς εποχής αλλά και της νέας. Ο λόγος που ο μπαγλαμάς έχει μικρότερες διαστάσεις είναι ότι έτσι θα μπορούσαν οι παίχτες να τον κρύψουν εύκολα αφού απαγορευόταν επί τουρκοκρατίας και μετέπειτα επί.

Κλαρίνο: είναι πνευστό μουσικό όργανο. Το κλαρίνο κατέχει σήμερα βασική θέση στη συμφωνική ορχήστρα, και ανήκει στην κατηγορία των ξύλινων πνευστών. Πολύ συνηθισμένο είναι το κλαρίνο και ως μέλος ορχηστρών της τζαζ. Στην Ελλάδα, όπου

επεκράτησε η ονομασία κλαρίνο, αλλά και σε πολλές χώρες των Βαλκανίων, είναι ένα από τα βασικότερα όργανα της παραδοσιακής μουσικής.

Το κλαρινέτο προήλθε από μετεξέλιξη παλαιότερων παρόμοιων οργάνων. Η βιβλιογραφία αναφέρει ως πρόγονο του κλαρινέτου το γαλλικό πνευστό όργανο σαλυμά στο οποίο σταδιακά προστέθηκαν μια σειρά κλειδιά. Βασικό σταθμό αποτελεί η προσθήκη από τον Γερμανό Γιόχαν Κρίστοφ Ντέννερ του κλειδιού δίπλα στην πίσω οπή του οργάνου ("ψυχή"). Ήδη από την αρχή του 19ου αιώνα, το κλαρινέτο, έχοντας μια μορφή πολύ κοντινή στη σημερινή, έχει βρει τη θέση του στη συμφωνική ορχήστρα. Το 1839, ο Γάλλος Υάκινθος Κλοζέ αναδιέταξε τα κλειδιά, φέρνοντας το κλαρινέτο στη μορφή που είναι σήμερα γενικά γνωστό.

Το κλαρινέτο (κλαρίνο) στην Ελληνική δημοτική μουσική

Από τον αρχαιοελληνικό προπομπό του, τον αυλό, μέχρι το σημερινό κλαρίνο οι ομοιότητες παραμένουν σχεδόν ίδιες ως προς την κατασκευή. Είναι πασίγνωστο το ειδικό βάρος που έχει το κλαρίνο στη Ελληνική δημοτική μουσική. Είναι πολύ διαδεδομένο σε όλες τις άκρες της χώρας, ιδιαίτερα δε στην Πελοπόννησο, στη Στερεά, στην Ήπειρο και στη Θεσσαλία, χωρίς να λείπει και από την υπόλοιπη χώρα. Δεν είναι απολύτως σίγουρο το πώς το κλαρίνο διαδόθηκε στην Ελλάδα, αντικαθιστώντας άλλα παλαιότερα όργανα όπως η φλογέρα. Είναι πιθανό να προήλθε από τη διαδικασία εκσυγχρονισμού των μουσικών του ελληνικού και τουρκικού στρατού, στις αρχές οι οποίοι μεταξύ άλλων υιοθέτησαν και το κλαρίνο. Το κλαρίνο πέρασε στους Έλληνες από τους Τούρκους περιοδεύοντες μουσικούς, οι οποίοι το έφεραν από την Ευρώπη τον καιρό της τουρκοκρατίας. Το κλαρίνο διαδόθηκε εύκολα, λόγω της απόδοσής του και ίσως λόγω και της επιρροής του ως ένα παραδοσιακό όργανο κατευθείαν από τις συμφωνικές ορχήστρες της Δύσης.

Παραδοσιακοί τραγουδιστές

Κάποιοι από τους παραδοσιακούς καλλιτέχνες που έγραψαν και γράφουν ιστορία στο ελληνικό παραδοσιακό τραγούδι είναι:

Χρόνης Αηδονίδης

Δόμνα Σαμίου

Γιώργος Παπασιδέρης

Παναγιώτης Λάλεζας

Τάκης Καρνάβας

Πέτρο Λούκας Χαλκιάς

Γιώργος Μπεκίος

Χριστόδουλος Κωσταρέλος

Γιάννης Γκοβαρης

Αντρέας Τσαούσης
Κώστας Τζίμας

Ανδρέας Κωνσταντινόπουλος
Αντώνης Κυριτσης

Αλέκος Κιτσάκης
Γιώργος Καψάλης

Όπως η εκκλησιαστική, έτσι και η δημοτική μουσική είναι μονοφωνική και τροπική και δεν ακολουθεί τη δυτική τονική αρμονία. Ακολουθεί τους «ήχους» της Βυζαντινής μουσικής και της Ανατολικής παράδοσης, που έχουν τις ρίζες τους στο αρχαιοελληνικό μουσικό σύστημα διαστημάτων, τετραχόρδων, τρόπων κλπ.

Οι συνηθέστεροι «ήχοι» («δρόμοι», «μακάμια») των δημοτικών μας τραγουδιών είναι ο Α΄ ήχος (μακάμ Ουσάκ) και ο πλάγιος του Β΄ (μακάμ Χιτζάζ). Η ποικιλία είναι μεγάλη, με τσακίσματα, γυρίσματα, ποικίλματα, γλιστρήματα, κυματισμούς, έλξεις και μελίσματα και οι ρυθμοί πολύπλοκοι.

Χαρακτηριστική μουσική έκφραση είναι και ο ελεύθερος αυτοσχεδιασμός (ταξίμι).

Η μουσική είναι κυρίως φωνητική. Τα όργανα απλά συνοδεύουν, υπάρχουν όμως και οργανικά κομμάτια. Υπάρχουν και πολυφωνικά τραγούδια (Ήπειρος), σε πεντατονικές κλίμακες.

Η διάδοση του δημοτικού τραγουδιού έγινε παράλληλα με την εκκλησιαστική μουσική. Οι καλύτεροι ψάλτες διακρίνονταν και σαν τραγουδιστές και αντίστροφα και οι περισσότεροι δεν γνώριζαν παρασημαντική.

Τα περισσότερα τραγούδια είναι χορευτικά. Υπάρχουν όμως και «καθιστικά» (του «τραπεζιού», της «τάβλας»), αργού, ελεύθερου ρυθμού.

Από πλευράς **ρυθμών**, υπάρχει εντυπωσιακή πολυρυθμία, με χρήση ρυθμών άγνωστων στην ευρωπαϊκή μουσική και εναλλαγή ρυθμών στο ίδιο τραγούδι. Διακρίνουμε ρυθμό:

δίσημο (2/8, 2/4): μπάλος, συρτός, σούστα, χασάπικο, χασαποσέρβικο, πεντοζάλι, αγέρανοι, πωγωνίσιο, κότσαρι (Πόντου) κλπ.

τρίσημο (3/8, 3/4): τσάμικος, ηπειρώτικο «στα 3»

τετράσημο (4/8): γκαίντες, ζωναράδικα, ομάλ (Πόντου)

πεντάσημο (5/8, 5/4) Τσακόνικος, Ζαγορίσιος, Παινούσκα κλπ.

εξάσημο (6/8)

επτάσημο (7/8): Καλαματιανός (επίτριτος), μαντηλάτος

οχτάσημο (8/8) : Συγκαθιστοί Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου, μπεράτι.

εννιάσημο (9/8, 9/4): Αντικρυστοί, καρσιλαμάδες, φουσούνι , ζειμπέκικοι.

Κεφ. 3^ο : Θέατρο – Κινηματογράφος

Εισαγωγή

Με το έναυσμα που μας έδωσε η ερευνητική εργασία του Β' τετραμήνου με θέμα τις τέχνες και την πολλαπλή νοημοσύνη των ανθρώπων, αποφασίσαμε να διεισδύσουμε και να μελετήσουμε την έκκτη τέχνη, το θέατρο. Το θέατρο που έχει τις ρίζες του στην Αρχαία Ελλάδα και αποτελεί έναν από τους βασικότερους πυλώνες του πολιτισμού της και έναν από τους λόγους για τους οποίους η χώρα μας ακούγεται στον κόσμο όλο. Σαν επέκταση του θεάτρου μελετήσαμε και την 7^η τέχνη, αυτή του κινηματογράφου καλύπτοντας έτσι ολόκληρο το φάσμα της υποκριτικής.

Το θέατρο απαιτεί να είναι ενεργοποιημένη η κινησθαιτική νοημοσύνη του ατόμου και αφορά στην ικανότητα αυτού να χρησιμοποιεί το σώμα ή μέλη του προκειμένου να εκφράσει πληροφορίες (**μηνύματα**), ιδέες, συναισθήματα. Για αυτό άλλωστε οι ηθοποιοί αρέσκονται στο να κινούνται, να αγγίζουν, να χρησιμοποιούν τη γλώσσα του σώματος. Είναι άνθρωποι που αποστρέφονται τη στασιμότητα, που πειραματίζονται για να δημιουργήσουν τέχνη. Εκείνοι δε, που κάνουν κινηματογράφο σχετίζονται με τη χωρική νοημοσύνη και τα κληροδοτήματα της. Όσοι ασχολούνται με την 7^η τέχνη έχουν την ικανότητα να προσλαμβάνουν χωρικές, σχηματικές και χρωματιστές (**χρωματικές**) πληροφορίες με ακρίβεια και να δημιουργούν με αυτές νοητικές εικόνες. Αυτές μετέπειτα εκφράζονται με εικαστικές συνθέσεις. Όλα τα παραπάνω αποτελούν δείγματα των καρπών της διεξοδικής έρευνας που διεξήγαγε η ομάδα μας. Μέσα από αυτή μάθαμε να εκτιμάμε την τέχνη, να αισθανόμαστε υπερήφανοι που ζούμε στα χρώματα που γεννήθηκε το θέατρο πριν από χιλιάδες χρόνια, να ανακαλύπτουμε τη μαγεία του θεάτρου και του κινηματογράφου. Αυτά είναι τα αποτελέσματα.

3.1. Θέατρο

Το θέατρο είναι ο τομέας της τέχνης που αφορά την απόδοση ιστοριών σε κοινό, με τη χρήση του λόγου συνήθως, αλλά και με τη μουσική και τον χορό. Στην πραγματικότητα, γίνεται λόγος για την αποτύπωση πραγματικών ή φανταστικών γεγονότων με απώτερο στόχο την επιμόρφωση και την τέρψη του κοινού. Το θέατρο έχει διάφορες μορφές, όπως είναι παραδείγματος χάρι ο μονόλογος, η όπερα, το μπαλέτο, η παντομίμα κ.ά. Το θέατρο δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στην Αρχαία Αθήνα, ως μια εξέλιξη του διθυράμβου. Οι πρώτες μορφές του θεάτρου ήταν η τραγωδία, η κωμωδία και το σατυρικό δράμα. Στο αρχαίο

ελληνικό θέατρο πρωταγωνιστούσαν μόνο άντρες και ακόμη και όταν υποδύονταν γυναικείους ρόλους ντυνόταν οι ίδιοι γυναίκες. Ύστερα ο χώρος του θεάτρου εξελίχθηκε και τώρα πια στις σκηνές του θεάτρου εκτός από άντρες πρωταγωνιστούν και γυναίκες αλλά και παιδιά.

Το 1962, η 27η Μαρτίου εδραιώθηκε από το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, ως Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου. Στην Ελλάδα υπάρχουν περίπου 220 θέατρα.

3.1.1. Είδη Θεάτρου

Κλασική κατηγοριοποίηση του Ευρωπαϊκού θεάτρου

- Θέατρο πρόζας (ο λόγος ακολουθεί την καθημερινή του χρήση)
- Τραγωδία
- Κωμωδία
- Δράμα (ό,τι δεν εμπίπτει στα προηγούμενα δύο)

Μουσικό θέατρο (η χρήση του λόγου είναι προσωδιακή)

- Όπερα
- Οπερέτα
- Μιούζικαλ
- Χοροθέατρο
- Μπαλέτο

Θέατρο μορφών

- Μαριονέτες
- Θέατρο Σκιών

Σύνθετα θεάματα

- Παντομίμα
- Επιθεώρηση
- Μεσαιωνικά μυστήρια (δρώμενα βασισμένα σε χωρία της Βίβλου)

Διαφορετική ταξινόμηση του θεάτρου πρόζας σύμφωνα με την μορφή του λόγου

- Αυτοσχέδιος λόγος
- Ποητικός (ή έμμετρος) λόγος

- Πεζός λόγος

Αναγεννησιακή ταξινόμηση του θεάτρου πρόζας

- Τραγωδία
- Κομέντια ερουντίτα (Λόγια κωμωδία *commedia erudita*)
- Κομέντια ντελ άρτε (Κωμωδία της τέχνης, δηλαδή των επαγγελματιών ηθοποιών - *commedia dell' arte*)

Ειδικότερη κατηγοριοποίηση θεάτρου πρόζας

- Αρχαίο ελληνικό θέατρο
 - ✓ Αρχαία τραγωδία (υποδιαιρείται σε αττική (Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης) και ρωμαϊκή (Σενέκας))
 - ✓ Αρχαία κωμωδία (υποδιαιρείται σε αττική (Αριστοφάνης, Μένανδρος) και ρωμαϊκή (Πλαύτος, Τερέντιος))
- Αστικό δράμα
- Γκραν Γκινιόλ (έργο με νατουραλιστική αναπαράσταση βίας)
- Ελισαβετιανό θέατρο (θέατρο κατά την εποχή της βασίλισσας της Αγγλίας Ελισάβετ Α' (1558 – 1603) – εμπεριέχει τα έργα του Σαίξπηρ και του Μάρλοου)
- Επικό θέατρο (θεατρικά κείμενα που ακολουθούν την παράδοση του Μπρεχτ)
- Ηθικό δράμα (έργο διδακτικού τόνου)
- Θέατρο της επινόησης (οι συντελεστές δημιουργούν την παράσταση από κοινού)
- Θέατρο του παραλόγου
- Θέατρο της σκληρότητας (κατά τις επιταγές του Αντονέν Αρτώ)
- Κωμωδία ηθών
- Μαύρη κωμωδία
- Μελόδραμα (έργο με μουσική υπόκρουση και συναισθηματικά φορτισμένο πυρήνα)
- Ρομαντική κωμωδία
- Σάτιρα (κωμωδία βασισμένο στο ψόγο και στον αστεϊσμό (χιούμορ))
- Σατυρικό δράμα (αρχαίο είδος που παρουσιάζει έναν τραγικό πυρήνα διακωμωδημένο)
- Τραγικοκωμωδία
- Φάρσα (κωμωδία βασισμένη σε τύπους χαρακτήρων και ιλιγγιώδεις ρυθμούς εξέλιξης της πλοκής)

Κατηγοριοποίηση βάσει της λειτουργίας της παράστασης

- Οπτικοακουστικό θέαμα (Δημιουργία ατμόσφαιρας μέσω ήχου και φωτισμών παρά μία συγκεκριμένη πλοκή)
- Θέατρο Μεγάλης Διάρκειας (όπως η θεατρική μεταφορά του έπους Mahabarata από τον Peter Brook (9 ώρες) ή η τελευταία παρουσίαση του Faust του Goethe από τον Peter Stein (16 ώρες))
- Θέατρο Περιπάτου (οι θεατές μετακινούνται στο χώρο κατά την παράσταση – απόγονος των μεσαιωνικών μυστηρίων)
- Θέατρο Επικεντρωμένο σε ένα Χώρο (Site specific theatre) (η παράσταση βασίζεται στην επιλογή συγκεκριμένου χώρου για την τέλεσή της – όχι αναγκαστικά ενός θεατρικού χώρου)
- Θέατρο Εγκατάστασης (Installational theatre) (το δρώμενο μπορεί να εκτυλίσσεται, καθώς οι θεατές έρχονται και αποχωρούν συνεχώς)
- Πτωχό θέατρο (κατά τις επιταγές του Jerzy Grotowski)
- Φυσικό ή σωματικό θέατρο (βασική σημειολογική μονάδα είναι το ανθρώπινο σώμα)
- Ολοκληρωμένο ή Πλήρες Θέατρο (συνδυάζουν λόγο, μουσική και όρχηση κατά τις επιταγές του Richard Wagner)

Είδη θεάτρου εκτός Ευρώπης

Ιαπωνικό θέατρο

- Σαρουγκάκου (Sarugaku) (εμπεριέχει το Νο και το Κυογκέν)
- Νο (Noh) (Μουσικό θέατρο)
- Κυογκέν (Kyogen) (σύντομη μορφή θεάτρου πρόζας με στερεοτυπικούς χαρακτήρες, παρωδιακά στοιχεία και στοιχεία σάτιρας)
- Καμπούκι (Kabuki) (Χοροθεατρική μορφή με στοιχεία τραγουδιού)
- Μπούτο (Butoh) (Χοροθεατρική μορφή με γκροτέσκα μοτίβα)

Κινέζικο θέατρο

- Θέατρο σκιών
- Κινεζική όπερα (συνδυασμός θεάτρου πρόζας και μουσικού θεάτρου)

Ινδικό θέατρο

- Κουτιγιαττάμ (Kutiyattam ή Koodiyattam) (θρησκευτικό δρώμενο)

"...Δεν κάνουμε θέατρο για το θέατρο. Δεν κάνουμε θέατρο για να ζήσουμε. Κάνουμε θέατρο για να πλουτίσουμε τους εαυτούς μας, το κοινό που μας παρακολουθεί κι όλοι μαζί να βοηθήσουμε να δημιουργηθεί ένας πλατύς, ψυχικά πλούσιος και ακέραιος πολιτισμός στον τόπο μας. Μόνο ο καθένας μας είναι ανήμπορος. Μόνος, ο καθένας από σας τους πιο κοντινούς στη προσπάθειά μας, είναι ανήμπορος. Μαζί ίσως κάτι μπορέσουμε να κάνουμε. Το θέατρο, ως μορφή Τέχνης, δίνει τη δυνατότητα να συνδεθούμε, να συγκινηθούμε, ν' αγγίζουμε ο ένας τον άλλο, να νιώσουμε μαζί μια αλήθεια. Να γιατί διαλέξαμε το θέατρο σα μορφή εκδήλωσης του ψυχικού μας κόσμου". Κάρολος Κουν

3.1.2. Οι ρίζες του θεάτρου

Οι ρίζες του θεάτρου χρονολογούνται πίσω στο μακρινό παρελθόν, στις θρησκευτικές τελετουργίες των πρώτων κοινωνιών. Την ίδια περίοδο που ανατέλλει το ανθρώπινο είδος γεννιέται και ο χορός, δηλαδή η πρώτη θεατρική πράξη. Από τότε κιάλας συναντάμε ίχνη από τραγούδια και χορούς προς τιμήν ενός Θεού τους οποίους ερμηνεύουν ιερείς και πιστοί, όπως επίσης και μια αναπαράσταση της γέννησης του Θεού, του θανάτου του και της ανάστασής του.

Η απαρχή των σπουδαίων θεατρικών παραγωγών δεν μπορεί παρά να αναγνωριστεί στην κλασική εποχή της Ελλάδας, τον 5^ο αι. π.Χ. Τότε για πρώτη φορά τη θέση των ιερέων καταλαμβάνουν ηθοποιοί και τόσο οι κωμωδίες όσο και οι τραγωδίες στήνονται σε χώρους ιερούς, ειδικά κατασκευασμένους και διαμορφωμένους, οι οποίοι ωστόσο δεν ήταν ναοί. Ερείπια των προαναφερθεισών χώρων καθώς και μεγάλο έργο των θεατρικών συγγραφέων από αυτούς τους αιώνες έχει διασωθεί σε αρχεία. Αυτά ακριβώς τα ντοκουμέντα είναι που μας τροφοδοτούν με πληροφορίες πάνω στις οποίες χτίστηκε το σύγχρονο Ευρωπαϊκό κι Αμερικανικό θέατρο.

3.2. Το Θέατρο στην αρχαία Ελλάδα

3.2.1 Η Καταγωγή της τραγωδίας και της κωμωδίας

Η γέννηση του διθύραμβου μπορούμε να πούμε αποτελεί την καταγωγή του θεάτρου. Ο διθύραμβος ερμηνεύονταν γύρω από τον βωμό του Διόνυσου, ο οποίος για τους Αρχαίους ενσάρκωνε τον θεό του κρασιού. Τον διθύραμβο τραγουδούσαν πενήντα άνδρες (πέντε άνδρες από κάθε μια εκ των δέκα φυλών που υπήρχαν στην Αττική). Ο διθύραμβος άρχισε να μετεξελίσσεται σε θέατρο με τη μορφή που το γνωρίζουμε σήμερα αφού δεν πραγματευόταν μονάχα τη ζωή και τη λατρεία του θεού Διόνυσου. Περιλάμβανε περιστατικά από τη μυθολογία των αρχαίων Ελλήνων και των συγγενικών τους λαών, από τη

τα ανδραγαθήματα ηρώων και ημίθεων εν γένει. Τα θέματα προέρχονταν από τη θρησκευτική και πολιτιστική τους παρακαταθήκη (π.χ. Ομηρικά έπη). Ήταν τα κατορθώματα ή τα παραπτώματα των ηρώων, οι πόλεμοι, οι έχθρες, οι γάμοι, οι μοιχείες, τα πεπρωμένα των παιδιών τους. Όλα αυτά τα οποία ωθούν σε σύγκρουση ανάμεσα στον άνθρωπο και τους θεούς, το καλό και το κακό, το παιδί και τον γονιό, το καθήκον και την ανθρώπινη φύση. Μπορούν να οδηγήσουν στη συμφιλίωση ή συνηθέστερα στο χάος, την καταστροφή (Ελληνική Τραγωδία).

Ωστόσο δεν ήταν μόνο η τραγωδία που αποτελούσε το Αρχαία Ελληνικό Δράμα αλλά και η κωμωδία, που βρισκόταν στην εμβρυακή της μορφή στα ξεφαντώματα στα χωριά. Το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτών των ξεφαντωμάτων ήταν τα αστειολογήματα των σατύρων, των συνοδών του Διονύσου που είχαν κατά το ήμισυ μορφή τράγου. Ο διθύραμβος συνέχισε για αρκετό καιρό να διευρύνεται θέματα χωρίς ωστόσο ποτέ να αποκτήσει ουσιαστικά δραματικό χαρακτήρα. Για να προσλάβει το θέατρο μορφή θεάτρου χρειαζόταν και κάτι ακόμη. Τελικά η τιμή της πατρότητας του θεάτρου αποδόθηκε στον Θέσπιν ο οποίος έφερε αυτό το νέο καθοριστικό στοιχείο.

Δημιούργησε ο ίδιος διάλογο με τον Χορό έχοντας αποσπάσει τον εαυτό του από αυτόν. Απεικόνισε έτσι τον ήρωα ή τον θεό του οποίου τα κατορθώματα ή τα παθήματα εξυμνούσε ο Χορός.

Και κάπως έτσι ο Θέσπις, γίνεται ο πρώτος "θιασάρχης" κι ο πρώτος "ηθοποιός". Οι Έλληνες έχτιζαν τα πρώτα τους θέατρα πάντα κοντά σε κάποιο ναό. Οι άνδρες που ερμήνευαν τα έργα ήταν πριν από όλα ηθοποιοί ενώ αυτονόητα είναι πως οι γυναίκες δεν μπορούσαν να παίξουν στο θέατρο. Το κοινό εννοείται πως διατηρούσε αμείωτο τον σεβασμό για τη θρησκευτική ταυτότητα του έργου, όμως άρχισαν σταδιακά να αντιμετωπίζουν τα δρώμενα σαν έργο τέχνης κι ενίοτε σαν ψυχαγωγία.

3.2.2. Ποητές- δραματουργοί

Από τους πολλούς ποιητές που έγραψαν για τα Μεγάλα Διονύσια, ένας από τους αρχαιότερους ήταν ο Αισχύλος (525-456 π.Χ.). Υπολογίζεται ότι έγραψε 80-90 έργα, από τα οποία σώζονται 7 πλήρη κείμενα και πολλά αποσπάσματα. Ένα από αυτά είναι η τριλογία Ορέστεια. Τα έργα του είναι δυνατά, μεγαλειώδη και με έξοχο στίχο. Ο Σοφοκλής, νεώτερος του Αισχύλου, (496-406 π.Χ.), είναι ο επόμενος μεγάλος δραματουργός της Αθήνας. Έγραψε περίπου 90 έργα, από τα οποία σώζονται ακέραια 7. Τα θέματά του, αν και κοσμολογικά, είναι πιο ανθρώπινα. Η πλοκή είναι πιο σύνθετη, το χτίσιμο

των χαρακτήρων του πιο λεπτό σε σχέση με αυτό των έργων του Αισχύλου, (όπως φαίνεται κυρίως την Αντιγόνη και την Ηλέκτρα).

Οι καινοτομίες του Σοφοκλή συνεχίστηκαν από τον νεώτερό του Ευριπίδη (484-406 π.Χ.), τον τελευταίο μεγάλο της Ελληνικής τραγωδίας. Σώζονται 18 έργα, (έγραψε περίπου 92), περιλαμβάνεται και το μοναδικό πλήρες σατυρικό δράμα που έχουμε απ'την αρχαιότητα, ο "Κύκλωψ". Τα έργα του είναι αρκετά ρεαλιστικά, όχι πια αυστηρά τραγωδίες αλλά τραγικοκωμωδίες, ακόμη και μελοδράματα. Ασχολείται περισσότερο με τα ατομικά συναισθήματα, π.χ. στη "Μήδεια" και στον "Ιππόλυτο".

Η κωμωδία έχει κύριο αντιπρόσωπο τον Αριστοφάνη (448-380 π.χ.), του οποίου τα έργα σώζονται ακέραια, (από τους άλλους κωμικούς δραματουργούς έχουμε μόνο αποσπάσματα). Από τα 40 έργα που πιστεύεται ότι έγραψε ο Αριστοφάνης σώζονται 11. Πολλά από αυτά παίρνουν τον τίτλο από τις μεταμορφώσεις χορού σε "Ιππείς", "Σφήκες", "Ορνιθες", "Νεφέλες", "Βατράχους", καθώς και η σάτιρα του συγγραφέα εκφράζεται κυρίως μέσω του χορού. Το έργο του εκφράζεται κυρίως από την ευρηματικότητα, την σάτιρα, την κριτική των προσώπων καθώς και την αθυροστομία του. Το ιδιαίτερο και πιο σημαντικό σημείο είναι η διαχρονικότητα που το χαρακτηρίζει. Εξαιτίας αυτής, οι κωμωδίες του Αριστοφάνη παίζονται μέχρι και σήμερα με μεγάλη επιτυχία, όπως οι "Βάτραχοι" και οι "Ορνιθες" στις παραστάσεις του θεάτρου Τέχνης του Κάρολου Κουν.

3.2.3. Σκευή (ενδυματολογικό σύνολο των υποκριτών)

Τα ρούχα που φορούσαν οι ηθοποιοί της τραγωδίας ήταν περίτεχνα, έντονα χρωματισμένα και βαριά διακοσμημένα. Τα παπούτσια τους, οι κόθορνοι ήταν ψηλά και είχαν χοντρές σόλες. Στο κεφάλι τους είχαν ένα είδος καλύμματος, όγκος, και φορούσαν μάσκες. Το υλικό από το οποίο κατασκευάζονταν οι μάσκες αυτές ήταν ξύλο, ή φελλός, ή δέρμα, ή ύφασμα κι αλευρόπαστα γεγονός που επέτρεπε στους άνδρες να ερμηνεύουν και γυναικείους ρόλους. Έξω από τους άνδρες οι γυναίκες όχι μόνο δεν επιτρέπονταν να παίζουν αλλά ούτε και να παρακολουθούν θέατρο εκτός από ορισμένες θέσεις. Στην κάθε μάσκα ήταν εμφανή ορισμένα χαρακτηριστικά του ήρωα όπως για παράδειγμα η ηλικία, η κατάσταση, το συναίσθημα και το φύλο του. Σε αντίθεση με την τραγωδία, τα κοστούμια της κωμωδίας ήταν πιο άνετα, έτσι ώστε ο ηθοποιός να μπορεί μέχρι και να ακροβατεί πάνω στη σκηνή. Εκτός από μάσκες, οι ηθοποιοί της κωμωδίας φορούσαν μαλακές παντόφλες, υποδήματα τα οποία ήταν γνωστά με το όνομα σόκκοι. Επιπλέον ιδιαίτερα στους γυναικείους ρόλους χρησιμοποιούσαν ένα είδος κολάν το οποίο ήταν στο χρώμα του δέρματος, ένα κοντό φαλλό

κι ένα χιτώνα από κόκκινο δέρμα. Το κωμικό στοιχείο του έργου δίνονταν από τις μάσκες οι οποίες για να προκαλέσουν το γέλιο των θεατών ήταν εκφραστικά υπερβολικές. Για τις μάσκες υπάρχει ειδικό κεφάλαιο παρακάτω. Στο σατυρικό δράμα οι ηθοποιοί φορούσαν μικρές γούνινες τιράντες πάνω στις οποίες στερέωναν μια ουρά κι ένα φαλλό. Οι ηθοποιοί του τρίτου αυτού είδους του δράματος ήταν ακόλουθοι του Διονύσου.

3.2.4. Μηχανισμοί και Προσωπεία

Οι θεότητες έκαναν την εμφάνισή τους στη σκηνή, μέσω μιας καταπακτής. Όταν κάποιος χαρακτήρας έπρεπε να αιωρείται, αυτό γινόταν με την αρωγή ενός απλού γερανού ο οποίος αποκαλούνταν μηχανή ή γερανός. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ιπτάμενου χαρακτήρα αποτελεί ο Βελλεροφόντης πάνω στον Πήγασο. Ωστόσο η πιο γνωστή σκηνή με χρήση της μηχανής ήταν στο τέλος της τραγωδίας του Ευριπίδη, Μήδεια το 431 π.Χ.

Σε περίπτωση που χρειαζόταν να επιδειχθεί ένας χαρακτήρας που νοσούσε ή που θανατώνονταν στο εσωτερικό του οίκου, χρησιμοποιούνταν το εκκύκλημα. Το εκκύκλημα ήταν μια χαμηλή κυλιόμενη πλατφόρμα που εξυπηρετούσε ποικιλοτρόπως την παρουσίαση των εσωτερικών σκηνών στο κοινό με τον ανάλογο διάκοσμο που έφερε καθώς και τους ηθοποιούς.

Τα θέατρα στην εποχή που εξετάζουμε χωρούσαν κατά προσέγγιση 20.000 θεατές ενώ η διόλου ευκαταφρόνητη απόσταση ακόμη και των κοντινότερων θεατών από τους ηθοποιούς (περισσότερο από 10 μέτρα) έθεσε τα θεμέλια για μια μη ρεαλιστική προσέγγιση στην υποκριτική κι εν γένει, το θέατρο. Έτσι, μια που το μεγάλο μέγεθος του θεάτρου όπως και τα προσωπεία δε διευκόλυναν τη θέαση των εκφράσεων των ηθοποιών από το κοινό, ήταν απαραίτητο να κάνουν ιδιαίτερα εκφραστικές τις χειρονομίες τους ώστε να «διαβάζονται» μέχρι και στις τελευταίες σειρές του θεάτρου. Στα προσωπεία του μετεξελιγμένου θεάτρου ωστόσο, θα πρέπει να αναγνωριστεί πως ήταν πιο φυσικά συγκριτικά με αυτά από το θέατρο του Διονύσου. Είχαν μεγάλο άνοιγμα στην περιοχή της στοματικής κοιλότητας για καθαρό ήχο. Οι μόνες πληροφορίες που διαθέτουμε για τα προσωπεία προέρχονται από σκαλισμένους λίθους κι αγγειογραφίες.

Κατά την ελληνιστική εποχή το θέατρο του Διονύσου πέρασε από αναδιαμορφώσεις οι οποίες του χάρισαν μια πολυώροφη σκηνή. Την ίδια περίοδο δημιουργείται το πρώτο σωματείο ηθοποιών, οι λεγόμενοι «Καλλιτέχνες του Διονύσου». Αυτή την εποχή έχουμε μαζικό χτίσιμο θεάτρων στον Ελλαδικό χώρο, ανάμεσα τους κι ένα από τα σπουδαιότερα θέατρα παγκοσμίως-μέχρι και σήμερα-, το θέατρο στην Επίδαυρο. Μετά τη ρωμαϊκή

κατάκτηση οι Ρωμαίοι έχτισαν ή ανασχεδίασαν θέατρα και σε άλλα σημεία στην Ελλάδα. Ωστόσο, η σημασία τους αρχαίου Ελληνικού θεάτρου είναι απεριόριστη λόγω της άρρηκτης σύνδεσής του με το δημοκρατικό πολίτευμα.

3.2.5. Τα μέρη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου

Κάτοψη αρχαίου ελληνικού θεάτρου και τα μέρη σκηνής, ορχήστρας και κοίλου

Άποψη του θεάτρου της Επιδαύρου

Τα κύρια μέρη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου ήταν η **σκηνή**, η **ορχήστρα** και το **κοίλον**, με τα ακόλουθα επιμέρους μέρη:

- Η **σκηνή**: ορθογώνιο, μακρόστενο κτήριο, που προστέθηκε κατά τον 5ο αι. π.Χ. στην περιφέρεια της ορχήστρας απέναντι από το κοίλον. Στην αρχή ήταν ισόγεια και χρησιμοποιούνταν μόνο ως αποδυτήρια, όπως τα σημερινά παρασκήνια.
Το **προσκήνιο**: μια στοά με κίονες μπροστά από τη σκηνή. Ανάμεσα στα διαστήματα των κίωνων βρίσκονταν θυρώματα και ζωγραφικοί πίνακες (τα σκηνικά). Τα θυρώματα του προσκηνίου απέδιδαν τρεις πύλες, από τις οποίες έβγαιναν οι υποκριτές. Το προσκήνιο ήταν αρχικά πτυσσόμενο, πιθανώς ξύλινο.
Τα **παρασκήνια**: τα δύο άκρα της σκηνής που προεξέχουν δίνοντάς της σχήμα Π στην κάτοψη.
Οι **πάροδοι**: οι διάδρομοι δεξιά και αριστερά από τη σκηνή που οδηγούν στην ορχήστρα. Συνήθως σκεπάζονταν με ασπίδες.
Το **λογείο**: ένα υπερυψωμένο δάπεδο, ξύλινο και αργότερα πέτρινο ή μαρμάρινο όπου έπαιζαν οι ηθοποιοί.
- Η **ορχήστρα**: Η ημικυκλική (ή κυκλική, π.χ. Επίδαυρος) πλατεία στο κέντρο του θεάτρου. Συνήθως πλακόστρωτη. Εκεί δρούσε ο χορός.

Η **θυμέλη**: ο βωμός του Διονύσου στο κέντρο της ορχήστρας.

Ο **εύριπος**: αγωγός απορροής των υδάτων στην περιφέρεια της ορχήστρας από το μέρος του κοίλου.

- Το **κοίλον**: όλος ο αμφιθεατρικός χώρος (με τα εδώλια, τις σκάλες και τα διαζώματα) γύρω από την ορχήστρα όπου κάθονταν οι θεατές.

Οι **αναλημματικοί τοίχοι**: οι τοίχοι στήριξης του εδάφους στα άκρα του κοίλου.

Οι **αντηρίδες**: πυργοειδείς τοίχοι κάθετοι προς τους αναλημματικούς που χρησιμεύουν στην καλύτερη στήριξή τους.

Τα **διαζώματα**: οριζόντιοι διάδρομοι που χωρίζουν τις θέσεις των θεατών σε οριζόντιες ζώνες.

Οι **σκάλες**: κλιμακωτοί εγκάρσιοι διάδρομοι για την πρόσβαση των θεατών στις θέσεις τους.

Οι **κερκίδες** : ομάδες καθισμάτων σε σφηνοειδή τμήματα που δημιουργούνται από τον χωρισμό των ζωνών με τις σκάλες.

Τα **εδώλια**: τα καθίσματα, οι θέσεις των θεατών.

Η **προεδρία** : η πρώτη σειρά των καθισμάτων όπου κάθονταν οι επίσημοι.

Το Ρωμαϊκό Ωδείο στην Κω

3.2.6. Ο ρόλος του θεάτρου στη Θρησκεία - Εκπαίδευση - Πολιτική

Οι δραματικές παραστάσεις δίδασκαν και παρουσιάζονταν κατά τη διάρκεια των εορτασμών του θεού Διονύσου. Ο Διόνυσος είναι ο θεός της γονιμότητας και της βλάστησης

και συνδέεται με το πάθος, τη χαρά, τον τρόμο και θα μπορούσε να ενωθεί τόσο με την τραγωδία όσο και με την κωμωδία.

Γενικά η τραγωδία διαθέτει αδιάσπαστες ενώσεις με τη μυθολογία καθώς οι ποιητές αντλούν τις πληροφορίες τους από την ηρωολατρεία και την λατρεία των θεών. Η παρουσία των θεών είναι καθοριστική στην ελληνική σκέψη και αποτελεί σημαντικό μέρος της ζωής της πόλης. Οι δραματικοί αγώνες γίνονταν κατά τη διάρκεια θρησκευτικών γιορτών στην πόλη. Είναι αφιερωμένοι στο θεό Διόνυσο, παρόλου που μερικές φορές ο θεός δεν είναι το κεντρικό θέμα της γιορτής. Το θεατρικό κτήριο βρίσκεται εντός του ιερού χώρου του θεού. Η *σκευή* (προσωπείο/κοστούμι) συνδέεται άμεσα με την διονυσιακή λατρεία. Εξάλλου, το προσωπείο του ανθρώπου που χρησιμοποιεί το δράμα κατατάσσει τον υποκριτή στην κατηγορία των ηρώων, αφού τον διαχωρίζει από τον χορό-πολίτες, που αρχικά δε φορούσε μάσκες. Ο διάλογος υποκριτή - χορού υποδηλώνει τον διάλογο που πραγματοποιείται στην πόλη με το ηρωικό παρελθόν της. Για να μετατραπεί ο μύθος σε δράμα ήταν απαραίτητο να υφίσταται προηγουμένως μια χωροχρονική επέκταση.

Οι λόγοι και οι αντίλογοι των πρωταγωνιστών, όπως και η αλληλεπίδραση με το χορό προορίζονταν για να καλύψουν το μεγαλύτερο μέρος του έργου και αποκαλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τα κίνητρα της πράξης. Κίνητρα που έως τότε είναι σημαντικότερα από την ίδια την πράξη, γιατί είναι πύλες προς την ψυχολογική διερεύνηση του μυθολογικού υλικού. Αυτός είναι πιθανότατα ο λόγος για τον οποίο η συμμετοχή του κοινού είναι έντονη τόσο στις θρησκευτικές γιορτές όσο και στους δραματικούς αγώνες.

Στην Αρχαία Αθήνα γίνονταν συνολικά τέσσερις εορτές προς τιμήν του Διονύσου, κατά τους χειμερινούς και τους θερινούς μήνες. Στα *εν άσσει Διονύσια*, που τελούνταν στην αρχή της άνοιξης, κατά τον μήνα Ελαφηβολιών (Μάρτιος-Απρίλιος), πραγματοποιούνται οι δραματικοί αγώνες, που για την προετοιμασία τους διαρκούσε τουλάχιστον έξι μήνες. Για την ανάμνηση της άφιξης του Διονύσου από τις Ελευθερές στην Αθήνα, γινόταν κάθε χρόνο η αναπαράσταση του ταξιδιού του με συμβολικό τρόπο. Το λατρευτικό άγαλμα του θεού, κατά την παραμονή και μετά τη δύση του ήλιου, βρισκόταν στη μόνιμη θέση του στο ιερό, κοντά στο θέατρο. Με την άφιξη της είδησης της παρουσίας του θεού, ξεκινούσε μία σειρά εορταστικών και θεατρικών εκδηλώσεων. Η πρώτη μέρα των Μεγάλων Διονυσίων ξεκινούσε με μια μεγάλη πομπή της θυσίας, που κατέληγε μπροστά στο ναό του Διονύσου, ενώ δύο μέρες νωρίτερα (στη γιορτή του Ασκληπιού, την 8η ημέρα του μηνός Ελαφηβολιών), παρουσιαζόνταν όλα τα δράματα. Πριν από τις παραστάσεις τελούνταν θυσίες, που τονίζουν τον θρησκευτικό χαρακτήρα τους. Μετά τη θυσία του ζώου έκαναν καθαρμούς ραντίζοντας με το αίμα το θέατρο και τους θεατές. Στη συνέχεια, αφού οι κριτές

καταλάμβαναν τις ειδικές τιμητικές θέσεις τους, άρχιζαν οι παραστάσεις, που έκλειναν αναδεικνύοντας τους νικητές του τραγικού αγώνα το βράδυ της πέμπτης ημέρας της εορτής. Στα Μεγάλα Διονύσια, οι τρεις τραγικοί ποιητές που έπαιρναν μέρος αγωνίζονταν με τέσσερα δράματα, τρεις τραγωδίες και ένα σατυρικό δράμα, σε αντίθεση με την κωμωδία που αγωνίζονταν πέντε ποιητές, που παρουσίαζαν ένα μόνον έργο τους. Στα Λήγαια, που δεν είχαν πανελλήνιο χαρακτήρα όπως τα Διονύσια, η τραγωδία βρισκόταν σε κατώτερη θέση σε σχέση με την κωμωδία και έτσι έλειπε η συμμετοχή των μεγάλων τραγικών. Τα χρόνια που διήρκησε ο πελοποννησιακός πόλεμος (431-404 π.Χ.) διδάσκονταν τρεις κωμωδίες, η καθεμία μετά την τετραλογία κάθε τραγικού ποιητή.

Αρχαίο θέατρο Δελφών

Οι θεωρίες για την καταγωγή του θεάτρου παρουσιάζουν τους συσχετισμούς της τραγωδίας με θρησκευτικές εκδηλώσεις και θεσμικές τελετές της αρχαιοελληνικής κοινωνίας. Ο όρος πόλις-θέατρο επινοήθηκε από τους ανθρωπολόγους προκειμένου να καταφέρουν εκφράσουν τους θεατρικούς μηχανισμούς με τους οποίους στηρίζεται η διαχείριση της κεντρικής εξουσίας. Στην πολιτεία και τους δημοκρατικούς θεσμούς της αθηναϊκής δημοκρατίας οι θεατρικές παραστάσεις ήταν βαθιά ριζωμένες. Αντίθετα, οι ηθοποιοί και τα μέλη της χορωδίας στο ρωμαϊκό θέατρο ήταν πολίτες. Οι κριτές ήταν πολίτες και οι επιλογή γινόταν με κλήρωση οπότε κάθε πολίτης είχε τις ίδιες πιθανότητες να πάρει τη θέση του κριτή και να αποφασίσει για την τύχη του κάθε έργου. Το θέατρο ως χώρος ήταν δημόσιο οίκημα. Η συγκέντρωση στο θέατρο και στην εκκλησία του δήμου λειτουργούσε με την παρουσία πολυάριθμων ξένων και αποτελούσε ένα εντυπωσιακό πλαίσιο για μερικές κρατικές ενέργειες που δεν είχαν θρησκευτικό χαρακτήρα. Η γιορτή θεωρούνταν από το ρωμαϊκό κράτος κατάλληλη αφορμή για να δηλώσει την ηγετική θέση του στην Ελλάδα με μία εντυπωσιακή επίδειξη μεγαλείου. Στη διάρκεια των εορτασμών, επιδεικνυόταν ο φόρος

υποτέλειας των συμμαχικών πόλεων παράλληλα με τις θρησκευτικούς εορτασμούς, αφού αυτή την εποχή μετά από έναν χρόνο στελνόταν από τα μέλη της αθηναϊκής συμμαχίας η ετήσια εισφορά τους. Έτσι η πόλη εκμεταλλεύονταν τη γιορτή για την εθνική της προβολή. Ο Θουκυδίδης και ο Αριστοφάνης τονίζουν στα έργα τους (*Επιτάφιος Περικλέους* και *Αχαρνής*) ότι στα Διονύσια επιτρεπόταν στην πολιτεία να επιδεικνύει το μεγαλείο της στις άλλες πόλεις, με αυτόν τον τρόπο μετατρεπόταν η ίδια σε θέαμα.

Συνολικά το θέατρο παρόλο που διαμορφώνεται στην εποχή των τυράννων, είναι αποτέλεσμα της δημοκρατίας. Με τη συμμετοχή της η πολιτεία αναγνωρίζει τόσο την αισθητική όσο και την εκπαιδευτική αξία της θεατρικής τέχνης. Στην Αθήνα του 5ου αιώνα άνθισε το δράμα και έφτασε στα ύψη γιατί δεν ήταν περιθωριακή ή τυχαία κοινωνική δραστηριότητα προς τέρψιν εξίσου τυχαίων θεατών. Κατείχε κεντρική θέση στις σκέψεις και τις δαπάνες μιας συμπαγούς κοινωνίας. Το αττικό δράμα δεν ήταν μόνο μια μορφή τέχνης, όπως στη σημερινή εποχή, αλλά και ένας κοινωνικός θεσμός. Η σύνδεση του τραγικού είδους με την πολιτική άνθηση, όπως και στο θέατρο, γίνεται ρυθμιστής των πεπρωμένων του. Έτσι πιθανότατα μπορούμε να ερμηνεύσουμε τη θέση που κατέχουν στις ελληνικές τραγωδίες τα μεγάλα εθνικά προβλήματα του πολέμου, της ειρήνης της δικαιοσύνης, της φιλοπατρίας, αλλά και οι διαμάχες γύρω από τα μεγάλα πολιτικά προβλήματα. Στο θέατρο του Διονύσου αποδίδονται τα δεδομένα του ηρωικού κάτω από το άγρυπνο πνεύμα των θεών και με την έγνοια για την κοινότητα.

Τα προηγούμενα λογοτεχνικά έργα της τραγωδίας ήταν βασισμένα στον μονόλογο. Όταν εμφανίστηκε το πολίτευμα της δημοκρατίας στην Αθήνα, γράφτηκαν οι τραγωδίες που είναι έργα βασισμένα στον διάλογο. Βασικά, αυτοί που παρακολουθούν μια τραγωδία μαθαίνουν για την λειτουργία και τη δραστηριοποίηση της δημοκρατίας.

Στην Αθήνα της κλασικής εποχής, μέσα από τις κραυγές του πελοποννησιακού πολέμου αρχίζει να ακούγεται ο ήχος των συνομιλιών των σοφιστών σχετικά με το ιδεολογικό σχήμα νόμω - φύσει, δηλαδή η διαλεκτική σχέση ανάμεσα στους νομοθετισμένους νόμους τους κράτους (νόμω) και το δίκαιο του πιο ισχυρού (φύσει). Η σοφιστική ως κίνημα πολιτικό και κοινωνικό είναι ασύλληπτη έξω από το πολιτικό κλίμα της αθηναϊκής δημοκρατίας. Οι σοφιστές, άνθρωποι ελεύθεροι και θαρραλέοι διανοητές βρήκαν το έδαφος της αθηναϊκής δημοκρατίας πρόσφορο για να ανακοινώσουν τις αντιλήψεις τους και να διδάξουν τη σκέψη τους. Μόνο μια κοινωνία δημοκρατική μπορούσε να ανεχθεί αυτά τα κηρύγματα επαναστατικών ενίοτε μεταρρυθμίσεων, όπως αυτά που αφορούν τους κείμενους νόμους της πολιτείας και την κρατούσα δικαιοσύνη. Οι σοφιστές δεν έρχονται σε ρήξη με την φιλοσοφική παράδοση αλλά τη συνεχίζουν και την υπερβαίνουν. Σε αντίθεση με τους

προσωκρατικούς φιλοσόφους, οι οποίοι στρέφονται κυρίως στα ζητήματα του κόσμου ή της φύσεως, κέντρο του προβληματισμού των σοφιστών είναι ο άνθρωπος και τα προβλήματα του που τίθενται πλέον σε πολιτική βάση. Ο άνθρωπος δε θεωρείται πλέον παθητικός δέκτης αλλά καθοριστικός παράγοντας της κοινωνικής προόδου. Αυτή η αντίληψη απηχεί το πνεύμα του αρχαίου ελληνικού διαφωτισμού, που χαρακτηρίζει το δεύτερο μισό του 5ου αιώνα. Ένα πνεύμα που επηρεάζει και επηρεάζεται από τους δραματικούς διαλόγους εκφράζει τη δυσαρέσκεια των πολιτών και αναδεικνύει τα προβλήματα της γυναίκας στην αθηναϊκή πολιτεία του 5ου π.Χ. αιώνα.

Δεν είναι τυχαίο που ο H.C. Baldry συσχετίζει την ανάπτυξη εν γένει των τεχνών στην πόλη με την άνθηση μιας πτυχής της αρχαιοελληνικής παιδείας, τον προφορικό λόγο. Ο λόγος γίνεται μέσο ψυχαγωγίας, προβληματισμού και πειθούς. Ταυτόχρονα φέρει τα στοιχεία της παράδοσης, καθώς ο δραματικός αφομοιώνει τον επικό, τον λυρικό και εν τέλει τον ρητορικό λόγο. Η χρήση του στην πολιτική, τη ρητορεία και την ποίηση δηλώνει και την ιδιαίτερη σημασία που είχε στη δραματική τέχνη. Παράλληλα ο J.P. Vernant προχωρεί στη σύνδεση της τραγωδίας με το δίκαιο. Ο κοινωνικός προβληματισμός που αναπτύσσεται στην πόλη αποτελεί το υλικό της τραγωδίας. Η νομική σκέψη επιδρά στον τραγικό στοχασμό σε βαθμό που πολλά από τα θέματα που διαπραγματεύεται το δράμα αποτελούν, ταυτόχρονα, αντικείμενο εξέτασης των δικαστηρίων. Κατ' επέκτασιν οι τραγικοί ποιητές υιοθετούν το νομικό λεξιλόγιο για να διαπραγματευθούν τα θέματά τους. Με άλλα λόγια το θέατρο στην αρχαία Ελλάδα δεν υπήρξε ποτέ ένα απλό ψυχαγωγικό δρώμενο, ή μάλλον ήταν ψυχαγωγικό στην κυριολεκτική έννοια του όρου. Διαμόρφωνε συνειδήσεις και την ίδια στιγμή διαμορφωνόταν από τη συλλογική συνείδηση. Συνδυάζοντας τη θρησκεία, την κοινωνική και πολιτική κριτική με την εκπαίδευση, έγινε κόμβος, ένα σημαντικό σταυροδρόμι για τις συνιστώσες που παράγουν συνήθως πολιτισμική δράση.

3.3. Το Θέατρο στην σύγχρονη Ελλάδα

Η ιστορία του θεάτρου στη σύγχρονη Ελλάδα χρονολογείται μετά το 1821, οπότε και καθιερώνεται ο όρος σύγχρονο ελληνικό θέατρο.

Αν και γενέτειρα του θεάτρου, η Ελλάδα μετά την επανάσταση έζησε δύσκολες ημέρες, και αυτό είχε ως αποτέλεσμα η μόνη θεατρική κίνηση που υπήρξε να παρουσιαστεί στην Κρήτη και τα Επτάνησα, με καινούργιους δημιουργούς οι οποίοι παρουσίασαν έργα που τα περισσότερα ήταν κωμικά ή σατιρικά.

Στα μέσα του 19ου αιώνα υπήρξαν πολλοί και σπουδαίοι θεατρικοί συγγραφείς όπως για παράδειγμα ο Ιωάννης Ζαμπέλιος με τα έργα του Τιμολέων και Ρήγας Θεσσαλός, και ο Ρίζος Νερουλός που έγραψε τα έργα Πολυξένη και Ασπασία. Την ίδια περίπου περίοδο εμφανίστηκε ο Αλέξανδρος Σούτσος, που έγραψε διάσημα σατιρικά έργα, όπως ο «Πρωθυπουργός», ο Άσωτος και ο «Ατίθασος ποιητής».

3.3.1. Το σύγχρονο Ελληνικό θέατρο στις αρχές του 20ου αιώνα

Η αλλαγή που καθόρισε την ιστορία του σύγχρονου, ελληνικού θεάτρου συνέβει όταν η Αθήνα έγινε πρωτεύουσα της χώρας, και κυρίως με το πέρασμα στον 20ο αιώνα. Την ίδια περίοδο ιδρύθηκαν οι πρώτες μεγάλες θεατρικές σκηνές, με το Βασιλικό θέατρο (Εθνικό θέατρο σήμερα) να θέτει τις βάσεις για την απότομη ανάπτυξη του θεάτρου στην Ελλάδα με καινούργια ρεύματα και πρακτικές. Οι θεατρικές σκηνές της Αρχαίας Αθήνας άρχισαν να επενδύουν σε ευρωπαϊκά έργα, που ήδη εδώ και χρόνια εμφανίζονταν στις μεγάλες Ευρωπαϊκές σκηνές.

Η ανάπτυξη του θεάτρου έδωσε την ευκαιρία για την εμφάνιση σπουδαίων καλλιτεχνών, όπως η Κυβέλη και η Κοτοπούλη, που αποτέλεσαν ελεύθερα σχήματα ώστε να παρουσιάσουν έργα του παγκόσμιου θεάτρου, και να προετοιμάσουν το έδαφος και το κοινό για την ανάπτυξη του ελληνικού θεάτρου. Αν και υπήρξε μία τάση παρουσίασης των διάσημων ελληνικών τραγωδιών και κωμωδιών της αρχαιότητας, εμφανίστηκε ένα νέο είδος που επρόκειτο να αναπτυχθεί σε ένα από τα χαρακτηριστικότερα είδη του ελληνικού θεάτρου: το κωμειδύλλιο, που αποτελεί την ελληνική εκδοχή της ρομαντικής κομεντί και περιέχει έντονα, κωμικά στοιχεία.

3.3.2. Η Ελληνική επιθεώρηση

Φυσικά δε θα μπορούσε να υπάρξει καμία αναφορά στην ιστορία του θεάτρου στη σύγχρονη Ελλάδα χωρίς να αναφερθούμε στην επιθεώρηση. Η επιθεώρηση έκανε την πρώτη της εμφάνιση στην Αθήνα ως σατιρική εκδοχή του κωμειδυλλίου, και ήρθε να πάρει τη θέση του είδους αυτού και να το αναπτύξει. Η σάτιρα πήρε τη μορφή μουσικού θεάτρου, και έτσι οι παραστάσεις περιείχαν τόσο πεζογράφημα όσο και στοιχεία μιούζικαλ. Το σύγχρονο ελληνικό θέατρο ξεκίνησε με τον τρόπο αυτό να γίνεται πιο Ευρωπαϊκό, και να γίνεται πραγματικότητα το όραμα όλων εκείνων των ηθοποιών, σκηνοθετών και θεατρικών παραγωγών που έκαναν την εμφάνιση τους λίγο πριν από το Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο για να ενισχύσουν το αστικό θέατρο που φανέρωνε τους προβληματισμούς της εποχής.

3.3.3. Σύγχρονοι θεατρικοί συγγραφείς

Στις αρχές και τα μέσα του 20ου αιώνα έκαναν την εμφάνισή τους θεατρικοί συγγραφείς που παρουσίασαν έργα με πολλά και διάφορα θέματα, όπως είναι οι οικογενειακές συγκρούσεις, οι συνέπειες των πολέμων, η Ευρωπαϊκή τάση της Ελλάδας, και λάογραφικά κείμενα.

Τρεις μεγάλοι θεατρικοί συγγραφείς των αρχών του 20ου αιώνα που βοήθησαν στη μορφοποίηση του νεοελληνικού θεάτρου, ήταν: ο Γρηγόριος Ξενόπουλος (1867 - 1951), ο Σπύρος Μελάς (1882-1966) και ο Παντελής Χορν (1881 - 1941). Ο Άγγελος Τερζάκης, ο Γιώργος Θεοτοκάς και ο Δημήτρης Ψαθάς είναι επίσης από τους πιο σημαντικούς συγγραφείς του 20ου αιώνα. Ο Κάρολος Κουν με τον Γιάννη Τσαρούχη και τον Διονύσιο Δεβάρη δημιούργησαν τη Λαϊκή Σκηνή, ένα θεατρικό εργαστήρι, στην απόπειρα τους να αξιοποιήσουν την ελληνική λαϊκή παράδοση και ανέβασαν έργα όπως την Ερωφίλη και την Αλκηστις. Το 1942 δημιουργείται το Θέατρο Τέχνης από τον Κάρολο Κουν, όπου και ανέβασε παραστάσεις σπουδαίες για την ιστορία του ελληνικού θεάτρου. Αντιπροσωπευτικά έργα είναι τα: Γυάλινος κόσμος, Ματωμένος Γάμος, Λεωφορείον ο Πόθος, ο Θάνατος του εμποράκου κ.ά. Ο Κάρολος Κουν παρουσίασε στο ελληνικό κοινό το αμερικανικό θέατρο, ανεβάζοντας στο Θέατρο Τέχνης έργα των Μπρεχτ, Ιονέσκο, Μπέκκετ κ.ά.

Από τους νεότερους σκηνοθέτες αξίζει να αναφερθούμε στον Σπύρο Ευαγγελάτο, ο οποίος σκηνοθέτησε τον Φορτουνάτο, τον Χάση του Γουζέλη και μια διασκευή του Ερωτόκριτου κ.ά.

Σημαντικοί έλληνες ζωγράφοι οι οποίοι ασχολήθηκαν με την σκηνογραφία είναι οι : Νίκος Χατζηκυριάκος - Γκίκας, Γιάννης Μόραλης, Γιάννης Τσαρούχης, Σπύρος Βασιλείου. Ένας σπουδαίος έλληνας σκηνογράφος και ζωγράφος που συνεργάζεται με λυρικά θέατρα του εξωτερικού είναι ο Νίκος Γεωργιάδης. Ένας διακεκριμένος και πολυβραβευμένος σκηνογράφος του θεάτρου είναι ο Διονύσης Φωτόπουλος, ο οποίος έχει συνεργαστεί με σημαντικούς ευρωπαϊούς σκηνοθέτες όπως τους: Πήτερ Χωλ, Πέτερ Στάν και Λούκα Ρονκόνι.

3.3.4. Το Θεατρικό Δίκτυο στην Ελλάδα

Στη σύγχρονη Ελλάδα, η αγάπη και ο θαυμασμός για το θέατρο είναι ορατός αν παρατηρήσει κάποιος τον αριθμό των παραστάσεων που παίζονται κάθε χρόνο στη χώρα μας και τον αριθμό των θεατρικών ομάδων που παράγουν ποιοτικό θεατρικό έργο. Από

πολιτειακής απόψεως, το Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού είναι ο αρμόδιος κρατικός φορέας για το θέατρο και έχει δημιουργήσει το Θεατρικό Δίκτυο. Η οργάνωση του Θεατρικού Δικτύου έχει επικεντρώσει όλες τις μορφές θεατρικής δημιουργίας, επιταχύνοντας τη συμμετοχή των ελληνικών θεατρικών σχημάτων σε διεθνή Φεστιβάλ αλλά και την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του κοινού στο αρχαίο δράμα, το παιδικό θέατρο και τις σύγχρονες μορφές θεατρικής έκφρασης.

Το Θεατρικό Δίκτυο αποτελείται κυρίως από: Το Εθνικό Θέατρο, Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Την Εθνική Λυρική Σκηνή, Τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.), Τους Επιχορηγούμενους Θιάσους, Το Θεατρικό Μουσείο, Το Ελληνικό Κέντρο Θεάτρου για παιδιά, Το Ελληνικό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Την Όπερα Δωματίου Θεσσαλονίκης κ.ά. Επίσης στο Θεατρικό Δίκτυο προσχωρούν όλοι οι φορείς θεάτρου που παράγουν θεατρικές παραστάσεις αλλά και οι ερευνητικοί φορείς για το θέατρο όπως το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος ΔΕΣΜΟΙ, το Διαβαλκανικό Φεστιβάλ Φοιτητικού θεάτρου, οι Θεατρολογικές Πανεπιστημιακές Σχολές και οι Σχολές Δραματικής Τέχνης.

Η θεατρική δραστηριότητα των τελευταίων δεκαετιών του 20ου αιώνα καταδείκνυε την απότομη και αλματώδη πρόοδο του ελληνικού θεάτρου, που έγινε πιο ριψοκίνδυνο και νεωτεριστικό, και επέτρεψε σκηνοθετικούς και υποκριτικούς πειραματισμούς μέσα από πρωτοβουλίες θεατρικών ομάδων και δημιουργών.

Το Εθνικό Θέατρο

Το 1901 με πρωτοβουλία του βασιλιά Γεωργίου Α΄ και με αρχικό κονδύλιο το οποίο είχε γίνει δωρεά από τον ομογενή Ευστράτιο Ράλλη, δημιουργείται το Βασιλικό Θέατρο το οποίο στεγάζεται στο κτίριο που κατασκευάστηκε ακριβώς για αυτόν τον σκοπό στην οδό Αγίου Κωνσταντίνου που στηρίχτηκε στα σχέδια του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ. Ο πρωτοπόρος για την εποχή εκείνη θεσμός υποχρεώνεται να κλείσει το 1908, για να ανασυγκροτηθεί το 1930 με νόμο, ως Εθνικό Θέατρο, με διευθυντή τον ποιητή Ιωάννη Γρυπάρη.

Το Εθνικό Θέατρο συγκέντρωσε όλους τους σπουδαίους ηθοποιούς της εποχής του, οι οποίοι αποτέλεσαν και τον πρώτο θιάσό του. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους: Αιμίλιο Βεάκη, Νίκο Ροζάν, Μήτσο Μυράτ, Χριστόφορο Νέζερ, Σαπφώ Αλκαίου, Νίκο Παπαγεωργίου, Τηλέμαχο Λεπενιώτη, Γιώργο Γληνό, Μιράντα Μυράτ, Αικατερίνη Βερώνη, Αιμίλιο Βεάκη, Ελένη Παπαδάκη, Κατίνα Παξινού, Αλέκο Μινωτή, Βάσω Μανωλίδου. Η εμφάνιση του Εθνικού Θεάτρου υποχρέωσε την εξέλιξη της σκηνοθεσίας, της σκηνογραφίας, του θεατρικού

κοστουμιού, της σκηνικής μουσικής και της χορογραφίας καθώς και της Δραματικής Σχολής, η οποία ξεκίνησε να προετοιμάζει στελέχη για το Εθνικό Θέατρο αλλά και για ιδιωτικούς θιάσους.

Στο Εθνικό Θέατρο ανεβαίνουν έργα κλασικού θεάτρου, νεώτερα αλλά και σύγχρονα, με βασική επιζήτηση την αναβίωση του αρχαίου δράματος. Από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, το Εθνικό Θέατρο ανεβάζει κάθε χρόνο νέα έργα και επαναλαμβάνει και παλαιότερα.

Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (Κ.Θ.Β.Ε.)

Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος δημιουργήθηκε το 1961 με πρώτο καλλιτεχνικό διευθυντή τον Σωκράτη Καραντινό. Μέχρι σήμερα έχει ανεβάσει περισσότερα από 400 έργα ελληνικού και παγκοσμίου θεάτρου.

ΤΟ Κ.Θ.Β.Ε. δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στα παιδιά και τους νέους, προσφέρει ειδική Παιδική Σκηνή. Από το 1982 το θέατρο έχει τη δική του ομάδα χορού, το "Χοροθέατρο Θεσσαλονίκης".

Η πρώτη έδρα του Κ.Θ.Β.Ε. ήταν το Βασιλικό Θέατρο. Σήμερα το Κ.Θ.Β.Ε. έχει τις εξής σκηνές: το ανακαινισμένο θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, το Θέατρο Δάσους, το Βασιλικό Θέατρο - Σκηνή Μελίνα Μερκούρη, το θέατρο στη Μονή Λαζαριστών - Σκηνή Σωκράτης Καραντινός, το Μικρό Θέατρο της Μονής Λαζαριστών και το Θέατρο Γης. Το πρόσφατα ανακαινισμένο θεατρικό συγκρότημα του Βασιλικού Θεάτρου, είναι πλέον η μόνιμη έδρα του Κ.Θ.Β.Ε.

Η Εθνική Λυρική Σκηνή

Η Εθνική Λυρική Σκηνή ιδρύθηκε το 1939, ως τμήμα του τότε Βασιλικού Θεάτρου, με διευθυντή τον Κωστή Μπασιτιά. Ως αυτόνομος οργανισμός δουλεύει από το 1944 με κύριους ιδρυτές τους Ναπολέοντα Λαμπελέτ, Διονύσιο Λαυράγκα και μια ομάδα μουσικών. Η Εθνική Λυρική Σκηνή ανέδειξε το λυρικό θέατρο στην Ελλάδα και παρουσίασε πολλές όπερες κλασικού ρεπερτορίου αλλά και σύγχρονων συνθετών. Η Εθνική Λυρική Σκηνή συμμετέχει κάθε χρόνο και στο Φεστιβάλ Αθηνών.

Το 1939 ιδρύθηκε το Μπαλέτο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, ως υποκατάστημά της με διευθυντή το Χορευτή-Χορογράφο Σάσα Μάχωφ. Από το 1999 τη διεύθυνση του Μπαλέτου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής έχει αναλάβει η Α. Πέτροβα. Το Μπαλέτο

παρευρίσκεται σε Φεστιβάλ και κάνει περιοδείες εκτός Ελλάδος. Μερικά από τα κλασικά έργα του ρεπερτορίου του είναι: Ζιζέλ, Ρωμαίος και Ιουλιέτα, Καρυσθραύστης, Ζορμπάς κ.ά. Η σπουδαιότερη μορφή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής είναι χωρίς αμφισβήτηση η Μαρία Κάλλας. Το 1960 η Κάλλας έπαιξε τη "Νόρμα" του Μπελίνι και το 1961 τη "Μήδεια" του Κερουμπίνι.

3.4. Κινηματογράφος

Εισαγωγή

Ο κινηματογράφος είναι πιθανόν ο ταχύτερα εξελισσόμενος καλλιτεχνικός κλάδος. Από την προβολή της πρώτης ταινίας στις αρχές του 20 ου αιώνα μέχρι και σήμερα, η πρόοδος του υπήρξε μεγάλη και η πορεία του πάντοτε ανοδική. Στη σύγχρονη κοινωνία του 21^{ου} αιώνα μάλιστα, ο ρόλος του δεν είναι εξ ολοκλήρου ψυχαγωγικός, αφού χρησιμοποιείται από τις εξουσίες ως όργανο προπαγάνδας. Επιβάλλει πρότυπα, τρόπους αναψυχής τη μόδα, αλλά έχει επίσης και την ικανότητα να διαμορφώνει πολιτικές θέσεις, θεωρίες.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζεται από την ιστορία των κινουμένων την ίδρυση των πρώτων κινηματογραφικών και εταιριών παραγωγής αλλά και οι πρωτοπόροι για την εποχή τους σκηνοθέτες όπως ο Χίτσκοκ (που σκηνοθέτησε τις πρώτες ταινίες αγωνίας και καθιέρωσε τα θρίλερ), η Ντυλάκ (που ήταν η πιο ένθερμη υποστηρίκτρια του φεμινιστικού κινήματος στο σινεμά) και ο Williamson (που ήταν ο πρώτος που εισήγαγε τη χρήση του μοντάζ).

Ο κινηματογράφος ή σινεμά είναι γνωστή ως η έβδομη τέχνη. Αρχικά εμφανίστηκε περισσότερο ως μια τεχνική καταγραφής της κίνησης όπως δηλώνει και ο ίδιος ο όρος. Ένας από τους πρώτους και σημαντικότερους κινηματογραφιστές που χρησιμοποίησε την τεχνική της εποχής υπήρξε ο Ζωρζ Μελιέ, ο οποίος θεωρείται και από τους πρώτους κινηματογραφικούς σκηνοθέτες.

Η ταινία του Ταξίδι στη Σελήνη (Le voyage dans la lune, 1901) ήταν πιθανότατα η πρώτη ταινία που προσπάθησε να περιγράψει ένα ταξίδι στο διάστημα.

Είναι πολύ δύσκολο να αναδειχθεί ένας μοναδικός εφευρέτης του κινηματογράφου, ως τεχνική της κινούμενης εικόνας. Για πολλά χρόνια ο άνθρωπος έκανε προσπάθειες να απεικονίσει την κίνηση. Το 1878 ο Βρετανός φωτογράφος Edward Muybridge, έχοντας καταφέρει να αναπτύξει μεθόδους διαδοχικής φωτογράφισης, απεικόνισε την κίνηση ενός αλόγου, αποδεικνύοντας, πως κατά τη διάρκεια του καλπασμού του υπάρχουν στιγμές που τα πόδια του δεν έχουν επαφή με το έδαφος.

3.4.1. Μετείκασμα

Ο κινηματογράφος στηρίζεται σε ένα ελάττωμα του ανθρώπινου ματιού, που ονομάζεται "μετείκασμα", ένας οπτικός ερεθισμός διαρκεί αρκετά αλλά εξαφανίζεται αφού εξαφανιστεί η αιτία που το προκάλεσε γιατί χρειάζεται επεξεργασία από τον εγκέφαλο. Η εικόνα που σχηματίζεται στον αμφιβληστροειδή από ένα αντικείμενο δεν εξαφανίζεται αμέσως, αλλά παραμένει και μετά την εξαφάνιση του.

Ο κινηματογράφος βασίζεται πάνω σε αυτή την αρχή και για να λειτουργήσει δεν είναι τίποτα άλλο δηλαδή από μια αλληλουχία φωτογραφιών που κινούνται με 24 καρέ το δευτερόλεπτο όπως λέγεται η μια φωτογραφία στην κινηματογραφική ορολογία, όλες μαζί οι φωτογραφίες αποτελούν το κινηματογραφικό φιλμ. Έτσι πριν ακόμα εξαφανιστεί το μετείκασμα της μιας εικόνας, να έρχεται η άλλη εικόνα, τότε οι εικόνες αυτές "συγχωνεύονται" και δημιουργούν μια συνεχή ροή εντυπώσεων. Έτσι ο κινηματογράφος δίνει την εντύπωση της κίνησης.

3.4.2. Βουβός κινηματογράφος

Ο όρος βουβός κινηματογράφος περιγράφει τις ταινίες που δεν είχαν ηχογραφημένο ήχο ούτε και διαλόγους. Στις βουβές ταινίες οι διάλογοι γίνονται μέσω παντομίμας και κάρτες τίτλων – διαλόγων. Ο συνδυασμός κινούμενων σχεδίων και ήχου είναι παλιά όσο και η δημιουργία του κινηματογράφου αλλά δεν ήταν εφικτή λόγω τεχνικών δυσκολιών. Η ιδέα αυτή έγινε πραγματικότητα στο τέλος της δεκαετίας 1920. Η ποιότητα της εικόνας ήταν πολύ καλή. Η μουσική στις ταινίες ήταν βασικό χαρακτηριστικό καθώς προκαλούσε στους θεατές δυνατά συναισθήματα. Έτσι οι ταινίες συνοδεύονταν από μουσική.

Γνωστός ηθοποιός του κινηματογράφου είναι ο **Σερ Τσαρλς Σπένσερ**, γνωστός με το όνομα Τσάρλι Τσάπλιν. Είναι ΆΓΓΛΟΣ ηθοποιός, σεναριογράφος και σκηνοθέτης. Είναι γνωστός με το ψεύδωνυμο Σαρλό.

Έχει σκηνοθετήσει, πρωταγωνιστήσει και συνθέσει πολλές ταινίες αλλά οι μεγαλύτερες επιτυχίες του είναι Μοντέρνοι καιροί, Ο Μεγάλος Δικτάτωρ, Τα φώτα της πόλης, Ο κύριος Βερντού.

3.4.3. Οι πρώτες έγχρωμες ταινίες

Οι πρώτες έγχρωμες ταινίες εμφανίστηκαν τον 20^ο αιώνα. Μετά το 1927 άρχισαν οι πρώτες προσπάθειες για προσθήκη χρώματος. Το πρώτο έγχρωμο εμπορικό φιλμ με φυσικά χρώματα διαρκεί 8 λεπτά και είναι βρετανικής παραγωγής , το 1908 , το «A Visit to the Seaside» με σκηνοθέτη τον Τζορτζ Άλμπερτ Σμιθ (George Albert Smith).

Το 1905 είχαν δημιουργηθεί κάποιες ταινίες με χρώμα , οι οποίες είχαν χρωματιστεί με το χέρι. Η μέθοδος αυτή εγκαταλείφθηκε όταν τα φιλμ άρχισαν να μεγαλώνουν σε διάρκεια. Εμφανίστηκαν μηχανές , οι οποίες ήταν ικανές για τον χρωματισμό , αλλά κόστιζαν πολύ και το αποτέλεσμα δεν ήταν καλό.

Η λύση βρέθηκε το 1855, χρησιμοποιώντας 3 φιλμ, ένα για κάθε βασικό χρώμα. Αυτό όμως τεχνικά δεν ήταν εφικτό, λόγω της αδυναμίας να γυριστούν ταυτόχρονα οι ίδιες σκηνές με τα ίδια καρέ 3 φορές.

Το 1906 εμφανίστηκε μια πολύ έξυπνη μέθοδος γνωστή με το όνομα Kinemacolor, κατά την οποία τα 3 βασικά χρώματα έγιναν 2 και χωρέσανε σε ένα φιλμ. Το 1919 εμφανίστηκε μία συνδυαστική μέθοδος, με την ονομασία Prizmacolor, όπου το φιλμ είχε χρωματικές πληροφορίες και στις δύο του όψεις. Η τεχνική αυτή τελειοποιήθηκε τον 1922 με τη μέθοδο Technicolor , η οποία αποτελούνταν από 2 επιφάνειες φιλμ σε μια χοντρή. Η τελειοποίηση της μεθόδου ήρθε το 1941 με την ονομασία Monopack Technicolor . Αυτή η μέθοδος επέφερε καλά αποτελέσματα, αλλά το κόστος της ήταν πολύ μεγάλο.

Από το 1936 είχε εμφανιστεί το έγχρωμο αρνητικό. Ενώ μετά το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και η εταιρία Eastman Kodak έβγαλε στην αγορά το έγχρωμο αρνητικό φιλμ.

Οι ταινίες Technicolor είναι οι μόνες όπου τα χρώματα δεν φθείρονται στο χρόνο, σε αντίθεση με τα συμβατικά φιλμ, όπου τα χρώματά τους αλλοιώνονται μετά από 7 χρόνια.

Μέχρι τη δεκαετία του 1950, η παραγωγή έγχρωμων ταινιών δεν ήταν δημοφιλής, κατά τη δεκαετία του 1960 ο έγχρωμος κινηματογράφος επικράτησε.

3.4.4. Ο κινηματογράφος σήμερα

Η μεταπολίτευση φέρνει μια νέα γενιά κινηματογράφου. Την ανάπτυξη όμως του κινηματογράφου κόβει η τηλεόραση, η οποία σημειώνει μεγάλη άνοδο. Η τηλεόραση απορροφάει τους δημιουργούς του κινηματογράφου. Η έλλειψη χρημάτων οδήγησε στην δημιουργία 3 κατηγοριών:

- 1) κινηματογράφος βασισμένος στην χορηγία του κράτους

2) πιστοί καλλιτέχνες που προσπαθούν να επαναφέρουν το κοινό στις αίθουσες.

3) προσωπικές δημιουργίες με χαμηλά κοστολόγια, όχι πάντα επιτυχείς.

Την δεκαετία του '80 κυριαρχεί το βίντεο. Αυτή την περίοδο γίνεται η μεγαλύτερη παραγωγή σε βιντεοταινίες αλλά ήταν κακής ποιότητας.

Πάραυτα δεν είναι λίγοι οι δημιουργοί που έχουν καταφέρει να βραβευτεί το ελληνικό σινεμά στο εξωτερικό. Την τελευταία δεκαετία κάνουν την εμφάνιση τους νέοι δημιουργοί στο χώρο του κινηματογράφου που του έδωσαν την ζωντάνια που του έλειπε. Αυτοί έκαναν το κοινό να ξαναγαπήσει τον κινηματογράφο.

Σήμερα, η γενικότερη εικόνα που επικρατεί, είναι αυτή που μουσικά παραπέμπει σε μια συγχώνευση όλων των μουσικών του παρόντος και παρελθόντος. Οι βιομηχανίες που την ελέγχουν με τα συμβόλαια των καλλιτεχνών και τα τεράστια μέσα παραγωγής και διάθεσης έχουν αναγάγει το σάουντρακ σε έναν σημαντικό διαφημιστικό και οικονομικό παράγοντα.

Ο ελληνικός κινηματογράφος σήμερα μετά από μια μακρά περίοδο κατά την διάρκεια της οποίας ελάχιστες ήταν οι καλές στιγμές του, τα τελευταία χρόνια δεν είναι λίγοι οι δημιουργοί που καταφέρνουν να βραβευτεί ξανά ο ελληνικός κινηματογράφος στο εξωτερικό και να επαναφέρει το κοινό στις αίθουσες. Στην τελευταία δεκαετία από την είσοδο νέων δημιουργών στο χώρο του κινηματογράφου ξαναπήρε την φρεσκάδα που του έλειπε. Μαζί με τους κορυφαίους δημιουργούς που έκαναν το κοινό να ξαναγαπήσει το σινεμά και παρόλο που οι ελληνικές ταινίες αντιμετωπίζουν ακόμα προβλήματα, ο ελληνικός κινηματογράφος έχει μπει σε πολύ καλό δρόμο.

ΚΕΦ. 4ο: Κόμικς - Γκράφιτι

4.1. Κόμικς

Εισαγωγή

Τα κόμικς που χαρακτηρίζονται και ως ένατη τέχνη ή αλλιώς εικοναφήγηση ανήκουν στην οπτική/ παραστατική/ χωρική νοημοσύνη δηλαδή η ικανότητα του ατόμου να σχηματίζει παραστατικές/ χωρικές αναπαραστάσεις του κόσμου, να τις μεταφέρει νοερά η αισθητικά και να βλέπει τα πράγματα από διαφορετική οπτική γωνία. Ακόμη τα άτομα αυτά έχουν πολύ καλό προσανατολισμό στο χώρο και συντονισμό χεριών-ματιών. Είναι μια μορφή οπτικής τέχνης, περιέχει εικόνες, που συνδυάζονται με κείμενο το οποίο τοποθετείται σε συννεφάκια κειμένου κι ωστόσο υπάρχει αφηγηματική αλληλουχία μεταξύ των εικόνων. Αναλόγως το πως ορίζει κανείς τα κόμικς, οι ρίζες τους μπορούν να αναζητηθούν στο 15ο αιώνα ή ακόμα και στα Αιγυπτιακά ιερογλυφικά.

Παρόλα αυτά, η σημερινή μορφή τους εμφανίστηκε στα μέσα του 19ου αιώνα και πρωτοπόρος αυτού του είδους θεωρούνται για την Ευρώπη ο Ελβετός δάσκαλος, ζωγράφος και καρικατουρίστας Ροδόλφος Τόπφερ, ο οποίος εξέδωσε στα 1837 το πρώτο του κόμικ με τίτλο "Histoire de M. Vieux Bois". Τα κόμικς παίρνουν διαφορετικά ονόματα ανάλογα με τη μορφή έκδοσής τους και τη χώρα καταγωγής τους.

- **Η λέξη «κόμικς» προέρχεται ετυμολογικά από την λέξη «κωμικός» κι αυτό γιατί οι πρώτες ιστορίες ήταν κωμικού περιεχομένου.**
- **Για να υπάρξει κόμικς πρέπει να υπάρχουν διαδοχικές εικόνες όπου η μία συνεχίζει το νόημα της άλλης.**

4.1.1. Η ιστορία των κόμικς

Η αρχή ...

Μια από τις πιο βασικές ανάγκες του ανθρώπου είναι η επικοινωνία. Έτσι, από την πρώτη στιγμή της εμφάνισής τους, οι άνθρωποι προσπάθησαν να μοιραστούν σκέψεις και συναισθήματα και να αφηγηθούν ιστορίες για αυτά που γίνονταν στην καθημερινότητα τους. Ενώ, λοιπόν, η γλώσσα, η γραφή και η ανάγνωση, άργησαν να εξελιχθούν, η εικόνα ήταν αυτή που ικανοποίησε πρώτη την ανάγκη για επικοινωνία. Παρ' όλο, λοιπόν, που τα comics είναι δημιούργημα του 19ου αιώνα και οι πρόγονοί τους χρονολογούνται από το Μεσαίωνα, είναι γεγονός ότι οι άνθρωποι, πολύ νωρίτερα, χρησιμοποίησαν τις εικόνες σε σειρά, για να αφηγηθούν μια ιστορία. Τα ιερογλυφικά των Αιγυπτίων, οι αναπαραστάσεις στα αγγεία των Αρχαίων Ελλήνων, η στήλη του Τραϊανού στη Ρώμη, ο τάπητας Bayeaux στη Νορμανδία, όλα αυτά είναι, θα έλεγε κανείς, είναι οι πρόγονοι αυτών που ξέρουμε εμείς, σήμερα, ως comics.

Η εφεύρεση της τυπογραφίας από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο, εγκαινίασε την εποχή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας και κυρίως της ευκολότερης πρόσβασης του κοινού σε βιβλία και εικόνες. Στη Μεγάλη Βρετανία, εκείνη την εποχή, παρουσιάζονται οι ξυλογραφίες, με διάφορα σκίτσα και θεματολογία από τη θρησκευτική ζωή, ή την επικαιρότητα, τυπωμένες σε φυλλάδια. Σε αυτά, γνωρίζουμε, εκτός από τα σκίτσα, ένα ακόμη συστατικό των comics: μπαλόνια που έχουν λόγια. Σταδιακά, τα φυλλάδια αυτά αναπτύσσονται και τα παρακολουθούμε όλο και πιο συχνά. Η θεματολογία τους επεκτείνεται, ενώ πλέον δεν απευθύνονται μόνο στις πλούσιες τάξεις, αλλά και στην εργατική. Μάλιστα, το στοιχείο της σάτιρας γίνεται όλο και πιο έντονο, που έχει ως αποτέλεσμα αυτά τα φυλλάδια να λέγονται “comicals”, ή πιο σύντομα, “comics”.

Στη δεκαετία του 1820, έχουμε ήδη μια βιομηχανία σάτιρας, ενώ στα μέσα του 19ου Αιώνα, με τη βελτίωση των τεχνολογιών της τυπογραφίας και της επεξεργασίας της εικόνας, εμφανίζονται νέα περιοδικά και φυλλάδια με μυθιστορήματα. Όλα αυτά περιέχουν εικονογραφήσεις, μελετούνται από νέους και βγάζουν τη θεματολογία τους από την επικαιρότητα. Και έτσι, ερχόμαστε στο πρώτο comic, ή τουλάχιστον σε μία από τις εκδόσεις που διεκδικεί αυτόν τον τίτλο (η αγγλική έκδοση του The Adventures of Obadiah Oldbuck είναι, επίσης, μια από αυτές), το Ally Sloper's Half Holiday, μια εβδομαδιαία ασπρόμαυρη έκδοση, με strips, comics και πεζές αφηγήσεις και, κυρίως, ένα σταθερό, κεντρικό χαρακτήρα, τον Alexander Sloper. Η έκδοση απέκτησε μεγάλη επιτυχία και άνοιξε νέους δρόμους για την καθιέρωση των comics. Η μαζική παραγωγή αυτών των εντύπων ξεκίνησε το

1890, όταν ένας νεαρός εκδότης, ο μόλις εικοσι-πέντε ετών Alfred Harmsworth, κατέληξε να εκδώσει μια σειρά από comics, που θα κέρδιζαν όλο τον κόσμο. Η μεγαλύτερη εκδοτική επιτυχία του, ήταν το Comic Cuts και στη συνέχεια, το Illustrated Chips. Στο τέλος της δεκαετίας του '20, η Αμερική βίωσε μια μεγάλη οικονομική κρίση, η οποία, στη συνέχεια, επηρέασε ολόκληρη την υφήλιο. Η εποχή της Μεγάλης Ύφεσης, όπως ονομάστηκε, και το οικονομικό κραχ, έκαναν τους πολίτες να αναζητήσουν πίστη και αισιοδοξία, σε χαρακτήρες οι οποίοι θα είχαν την δυνατότητα να τους δώσουν την αίσθηση ότι τα πράγματα θα πήγαιναν προς το καλύτερο. Εκείνη την περίοδο, παρουσιάζονται και οι πρώτοι υπερήρωες, η άνθηση των οποίων συνεχίστηκε, για τους ίδιους ακριβώς λόγους, και κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Και η συνέχεια ...

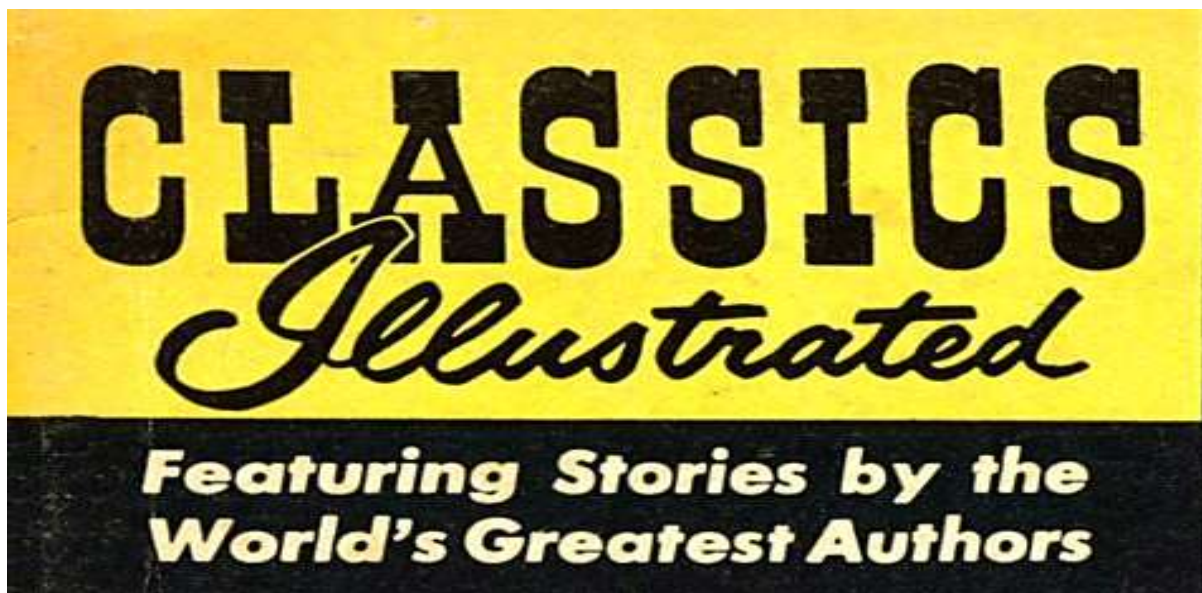
Οι επόμενες δεκαετίες είχαν αρκετά σκαμπανεβάσματα για τα comics. Στα μέσα της δεκαετίας του '40, οι εκδότες των εικονογραφημένων ιστοριών, οι οποίες, μέχρι τότε, απευθύνονται σε ενήλικες και κυρίως στην εργατική και μεσαία τάξη, με στόχο το σχολιασμό της κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας, βρίσκουν ένα νέο κοινό: αυτό των παιδιών. Οι εταιρείες της εποχής αντιλαμβάνονται ότι τα παιδιά μπορούν να αποτελέσουν κινητήρια δύναμη για τις πωλήσεις. Εκείνη την περίοδο, παρατηρείται έξαρση νέων εκδόσεων, με ιστορίες που απευθύνονται ακριβώς σε αυτό το κοινό. Ο Dr. Fredric Wertham, με το βιβλίο του *Seduction of the Innocent*, δημιουργεί ένα αρνητικό κλίμα γύρω από τη σχέση comics και παιδιών, καλλιεργώντας τη θεωρία ότι τα comics φταίνε για τη ραγδαία αύξηση της παιδικής εγκληματικότητας. Η δεκαετία του '60 είναι η χρυσή εποχή των υπερηρώων, ενώ τις επόμενες δεκαετίες, κάνει την εμφάνιση της η ανεξάρτητη σκηνή των comics. Όλα αυτά τα χρόνια, δημιουργοί και θεωρητικοί των comics, παλεύουν να τοποθετήσουν το αφηγηματικό αυτό Μέσο στη θέση που του αξίζει, υποστηρίζοντας ότι δεν πρόκειται μόνο για απλές, αστείες ιστορίες, αλλά για ιστορίες που μπορούν να ακουμπήσουν “ενήλικα” και πιο σοβαρά θέματα... Comic Strip

Τα comic strip είναι πολύ μικρές ιστορίες με αρχή, μέση και τέλος, που πολύ συχνά αφηγούνται σε τρία ή τέσσερα καρέ. Παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στις σελίδες των εφημερίδων.

Classics Illustrated

Η αρχική ιδέα για το εγχείρημα της διασκευής κλασικών έργων της λογοτεχνίας σε κόμικς ήταν ενταγμένη στον Άλμπερτ Κάντερ. Τα αμερικανικά Κλασικά εκδόθηκαν με

πρώτο τεύχος τους Τρεις Σωματοφύλακες, τον Οκτώβριο του 1941, στον εκδοτικό οίκο Elliot, και με την αρχική ονομασία Classic Comics. Με το τέταρτο τεύχος, τον Τελευταίο των Μοϊκανών, ο Κάντερ μετέφερε την έκδοση σε δική του εκδοτική εταιρία, με την επωνυμία Gilberton Publishing Co. Το 1947, κι ενώ η σειρά είχε φτάσει τα 34 τεύχη, η ονομασία άλλαξε σε Classics Illustrated, ενώ τον επόμενο χρόνο μειώθηκαν και οι σελίδες σε 48 από 56. Εκδόθηκε επίσης και το Classics Illustrated Junior, με παραμύθια και ιστορίες για μικρότερα παιδιά. Γνωστοί εικονογράφοι και σχεδιαστές από το χώρο των κόμικς όπως οι Λου Κάμερον, Τζακ Κέρμπυ, Άλεξ Μπλουμ, Νόρμαν Νόντελ, Τζακ Άμπελ και άλλοι ήταν οι υπεύθυνοι για την οπτική απόδοση των μυθιστορημάτων.

Το κόμικ συνέχισε να κυκλοφορεί μέχρι το 1962, οπότε και σταμάτησε μετά από 169 τεύχη και 200 εκατομμύρια πωλήσεις στις ΗΠΑ. Συνέχισε να επανεκδίδεται, και τις επόμενες δεκαετίες έγιναν κάποιες αποτυχημένες προσπάθειες να συνεχιστεί η σειρά. Τα αμερικανικά κλασσικά μεταφράστηκαν και κυκλοφόρησαν σε πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων, ήταν και η Ελλάδα.

Αδελφοί Πεχλιβανίδη

Οι Μικρασιάτες αδελφοί Πεχλιβανίδη είχαν μακρά θητεία, στον τομέα των εκτυπώσεων αλλά και των παιδικών βιβλίων, που ξεκίνησαν να κυκλοφορούν μετά και τις σπουδές, του Κώστα Πεχλιβανίδη στη Λειψία πάνω στις σύγχρονες – τότε - τεχνικές εκτύπωσης. Έχοντας κληρονομήσει το τυπογραφείο αλλά και την εμπειρία του Βαυαρού λιθογράφου Γκρούντμαν, και έχοντας δουλέψει για χρόνια την τεχνική του όφσσετ, οι αδελφοί Πεχλιβανίδη, ήδη υπολογίσιμο όνομα στο χώρο των εκτυπώσεων, ίδρυσαν μετά τον πόλεμο

τις "εκδόσεις Ατλαντίς" με σκοπό να επανέλθουν στο παιδικό βιβλίο. Στα Classics Illustrated του Κάντερ, με τα οποία γνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού στην Αμερική, αναγνώρισαν μια γνήσια ευκαιρία, και αποφάσισαν να τα τυπώσουν και στην Ελλάδα.

Οι Άθλιοι από την Αμερική

Το πρώτο τεύχος των "Κλασσικών" εκδόθηκε στις 1 Μαρτίου του 1951. Ήταν η διασκευή των Αθλίων του Βίκτωρα Ουγκώ, και προκάλεσαν έντονες αντιδράσεις στην Ελλάδα, θετικές και αρνητικές. Ήταν το πρώτο κόμικ "αμερικάνικου" τύπου που ερχόταν στη χώρα, όπως και το πρώτο που εμφανιζόταν σε τετραχρωμία όφσετ. Είχε αξία 4.000 δραχμές εκείνη την εποχή και η πρώτη έκδοση, που εξαντλήθηκε σε ελάχιστο χρόνο, ανατυπώθηκε δυο φορές τις επόμενες μέρες. Η πολύ προσεγμένη εκτύπωσή τους, η τετραχρωμία, αλλά και το πρωτοφανές για την Ελλάδα ενός αναγνώσματος όπου η κυρίαρχη εικονογράφηση συνδυαζόταν με λεζάντα για τα λόγια ή τις σκέψεις των ηρώων καθιέρωσαν σχεδόν αμέσως το περιοδικό στο νεανικό αλλά και μεγαλύτερο κοινό.

Η κυκλοφορία των "Κλασσικών" στην Ελλάδα, παρά την επιτυχία της, προκάλεσε και αντιδράσεις από ανθρώπους της τέχνης και της πολιτικής. Πολλοί θεώρησαν "ευτελισμό" των κλασσικών έργων την ανατύπωσή τους σε κόμικς, κάποιοι φοβούνταν την "αμερικανοποίηση" της παιδείας των νέων, και το θέμα προκάλεσε συζητήσεις και μέσα στη Βουλή. Παρόλα αυτά, το κοινό αγκάλιασε την έκδοση, η οποία έγινε μια από τις πιο επιτυχημένες σε εκείνα χρόνια.

Η έκδοση των "Κλασσικών" συνεχίστηκε για περίπου δέκα χρόνια. Εκδόθηκαν, στα πλαίσια της πρώτης σειράς, γύρω στους 180 τίτλοι, από τους οποίους περίπου εξήντα ήταν με ελληνικά θέματα. Το περιοδικό κυκλοφορούσε αρχικά κάθε δύο εβδομάδες, σε όλη την Ελλάδα. Σαρώνοντας την αγορά, τα Κλασσικά δέσμευσαν άλλα περιοδικά για παιδιά να κλείσουν. Παράλληλα με τα "Κλασσικά Εικονογραφημένα", εκδόθηκαν και τα "Μικρά Κλασσικά Εικονογραφημένα".

Τα σχέδια ήταν σχεδόν πιστή αντιγραφή της αμερικάνικης έκδοσης, ενώ τα κείμενα μετέφραζε συνήθως ο Βασίλης Ρώτας. Η θεματολογία της πρώτης έκδοσης, περιελάμβανε κυρίως μυθιστορήματα με κοινωνικό-διδασκτικό χαρακτήρα, ρομαντικά-ιπποτικά μυθιστορήματα, αρκετά έργα του Βίκτωρα Ουγκώ και του Ιουλίου Βερν αλλά και βιογραφίες "μεγάλων ανδρών". Ο υπότιτλος "Από τα Αριστουργήματα των Μεγαλύτερων Συγγραφέων του Κόσμου" μάλλον ήταν λίγο γενικός, μια και η σειρά έδειχνε προτίμηση σε Γάλλους και Άγγλους συγγραφείς του 19ου αιώνα. Το περιοδικό, εκτός από τα κυρίως έργα, είχε και

κάποιες σελίδες στο τέλος με την βιογραφία του συγγραφέα, βιογραφίες ιστορικών προσώπων, καλλιτεχνών και εφευρετών, υποθέσεις έργων όπερας, επετειακά και διδακτικά θέματα, διαφημίσεις της "Ατλαντίδας" αλλά και στήλη αναγνωστών για κάποιο διάστημα.

Από τη μυθολογία και την ιστορία της Ελλάδος

Τον Οκτώβριο του 1953, ένα διαφορετικό "Κλασσικό" εμφανίστηκε στα περίπτερα: ήταν το τεύχος 43 "Περσέας και Ανδρομέδα", σε σχέδιο Κώστα Γραμματόπουλου και κείμενα Βασίλη Ρώτα, που πρωτοχρησιμοποίησε τη σειρά των τευχών με θέματα "Από τη Μυθολογία και την Ιστορία της Ελλάδος". Κυκλοφόρησαν γύρω στα εξήντα τεύχη με θέματα από τη Βυζαντινή ιστορία, την ελληνική επανάσταση του 1821 αλλά και την αρχαία μυθολογία.

Η σειρά αυτή ήτανε όχι μόνο πηγή πρόσθετης δημοτικότητας για τη σειρά των Κλασσικών, αλλά και μια έκδοση από την οποία περάσανε πολλά μεγάλα ονόματα της λογοτεχνίας και της εικαστικής. Για τα κείμενα την βασική ευθύνη την είχε ο Βασίλης Ρώτας, ο οποίος διάλεγε και τα θέματα που θα κυκλοφορούσαν. Σημαντική συνεισφορά είχαν και η Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη, η Γεωργία Δεληγιάννη-Αναστασιάδη και άλλοι. Στο σχεδιαστικό μέρος συνέβαλλαν αρκετοί γνωστοί γραφίστες και σχεδιαστές: Γιώργος Βακαλό, Μποστ, οι Κώστας Γραμματόπουλος, Παύλος Βαλασάκης, Γεράσιμος Λιβιεράτος, Τάκης Κατσουλίδης, Γιάννης Δραγώνας, Βασίλης Ζήσης, Αλκμήνη Γραμματοπούλου, Νίκος Καστανάκης και άλλοι.

Η ελληνική σειρά αποτέλεσε ένα πρότυπο δείγμα γραφής για την εγχώρια σκηνή και πηγή έμπνευσης για τους δημιουργούς που θα ακολουθούσαν. Καθιέρωσε μια δική της

αισθητική για το ελληνικό κόμικ, που ακόμα και τώρα παραμένει αυθεντική και αναγνωρίσιμη.

Μετέπειτα χρόνια

Τα Κλασσικά Εικονογραφημένα, άρχισαν στα επόμενα χρόνια να χάνουν σταδιακά το κοινό τους, εξαιτίας της μεγαλύτερης απήχησης άλλων αμερικάνικων κόμικς, αλλά και της εξέλιξης της ελληνικής κοινωνίας. Συνεχίζουν όμως να υφίστανται και να πωλούνται ακόμα και σήμερα. Στα τέλη της δεκαετίας του '60 εκδόθηκαν λίγοι ακόμα τίτλοι, και άλλη μια σειρά τυπώθηκε τη δεκαετία του '70, ενώ οι προηγούμενοι τίτλοι συνεχώς ανατυπώνονταν όλα αυτά τα χρόνια. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 έγινε νέα ανατύπωση, ενώ το 2001 τα τεύχη ελληνικής θεματολογίας ξαναβγήκαν σε θεματικούς τόμους.

Τα "Κλασσικά Εικονογραφημένα" επικρίθηκαν για την αμερικανική τους προέλευση και θεώρηση της κλασσικής λογοτεχνίας, αλλά και για την μονοκρατορία τους στο χώρο των ελληνικών κόμικς για περίπου είκοσι χρόνια. Παρ' όλα αυτά, αποτέλεσαν ένα από τα πιο αναγνωρίσιμα αντικείμενα μαζικής κουλτούρας, και κρατούν ακόμη μια καλή θέση στις αναμνήσεις αρκετών.

Σήμερα

Το 1986, τρία βιβλία άλλαξαν τον τρόπο που η κοινή γνώμη αντιμετώπιζε τα comics: το Watchmen των Alan Moore και Dave Gibbons, το The Dark Knight Returns του Frank Miller, και το Maus του Art Spiegelman. Ξαφνικά, τα περιοδικά πλημμύρισαν με ιστορίες για “τα comics που ωριμάζουν” και ο όρος “graphic novel” έκανε την εμφάνισή του, στα λογοτεχνικά λεξικά. Ο Art Spiegelman άνοιξε το δρόμο στους επόμενους καλλιτέχνες, με το Maus, το οποίο έφερε μια τομή στην Τέχνη των comics, μέχρι τότε. Η απήχηση που είχε στο κοινό και η βράβευσή του με Pulitzer, έκαναν κοινά αποδεκτό ότι τα comics έχουν τη δυνατότητα να χειριστούν και σημαντικά ζητήματα. Στα μέσα της δεκαετίας του '90, ο πρώτος τόμος του Palestine, του Joe Sacco, στο οποίο ο δημιουργός αφηγείται τα γεγονότα κατά τη διάρκεια του πολέμου στη Μέση Ανατολή, έγινε αποδεκτός με ενθουσιασμό και καταχωρίστηκε ως ένα από τα πιο πρωτότυπα έργα στην Ιστορία του Μέσου. Το Palestine κατέθεσε νέα δεδομένα για τη χρήση των comics ως Μέσα που καταχώρισαν την επικαιρότητα, ενώ όλο και περισσότεροι δημιουργοί ξεκίνησαν να εργάζονται για εφημερίδες και περιοδικά.

Η δεκαετία του '90 μας δώρισε ένα ακόμη πολύ σημαντικό βιβλίο στο χώρο των comics. Ο Scott McCloud, στο Understanding Comics, προσπάθησε να προσφέρει το

θεωρητικό υπόβαθρο και να εξηγήσει, με πιο “επιστημονικό” τρόπο, τη γλώσσα του Μέσου. Κύριος άξονας των απόψεων του McCloud, είναι η επικοινωνιακή ικανότητα των comics. Ο McCloud έχει να κάνει με τα comics, σε όλη τη διάρκεια της έρευνάς του, ως Μέσα Επικοινωνίας και μάλιστα τους παρέχει και μια ιδιαίτερη θέση, λόγω συγκεκριμένων χαρακτηριστικών τους. Από τότε ως σήμερα, τα comics έχουν πλέον ξεκινήσει να αναγνωρίζονται, όχι πια σαν παιδικά αναγνώσματα, αλλά ως ένα μέσο αφήγησης που μπορεί να πει τα πάντα. Τα τελευταία χρόνια, πολλά comics συναντιούνται στις πρώτες θέσεις λογοτεχνικών καταλόγων, σε βιβλιοθήκες, σε σχολεία και πανεπιστήμια. Γκαλερί και Μουσεία φιλοξενούν εκθέσεις comics, μεγάλες πόλεις στεγάζουν φεστιβάλ αφιερωμένα στην 9η Τέχνη, ενώ οι εκπαιδευτικοί τα βάζουν ανάμεσα στα πιο αποτελεσματικά και διασκεδαστικά εργαλεία μάθησης. Η παραγωγή αυξάνεται και καθημερινά αποκαλύπτουμε τον πλούτο και τη δυναμική αυτής της μοναδικής γλώσσας.

4.1.2. Κατηγορίες κόμικς

Comic ή Comic Book

Με τον όρο αυτό παρουσιάζουν οι αμερικάνοι και οι βρετανοί τις πιο μεγάλες σε έκταση ιστορίες οι οποίες φαίνονται με περιοδικά. Οι Έλληνες συλλέκτες τα ονομάζουν τεύχη.

Graphic book

Αυτός ο όρος χρησιμεύει όταν θέλουμε να παρουσιάσουμε μια μεγαλύτερη, ολοκληρωμένη ιστορία comic, που εκδίδεται με τη μορφή βιβλίου.

Bande Dessinee

Είναι ονομασία των comics στο Βέλγιο και τη Γαλλία. Συνήθως, είναι σκληρόδετοι τόμοι, σε μέγεθος A4, που έχουν μια ολοκληρωμένη ιστορία. Ο όρος αυτός, που σημαίνει “λωρίδες με εικόνες στη σειρά”, ίσως είναι και ο πιο κοντινός ορισμός στην έννοια των κόμικς.

Manga

Είναι τα Ιαπωνικά κόμικς. Συχνά εκτυπώνονται σε μικρούς τόμους διαβάζονται από δεξιά στα αριστερά

Ψηφιακά Κόμικς

Είναι πολυμεσικά περιβάλλοντα που συσχετίζονται με κείμενο, εικόνα, ήχο, βίντεο και δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο. Χρησιμοποιούνται κυρίως για διδακτική χρήση

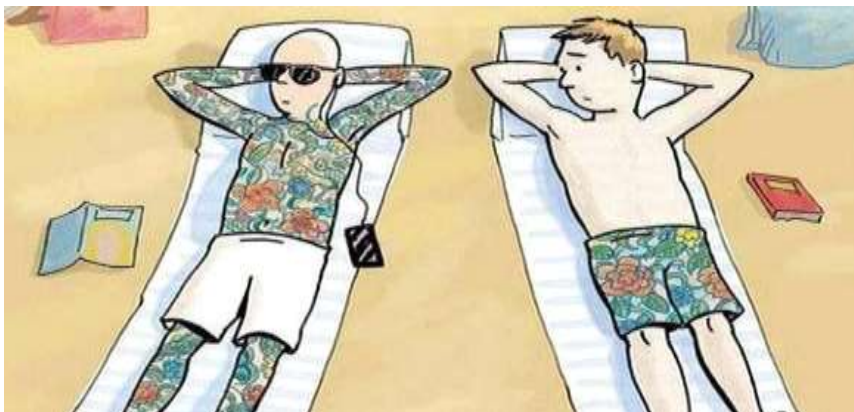
Επιστημονικά Κόμικς

Δημιουργήθηκαν με στόχο να δώσουν την βοήθεια στον αναγνώστη να καταλάβει επιστημονικές έννοιες ή διάφορα σύγχρονα θέματα όπως περιβαλλοντολογικά, υγείας, ιστορικά, κα.

Μοιάζουν με comics, αλλά δεν είναι....

Γελοιογραφία

Γελοιογραφίες είναι αυτές οι εικόνες που συνήθως παρουσιάζονται στις σελίδες των εφημερίδων. Είναι ένα σκίτσο, που ακολουθείται από μια λεζάντα, που συνήθως σχολιάζει ένα επίκαιρο γεγονός.

Εικονογράφηση

Με τα κόμικς αφηγούμαστε ιστορίες, χρησιμοποιώντας εικόνες και λόγια ενώ η εικονογράφηση αποτελείται και από λόγια, χωρίς να αποτελεί απαραίτητα μέρος της ιστορίας.

Τα κινούμενα σχέδια

Τα κόμικς είναι ιστορίες σε χαρτί, χωρίς κίνηση και ήχο, ενώ τα κινούμενα σχέδια μοιάζουν περισσότερο με κινηματογραφική ταινία. Και στις δύο Τέχνες υπάρχουν αρκετά κοινά αφού μια ταινία κινουμένων σχεδίων βασίζεται στην τεχνική των κόμικς, όπου οι δημιουργοί, σχεδιάζουν το σενάριο σε στατικές εικόνες.

4.1.3.Θετικές και αρνητικές συνέπιες

Θετικές επιδράσεις

- Τα κόμικς συνδυάζουν τη ζωγραφική με τη λογοτεχνία, αλλά και το εύκολο και ευχάριστο ανάγνωσμα με το καλό λογοτεχνικό βιβλίο.
- Κλέβουν τη φαντασία και δίνουν ερεθίσματα δημιουργικής σκέψης.

- Μέσω των κόμικς, οι αναγνώστες έρχονται σε επαφή με αντικείμενα με τα οποία ίσως διαφορετικά δεν θα είχαν ασχοληθεί.
- Λόγω της επικοινωνιακής τους δύναμης, μπορούν να αξιοποιηθούν για να προβάλουν σοβαρά κοινωνικά θέματα, όπως η βία, ο ρατσισμός, η ανεργία, η κρίση αλλά και για εκπαιδευτικούς σκοπούς, όπως περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή.

Αρνητικές επιδράσεις

- Οι νεαροί κυρίως αναγνώστες ταυτίζονται με ήρωες που παριστάνονται ως υπεράνθρωποι, ανίκητοι και με μοναδικά χαρακτηριστικά, με συνέπεια να αποπροσανατολίζονται από την πραγματικότητα.
- Οι ήρωες των κόμικς γίνονται συχνά αντικείμενο εκμετάλλευσης από το μάρκετινγκ, αφού παραχωρούν την εικόνα τους σε πάρα πολλά προϊόντα (ρούχα, παιχνίδια, είδη διατροφής, βιντεοπαιχνίδια). Ως επακόλουθο, τα παιδιά γίνονται εύκολος καταναλωτικός στόχος αγοράζοντας όλα αυτά τα προϊόντα.
- Υπερτονίζονται η βία και η επιθετικότητα ώστε να λαμβάνονται υπόψη ως φυσιολογικές και καθημερινές.

4.2. Γκράφιτι

4.2.1. Τι είναι τα γκράφιτι

Γκράφιτι είναι η αναγραφή κειμένου όπως συνθημάτων ή η ζωγραφική σε επιφάνειες που συνήθως βρίσκονται σε δημόσιους χώρους. Πρωτοεμφανίστηκε την ίδια περίοδο και στα ίδια μέρη που αναπτύχθηκε το κίνημα του Χιπ χοπ, από τον ίδιο καταπιεσμένο κόσμο. Γι' αυτό πολλοί θεωρούν ότι αποτελεί μέρος της κουλτούρας Χιπ χοπ.

Είναι μια μορφή τέχνης και έκφρασης, ορισμένοι όμως το θεωρούν και βανδαλισμό, διότι συνήθως γίνεται σε δημόσιους χώρους (σε τοίχους). Ο καθένας γράφει ή ζωγραφίζει ότι θέλει π.χ. στίχους από κάποιο τραγούδι, είτε στίχο με κάποιο νόημα ή και ζωγραφιά που να έχει κάποιο μήνυμα.

Σύγχρονα γκράφιτι

Η περίοδος 1971-1974 αναφέρεται ως μία "πρωτοποριακή εποχή", κατά την οποία τα γκράφιτι υποβλήθηκαν σε ένα κύμα στις μορφές και τη δημοτικότητα. Σύντομα μετά από τη μετανάστευση στη Νέα Υόρκη, το Μπρονξ (Μανχάτταν) παρήγαγε έναν από τους πρώτους καλλιτέχνες γκράφιτι για να κερδίσει την προσοχή των μέσων στη Νέα Υόρκη. Ο TAKI 183 ήταν ένας ελληνοαμερικάνος από την Ουάσιγκτον που χρησιμοποίησε ένα μίγμα του ονόματός του dimitris, TAKI, και τον αριθμό της οδού του, 183rd ως tag. Λόγω του παράξενου ονόματος και του αριθμού, οι άνθρωποι άρχισαν να παίρνουν το μήνυμα του, γράφοντας στους τοίχους Mary 122, George 21 κτλ. Αυτό καταγράφηκε σε ένα άρθρο του 1971 στο New York Times με τον τίτλο Taki 183. Ο TAKI 183 κέντρισε ανταγωνιστικούς και έτσι ο TAKI 183 έγινε ο πρώτος που αναγνωρίστηκε από την κοινωνία έξω από την υποομάδα γκράφιτι.

4.2.2. Είδη GRAFFITI

Όταν περπατάτε δίπλα από γκράφιτι στο δρόμο αφιερώστε χρόνο για να το μελετήσετε. Κοιτάξτε τη σύνθεσή του για να διαπιστώσετε την πρόθεση του προσώπου πίσω από το χρώμα σπρέι. Μπορείτε να παρατηρήσετε ότι υπάρχουν αναγνωρίσιμες μορφές ή τύποι γκράφιτι. Από τις απλές, γρήγορες, ετικέτες μέχρι και περίτεχνα κομμάτια που καλύπτουν ολόκληρους τοίχους και προκαλούν τον θαυμασμό. Υπάρχει μια ολόκληρη γλώσσα και περίπλοκη ιεραρχία των γκράφιτι εκεί έξω που οι περισσότεροι άνθρωποι προσπερνούν καθημερινά χωρίς να το καταλαβαίνουν .

Tagging

Είναι ο απλούστερος τύπος των graffiti, που αποτελείται από το όνομα του συγγραφέα που χρησιμοποιεί ως ψευδώνυμο σε ένα χρώμα. Οι ετικέτες είναι βασικά υπογραφή του συγγραφέα, αν συνδέονται με ένα πλήρωμα, θα μπορούσαν επίσης να περιέχει το όνομα ή τα αρχικά του πληρώματος. Ετικέτες μπορεί να δει κανείς παντού και γίνονται με χρώματα, σπρέι ή στυλό. Εάν μια ετικέτα τίθεται πάνω από την ετικέτα ή ένα κομμάτι ενός άλλου συγγραφέα, είναι εξαιρετικά ασεβές.

Throw-up

Είναι λίγο πιο περίπλοκο από μια ετικέτα, έχει συνήθως δύο ή τρία χρώματα, αλλά δεν είναι τόσο περίτεχνα ως ένα κομμάτι. Το throw-up είναι κάτι που μπορεί να γίνει γρήγορα και επανειλημμένα, και παράλληλα να αναγνωρίζεται ο συγγραφέας. Συνήθως γίνονται με γράμματα που μοιάζουν με φούσκες, συχνά με ένα χρώμα και με ένα διαφορετικό χρώμα στο περίγραμμα.

Stencil

Είναι ένας γρήγορος και αποτελεσματικός τρόπος για να τεθεί κάπως περίπλοκα κομμάτια πολύ γρήγορα. Κρατώντας πατημένο το stencil στον τοίχο και ψεκάζοντας, μπορείς να πάρεις μια πιο λεπτομερή εικόνα από ό, τι άμα χρησιμοποιούσες μόνο ένα σπρέι. Ακόμα κι αν χρησιμοποιούσες δύο ή τρεις στρώσεις για να κάνεις μια πιο πολύχρωμη και πολύπλοκη εικόνα, το stencil graffiti μπορεί να ολοκληρωθεί μέσα σε λίγα λεπτά. Αυτό είναι το είδος του graffiti, που έγινε δημοφιλής από τους οπαδούς του Blek le Rat και Banksy και έχει υιοθετηθεί από τους συγγραφείς του γκράφιτι παντού.

Stickers (Slaps)

Είναι ένας γρήγορος και εύκολος τρόπος για να δημιουργηθεί μια ετικέτα γρήγορα. Οι συγγραφείς του Graffiti χρησιμοποιούσαν τα "Γεια, το όνομά μου είναι " stickers, αλλά αυτές τις μέρες είναι επίσης πιθανό να τους δείτε στις ελεύθερες ετικέτες διευθύνσεων που διατίθενται. Είναι εξίσου πιθανό, να υπάρχουν περίτεχνα, με επαγγελματική εμφάνιση τυπωμένα αυτοκόλλητα με ένα μήνυμα ή εικόνα πάνω από αυτό. Στους καλλιτέχνες του Graffiti αρέσουν περισσότερο τα stickers, επειδή μπορούν να έχουν το χρόνο για τον σχεδιασμό τους σε ιδιωτικό χώρο, και στην συνέχεια να το τυπώσουν κάπου γρήγορα.

Wildstyle

Είναι ένα συγκεκριμένο στυλ γραφής που αναπτύχθηκε και διαδόθηκε από τους καλλιτέχνες του γκράφιτι, όπως Tracy 168, Stay High 149 και Zephyr στη Νέα Υόρκη. Είναι μια περίπλοκη και εξαιρετικά στυλιζαρισμένη μορφή γραφής που, στο ανεκπαίδευτο μάτι, δεν είναι εύκολο στην ανάγνωση. Η γραφή Wildstyle έχει ως κύρια χαρακτηριστικά γραφής τα βέλη, αιχμές, καμπύλες και άλλα στοιχεία που οι μη - graffiti καλλιτέχνες αντιμετωπίζουν δυσκολία στην κατανόηση. Wildstyle κομμάτια είναι συχνά σε 3D και θεωρούνται ως μια από τις πιο περίπλοκες μορφές graffiti.

Piece

Είναι μια ζωγραφιά γκράφιτι, πολύ πιο περίπλοκη από ότι ένα sticker και έχει τουλάχιστον τρία χρώματα. Τα piece είναι δύσκολο να γίνουν παράνομα λόγω του απαιτούμενου χρόνου και προσπάθειας, έτσι, ένα καλό piece graffiti θα δημιουργεί το αίσθημα του σεβασμού για τον συγκεκριμένο καλλιτέχνη. Καθώς το γκράφιτι έχει κερδίσει περισσότερο σεβασμό ως νόμιμη μορφή τέχνης, πολλά κομμάτια έχουν ανατεθεί ή, τουλάχιστον, οι καλλιτέχνες έχουν δώσει την άδεια να τα αναρτήσουν.

Blockbuster

Χρησιμοποιείται για να καλύψει μέγιστη έκταση σε ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα. Συχνά αποτελείται από μεγάλα κεφαλαία γράμματα. Το blockbuster μπορεί να επιτευχθεί με ρολά βαφής και δύο ή τρία χρώματα μπογιάς. Συνήθως τα blockbuster σχεδιάζονται για να καλύψουν άλλες εργασίες ή για να εμποδίσουν άλλους συγγραφείς από την τοποθέτηση άλλων επάνω στην ίδια περιοχή.

Heaven

Είναι ένα κομμάτι που τοποθετείται σε μια πολύ δύσκολη τοποθεσία , συχνά κοντά ή πάνω από τις κορυφές των ψηλών κτιρίων ή σε πινακίδες στον αυτοκινητόδρομο. Επειδή είναι τόσο επικίνδυνο και δύσκολο να επιτευχθεί, graffiti καλλιτέχνες που καταφέρνουν να βάλουν ένα κομμάτι σε ένα τέτοιο σημείο συνήθως κερδίζουν κάποιο προστιθέμενο σεβασμό από τους συνομηλίκους τους.

Bubble

Είναι ένα συγκεκριμένο είδος graffiti που παίρνει γράμματα σε μια λέξη και «φυσάει» κάθε ένα από αυτά, σαν μπαλόνι. Το σχέδιο αυτό επιτυγχάνεται με την βαφή ή τον ψεκασμό γύρω από κάθε γράμμα μια γραμμή με οβάλ σχήμα - αυτό κάνει ένα περίγραμμα το οποίο σχηματίζει το άκρο ενός νέου μεγαλύτερου γράμματος Bubble. Αντί να χρησιμοποιούν ένα οβάλ σχήμα, κάποιοι καλλιτέχνες γκράφιτι χρησιμοποιούν ορθογώνια για ευκρινέστερα και ίσιες ακμές στα γράμματα. Άλλες παραλλαγές του στυλ επιτείνονται σε ορισμένα τμήματα των γραμμάτων.

Abstract graffiti

Είναι μια επιλογή από καλλιτέχνες γκράφιτι εκτός πλαισίου. Στόχος είναι η προώθηση Graffiti και καλλιτεχνών του δρόμου, με την ειδική προσοχή σε υπόγεια και πειραματικά έργα.

Hardcore

Βίαιες ετικέτες βανδαλισμού και άλλα παρόμοια. Αυτό το στυλ είναι για αυτό που εκφράζει, το οξύ, το χόμα, το hardcore βίαιο γκράφιτι.

Fat cap

Ετικέτες, Throw-ups γραμμές που έγιναν με το μεγαλύτερο πώμα, το Fat cap. Το Fat cap δημιουργεί τις πιο χοντρές γραμμές όταν χρησιμοποιείς σπρέι.

Sharp

Τα γράμματα πρέπει να έχουν αιχμηρά σημεία , και να σου δίνουν την εντύπωση ότι θα κοβόσουν άμα τα ακουμπούσες.

Block

Αυτό το στυλ γκράφιτι σχετίζεται με τετράγωνα και ορθογώνια γράμματα, σαν ένα στέρεο βράχο. Αυτό το στυλ κάνει τα γράμματα βαριά και δυνατά.

4.2.3. Τι Υποστηρίζει (Χώρος- Έκφραση)

Τα graffiti είναι ένα κίνημα που προσβλέπει στην στιγμιαία έκφραση και όχι στην αιωνιότητα, και στην απεριόριστη σε έκταση και ένταση εκφραστική και επικοινωνιακή δυνατότητα, που σου δίνουν οι μεγάλες επιφάνειες του δομημένου ή μη χώρου της πόλης, και όχι στα προκαθορισμένα και στενά όρια ενός φύλλου χαρτιού ή ενός τελάρου. Τα κυριότερα είδη γκράφιτι που παρουσιάζονται σήμερα είναι σε εξωτερικούς τοίχους: συνθήματα,

ζωγραφική και διαμαρτυρίες. Ενώ σε εσωτερικούς τοίχους και επιφάνειες (όπως τουαλέτες): συνθήματα και αυτοσχέδια ποιήματα.

Ωστόσο όποιο είδος γκράφιτι και αν επιλέξει ο καλλιτέχνης να αναπτύξει, το γκράφιτι συνεχίζει να παρέχει την ευκαιρία σε περιθωριακές ομάδες να εκφραστούν, σε παράτολμα ή αμφιλεγόμενα μηνύματα να διατυπωθούν και αναδεικνύει στη δημόσια σφαίρα ειδήσεις, περιστατικά, απόψεις, συνθήματα, που αγνοήθηκαν από τα Μ.Μ.Ε.

Επίσης σε κωδικοποιημένη μορφή, σηματοδοτεί όρια περιοχών, κατακεραυνώνει και γελοιοποιεί καταστάσεις, προειδοποιεί, αποτρέπει ή απλά υπάρχει ως μόδα, συρμός και γλώσσα της εφηβικής κουλτούρας. Ακόμη, τα graffiti αποτελούν δραματοποιημένες μαρτυρίες καλλιτεχνών ή ανήσυχων πνευμάτων, που υπερβαίνουν το παράνομο, δεν υπογράφουν το δημιούργημά τους, αλλά ταυτόχρονα διαδίδουν την προσωπική ταυτότητα. Συνθήματα, που σε λίγες λέξεις πρέπει να περικλείσουν τα νοήματα και τις ανησυχίες μιας εποχής, μιας γενιάς, ενός ιστορικού, κοινωνικού, πολιτικού ή οικονομικού γεγονότος. Η χρήση χρωμάτων στα γκράφιτι αποτελεί ένα τρόπο αντίδρασης των νέων καθώς τα πάντα στις πόλεις δεν δίνουν χαρά στους πολίτες. Με αυτόν τον τρόπο οι καλλιτέχνες αυτοί πιστεύουν ότι ομορφαίνουν την πόλη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό των σχολικών κτιρίων. Τα σχολικά κτίρια δεν ξεχωρίζουν, μέσα στο νέφος της σύγχρονης μεγαλούπολης. Ταυτίζονται με αυτό με αποτέλεσμα να μην ελκύονται οι μαθητές. Έτσι το γκράφιτι χρησιμοποιείται για να υπερτονίσει, μια ήδη προϋπάρχουσα από τη δομή και τους όγκους του κτιρίου ομοιομορφία, ή και για να ισοπεδώσει τυχόν υπάρχουσες μικροδιαφορές.

4.2.4. Τι Πρεσβεύει (Χρώματα και Γραμματοσειρά)

Τοίχοι, γέφυρες και μάντρες είναι ιδανικά σημεία για βάψιμο. «Το να βάλεις την υπογραφή σου σε σημείο που θα το δουν όλοι είναι και θέμα εγωισμού» παραδέχονται οι

γκραφιτάδες. Άλλοι θεωρούν πως είναι μια αντίδραση στο κατεστημένο, στην ησυχία των κατοίκων της πόλης. Υπάρχουν γκραφιτάδες που δεν το έχουν συνδέσει κι έτσι. Δε θέλουν να περάσουν κάποιο μήνυμα. Τους αρέσει να δημιουργούν εικόνες, να παίζουν με το χώρο και τα χρώματα. Αυτό μας λείπει άλλωστε από κάθε πόλη υποστηρίζουν. Το χρώμα, η αισθητική. Τώρα είναι στυλ, είναι η φάση και είναι ο τρόπος που το υιοθετεί κάποιος... είναι δημιουργία.

Οι γκράφιτι γραμματοσειρές χρησιμοποιούνται συχνά στο web design και στη ψηφιακή τέχνη. Χάρη σ' αυτές, ο σχεδιαστής μπορεί να δημιουργήσει και να εκφράσει ένα ιδιαίτερο ύφος στο έργο του. Αυτή η κατηγορία των γραμματοσειρών μπορεί να εμπνεύσει, τη τέχνη του δρόμου με ζωντανά γραφικά και δημιουργικά κείμενα. Το γκράφιτι είναι διάσημο για το ασυνήθιστο σχήμα του, τις τολμηρές και εκφραστικές επιγραφές του, αν έχει πρωτότυπα γεμίσματα και φόντο. Κι ακόμη περισσότερο, όταν συνδυάζει όλα αυτά με χαρακτήρες και δημιουργεί εκπληκτική ζωγραφική. Όταν λοιπόν θέλουμε να μελετήσουμε και να αναλύσουμε ένα κείμενο graffiti σήμερα, δεν εστιάζουμε μόνον στα γλωσσικά του στοιχεία αλλά εξίσου και στα μη-γλωσσικά. Εδώ είναι που η έννοια της πολυτροπικότητας είναι πολλαπλώς χρήσιμη.

Ο όρος χρησιμοποιείται όταν αναγνωρίσουμε ότι τα μηνύματα ενός κειμένου (λ.χ. σε σχολικό βιβλίο ή σε κινηματογραφική ταινία), ενός graffiti, τα οποία μπορούν να κατανοηθούν από τους φυσικούς του αποδέκτες, δομούνται με τη γλώσσα (γραπτή και

προφορική), την εικόνα, κλπ. Οι ιδέες που αποτυπώνονται στους τοίχους μέσω των έργων, γεννιούνται μέσα από μια σειρά αισθήσεων και συναισθημάτων, λίγο πολύ τυχαίων ή υποσυνείδητων. Αυτό όμως στη συνέχεια, θα μπορούσε να «μεταφραστεί» ως μια αντανάκλαση της σχέσης ανάμεσα στην υποκειμενική εμπειρία, σε μια δεδομένη στιγμή, και στο περιβάλλον γύρω. Το χρώμα στη σχεδίαση είναι πολύ υποκειμενικό. Το χρώμα μπορεί να προκαλεί διαφορετική αντίδραση από άνθρωπο σε άνθρωπο. Μερικές φορές το συναίσθημα που προκαλείτε έχει να κάνει με τις προσωπικές προτιμήσεις του καθενός, και άλλες φορές με πολιτιστικό υπόβαθρο. Η θεωρία των χρωμάτων είναι μια επιστήμη από μόνη της. Κάποιοι έχουν χτίσει την καριέρα τους με τη μελέτη της επιρροής των χρωμάτων σε διαφορετικά άτομα, είτε αυτά είναι απομονωμένα ή αν ανήκουν σε μια ομάδα. Μερικές φορές, η αλλαγή της απόχρωσης ή του κορεσμού ενός χρώματος μπορεί να προκαλέσει εντελώς διαφορετικά συναισθήματα. Ο όρος πολιτιστικές διαφορές σημαίνει πως ένα χρώμα που μπορεί να είναι χαρούμενο και ζωντανό σε ένα κράτος, σε ένα άλλο μπορεί να είναι καταθλιπτικό.

Τα έντονα χρώματα τραβούν την προσοχή των ανθρώπων, γι' αυτό άλλωστε χρησιμοποιούνται κατά κόρον στον χώρο του graffiti. Βάσει των ευρημάτων των επιστημόνων, φάνηκε ότι τα προσωπικά βιώματα του καθενός παίζουν καθοριστικό ρόλο ως προς την επιλογή ενός χρώματος ή ενός αντικειμένου συγκεκριμένου χρώματος. Σημαντικό ρόλο ακόμη παίζει το τι αντιπροσωπεύει το κάθε χρώμα και με ποιες έννοιες συνδέεται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφικές πηγές:

- Ματσαγγούρας, Η., Η καινοτομία των ερευνητικών εργασιών στο Λύκειο.
- Ράστον, Τζ., (1991). Κλασική Μουσική. Αθήνα: Ζαχαρόπουλος
- Βυλερμόζ, Ε., (1996). Ιστορία της Μουσικής. Αθήνα: Υποδομή
- Dutfou, S., Farran, M., κ.α. (1989). Η ιστορία του Ροκ ν Ρολ σε κόμικ. Αθήνα: Γράμματα

Άρθρα στο Διαδίκτυο

- Ιωάννα Κομνηνού. *Νέες παιδαγωγικές θεωρίες στην πράξη: Πολλαπλή νοημοσύνη και eTwinning*
ανακτήθηκε από: users.sch.gr/ikomninou/eTwinning_gardner.pdf
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Επιστημονικές προσεγγίσεις για το θέμα του ταλέντου και της χαρισματικότητας*
ανακτήθηκε από: www.pischools.gr/special_education/harismatika/harismatika-part-02.pdf
- *Πολλαπλή νοημοσύνη*
ανακτήθηκε από: users.sch.gr/achrono/wordpress/wp-content/uploads/2016/.../MultipleIntelligence.pdf

Ιστοσελίδες:

- Εθνικό Ωδείο – www.eoap.gr
- www.sansimera.gr
- www.in2life.gr
- www.Student.cc.uoc.gr
- Σχετικά άρθρα στην wikipedia
- <http://www.vita.gr/fitness/article/1408/xoros-dynamwnei-to-swma-isorropei-thn-psyxh/>
- <http://www.neopolis.gr/ofeli-tou-xorou-ston-egkefalo/>
- <http://www.pro-dance.gr/dance/dance-benefits/the-main-advantages-of-the-dance>
- <https://familyworld.gr/woman/mothers-psychology/%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%AC-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%B1-%CE%BF%CF%86%CE%AD%CE%BB%CE%B5%CE%B9-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%B1-%CF%80%CE%BB%CE%B5%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%AE%CE%BC>
- <http://www.seleo.gr/epistimi/ugeia/157544-ta-ofeli-tou-xoroy-sto-soma-alla-kai-ton-egkefalo#.WNDIP9KLS1s>
- <http://www.musicheaven.gr/html/modules.php?name=News&file=article&id=3929>
- www.kazam.gr
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF>
- <http://www.mytheatro.gr/istoria-theatroy>

- <https://el.wikipedia.org/wiki/Κινηματογράφος>
- ellinouz.blogspot.com/2010/12/blog-post_6624.html
- projectaristoteleio2013.weebly.com/uploads/1/3/2/1/.../istoria_kinimatog_full.pdf
- projects.pblogs.gr/o-ellhnikos-kinhmatografos-hthes-kai-shmera-omada-3.html
- <http://www.musicheaven.gr/html/modules.php?name=News&file=article&id=4311>
- <https://cinemasubject.wordpress.com/2014/12/19/%CE%BF-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%83-%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%BF%CF%83-%CF%87%CF%84%CE%B5%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%83/>
- <http://www.mikrosanagnostis.gr/thema-comics-mathekiafto.asp>